

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น
ขององค์การบริหารส่วนตำบลหายโศก
อำเภอพุทไธสง จังหวัดบุรีรัมย์

การค้นคว้าอิสระ

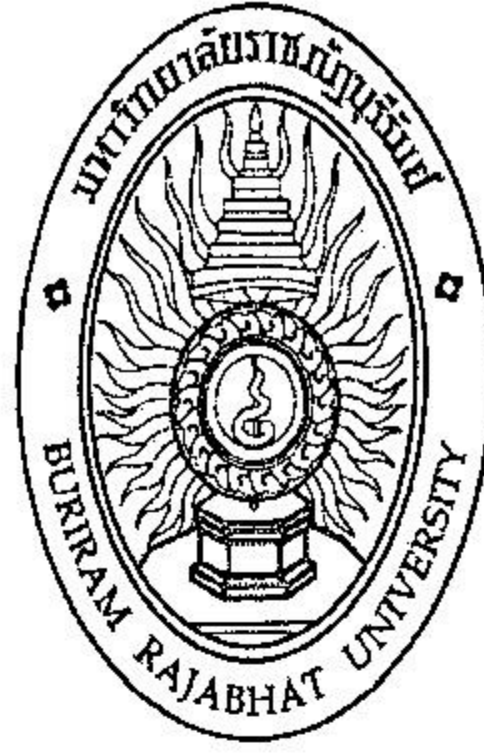
ของ

ตรีระรัตน์ อุดสัย

เสนอต่อมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

พฤษภาคม 2555

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

**PEOPLE'S PARTICIPATION IN MAKING LOCAL DEVELOPMENT PLANS
OF HAIKOK SUBDISTRICT ADMINISTRATIVE ORGANIZATION IN
PHUTTHAISONG DISTRICT, BURIRAM PROVINCE**

Trirarat Audsai

**An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Public Administration Program in Public Administration**

November 2012

Copyright of Buriram Rajabhat University

ชื่อเรื่อง	การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ขององค์การบริหารส่วนตำบลหายโศก อำเภอพุทไธสง จังหวัดบุรีรัมย์		
ผู้วิจัย	ตรีระรัตน์ อุดสัย		
ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ	รองศาสตราจารย์ประชัน คະเนวัน	ที่ปรึกษาหลัก	
	ผู้ช่วยศาสตราจารย์วุฒินันท์ รามฤทธิ์	ที่ปรึกษาร่วม	
ปริญญา	รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต	สาขาวิชา	รัฐประศาสนศาสตร์
สถานศึกษา	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์	ปีที่พิมพ์	2555

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหายโศก อำเภอพุทไธสง จังหวัดบุรีรัมย์ ใน 4 ด้าน คือ ด้านเตรียมการจัดทำแผน ด้านการจัดทำแผน ด้านการปฏิบัติตามแผน และด้านการติดตามและประเมินผล กลุ่มตัวอย่างได้จากการสุ่มจากประชากร โดยการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางของทาร์โรว์ ยามาเน่ ที่ระดับความเชื่อมั่น 95.5% และความคลาดเคลื่อน $\pm 5\%$ ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 364 คน แล้วทำการสุ่มให้กระจายไปตามหมู่บ้านต่างๆ ตามสัดส่วน ด้วยวิธีสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามมี 3 ลักษณะ คือ แบบตรวจสอบรายการ แบบมาตราส่วนประมาณค่า 6 ระดับ และแบบปลายเปิด มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.9815 สถิติพื้นฐานที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการศึกษาวิจัยพบว่า

1. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหายโศก อำเภอพุทไธสง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านเตรียมการจัดทำแผน และด้านการปฏิบัติตามแผน อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านอื่นๆ อยู่ในระดับน้อย โดยเรียงลำดับจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงไปหาต่ำจะได้ดังนี้ ด้านเตรียมการจัดทำแผน ด้านการปฏิบัติตามแผน ด้านการจัดทำแผน และด้านการติดตามและประเมินผล ตามลำดับ
2. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ ที่มีจำนวนมากที่สุด คือ ต้องการให้จัดสรรงบประมาณในการพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐานให้มากขึ้น รองลงมาคือ ต้องการให้มีการส่งเสริม

อาชีพแก่ประชาชนให้มีรายได้เพิ่มขึ้น และต้องการให้ดำเนินงานด้วยความบริสุทธิ์ ยุติธรรม และ
โปร่งใส ตามลำดับ

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

TITLE People's Participation in Making Local Development Plans of Haisok Subdistrict Administrative Organization in Phuthaisong District, Buriram Province

AUTHOR Trirarat Audsai

INDEPENDENT STUDY ADVISORS

Associate Professor Prajan Kanawan	Major Advisor
Assistant Professor Wuttinun ramrit	Co-advisor

DEGREE Master of Public Administration **MAJOR** Public Administration

SCHOOL Buriram Rajabhat University **YEAR** 2012

ABSTRACT

The purpose of this study was to investigate the people's participation in making local development plans of Haisok Subdistrict Administrative Organization in Phuthaisong District, Buriram Province in 4 aspects: plan making preparation, plan making, operational plan, and following - up and evaluation. The samples were 364 people, selected by using the Table of Taro Yamane with its confidence value at 95.5% and error at $\pm 5\%$, and simple random sampling, respectively. The instrument was a 3-part questionnaire, including checklist, 6-rating scale, and open-ended form with its reliability at 0.9815. The statistics used for analyzing the collected data were percentage, mean, and standard deviation. The findings were as follows:

1. The people's participation in making local development plans of Haisok Subdistrict Administrative Organization in Phuthaisong District, Buriram Province as a whole was at a moderate level. When considering at each aspect, it was found that the plan making preparation, and operational plan were at moderate levels; whereas, the rest aspects were at low levels. The rankings from the highest to the lowest mean scores were plan making preparation, operational plan, plan making, and following-up and evaluation, respectively.

2. The additional opinions and suggestions with the highest percentages were that people do need to provide the budget allocation in developing more infrastructures, followed by the careers should be promoted to people to gain more incomes, and the operation should be pure, faire and transparent, respectively.

ประกาศคุณูปการ

การค้นคว้าอิสระฉบับนี้สำเร็จลุล่วงโดยได้รับความอนุเคราะห์จากบุคคลหลายฝ่าย ผู้วิจัย ขอขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ประชัน คະเนวัน ประธานกรรมการควบคุมการค้นคว้าอิสระ และผู้ช่วยศาสตราจารย์วุฒินันท์ รามฤทธิ์ กรรมการควบคุมการค้นคว้าอิสระ ที่กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ ตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ตั้งแต่ต้นจนสำเร็จเรียบร้อย และขอขอบพระคุณบัณฑิต วิทยาลัยที่ได้เอื้ออำนวย และประสานงานในการจัดทำการค้นคว้าอิสระเป็นอย่างดี

ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 3 ท่าน คือ ดร.กระพัน ศรีงาน รองคณบดีฝ่ายวิจัยและพัฒนา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ นายชู สดสะอาด ท้องถิ่นอำเภอพุทไธสง และนางสมพร กอคุณกลาง ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโศก ที่ได้กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบ และแก้ไขเครื่องมือสำหรับการวิจัย

ขอขอบพระคุณนายปรมัตต์ เกษจันทร์ นายกองจัดการบริหารส่วนตำบลห้วยโศก คณะผู้บริหาร สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล พนักงานส่วนตำบลและพนักงานจ้าง องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโศก ที่ให้ความอนุเคราะห์อำนวยความสะดวกและประสานงานในการแจกแบบสอบถาม และขอขอบคุณประชาชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทุก ๆ ท่านที่ได้เสียสละเวลา ตอบแบบสอบถามงานวิจัยและให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการวิจัยครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณ คุณยายชู จันทร์เพ็ญ คุณพ่อพุด อุดสัย และคุณแม่แหลม อุดสัย รวมทั้งสมาชิกในครอบครัวญาติพี่น้องทุกท่านที่ได้ให้การช่วยเหลือสนับสนุน ส่งเสริม และเป็นกำลังใจให้ผู้วิจัยด้วยดีตลอดมา

ประโยชน์และคุณค่าอันพึงเกิดขึ้นจากการค้นคว้าอิสระฉบับนี้ ผู้วิจัยขอขอบเป็น เครื่องบูชาพระคุณบิดา มารดา บุรพจารย์ คณาจารย์และผู้มีพระคุณทุกท่านที่อบรมสั่งสอนให้ เกิดสติปัญญา ความรู้และวิชาชีพ ตลอดจนชี้นำคุณธรรมให้เกิดกำลังใจในการดำเนินชีวิต และ ศึกษาค้นคว้าวิจัย

ตรีระรัตน์ อุดสัย

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	3
ความสำคัญของการวิจัย.....	3
ขอบเขตของการวิจัย.....	3
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	4
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	6
แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม.....	6
แนวคิดเกี่ยวกับการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น.....	11
แนวคิดเกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่น.....	18
แนวคิดเกี่ยวกับการวางแผนพัฒนาท้องถิ่น.....	27
แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 -10.....	44
บริบทขององค์การบริหารส่วนตำบลหายโศก อำเภอพุนพิน จังหวัดบุรีรัมย์.....	50
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	52
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	55
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	55
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	56
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	58
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	58
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	59
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	60
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	60
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	60
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	61

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	69
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	69
วิธีดำเนินการวิจัย.....	69
สรุปผลการวิจัย.....	70
อภิปรายผล.....	71
ข้อเสนอแนะ.....	73
ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้.....	73
ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป.....	74
บรรณานุกรม.....	76
ภาคผนวก.....	81
ภาคผนวก ก หนังสือขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย.....	82
ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์ทดลองเครื่องมือวิจัย.....	86
ภาคผนวก ค หนังสือขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถามเพื่อการวิจัย.....	88
ภาคผนวก ง แบบสอบถามเพื่อการวิจัย.....	90
ภาคผนวก จ ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม.....	96
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	98

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามหมู่บ้าน.....	56
2 จำนวนและร้อยละเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	61
3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำ แผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหายโศก อำเภอพุทไธสง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวมและรายตำบล.....	63
4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำ แผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหายโศก อำเภอพุทไธสง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านเตรียมการจัดทำแผน โดยภาพรวมและรายข้อ.....	63
5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำ แผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหายโศก อำเภอพุทไธสง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านการจัดทำแผน โดยภาพรวมและรายข้อ.....	65
6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำ แผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหายโศก อำเภอพุทไธสง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านการปฏิบัติตามแผน โดยภาพรวมและรายข้อ.....	66
7 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำ แผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหายโศก อำเภอพุทไธสง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านการติดตามและประเมินผล โดยภาพรวมและรายข้อ.....	67
8 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ	68

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

นับตั้งแต่ประเทศไทยได้มีการเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราช มาเป็นการปกครองระบอบประชาธิปไตย เมื่อปี พ.ศ. 2475 มาจนถึงปัจจุบันได้มีการจัดตั้งระเบียบ การบริหารราชการแผ่นดินออกเป็นการบริหารราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น ทำให้การบริหารมีความคล่องตัวและมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น รัฐบาลต่างๆ ที่ผ่านมามีความสำคัญ ที่จะกระจายอำนาจในการบริหารและจัดบริการสาธารณะไปสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งนี้เพื่อให้การบริหารงาน และการให้บริการสาธารณะของรัฐเป็นไปด้วยความคล่องตัว มีประสิทธิภาพ และสามารถสนองตอบปัญหา และความต้องการของประชาชนได้อย่างแท้จริง

พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น พุทธศักราช 2542 มาตรา 30 (4) และแผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นกำหนดให้รัฐต้องจัดสรรงบประมาณให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในสัดส่วนไม่น้อย กว่าร้อยละ 20 ของรายได้ของรัฐทั้งหมดภายในปีพุทธศักราช 2544 และไม่น้อยกว่าร้อยละ 35 ของ รายได้ของรัฐทั้งหมดภายในปีพุทธศักราช 2549 จึงมีความจำเป็นในการใช้ทรัพยากรรายได้ทั้งที่ ท้องถิ่นจัดเก็บเองและรายได้ที่รัฐบาลจัดสรรที่มีอยู่จำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุดและมีความ โปร่งใสมากที่สุด ดังนั้นการวางแผนจึงถือเป็นกลไกสำคัญประการหนึ่งที่จะทำให้องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นบริหารงานได้บรรลุจุดมุ่งหมาย โดยใช้ยุทธศาสตร์ที่เหมาะสม ดังนั้นองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นจึงจำเป็นต้องอย่างยิ่งที่ต้องวางแผนการใช้ทรัพยากรเหล่านั้นให้คุ้มค่าและเกิดประโยชน์ สูงสุดแก่ประชาชนโดยทั้งในปัจจุบันและอนาคต มีการปฏิบัติตามแผนงาน โครงการที่กำหนดไว้ ทำให้การบริหารงานเกิดผลสัมฤทธิ์ตามระยะเวลาที่กำหนด มีการควบคุม ติดตาม วัดผลและ ประเมินผล โดยการบริหารจัดการตามแผน แผนงาน โครงการนั้นจะต้องเป็นการบริหารจัดการที่ดี มีความโปร่งใสและพร้อมที่จะให้มีการตรวจสอบทั้งหน่วยงานของรัฐและประชาคม (กรมส่งเสริม การปกครองท้องถิ่น. 2548 : 2-17)

การกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีวัตถุประสงค์เพื่อให้องค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นอิสระในการปกครองตนเอง โดยให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมใน การร่วมรับผิดชอบในการจัดบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นต้องยึดหลักการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงาน เน้นการมีส่วนร่วมของ

ประชาชนเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนา โดยให้ประชาชนเป็นผู้มีส่วนในการร่วมคิด ร่วมกำหนด ความต้องการ ร่วมดำเนินการ ร่วมรับผิดชอบ รวมทั้งให้ประชาชนเป็นผู้รับผลประโยชน์ กล่าวโดยสรุป การสร้างความเข้มแข็งของท้องถิ่นจะเกิดขึ้นได้ จำเป็นจะต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น โดยเฉพาะการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นตนเอง (สำนักงานปลัด สำนักนายกรัฐมนตรี. 2545: 2)

ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2548 กำหนดให้องค์การบริหารส่วนตำบลจะต้องมีการจัดทำแผนพัฒนาของตนเองเพื่อเป็น เครื่องมือหรือกระบวนการในการจัดการและเป็นกลไกสำคัญที่จะช่วยให้้องค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบหนึ่งมีความสามารถในการบริหารงาน ได้อย่างมีประสิทธิภาพประสิทธิผล เพราะ้องค์การบริหารส่วนตำบลจะเจริญก้าวหน้าและมีความสามารถ รับใช้ประชาชนในการอำนวยความสะดวกและความผาสุกให้แก่ประชาชนในท้องถิ่นได้มากขึ้น ซึ่งข้อมขึ้นอยู่กับการวางแผนและการจัดทำแผนที่สนองตอบต่อปัญหาและความต้องการของ ประชาชนในท้องถิ่น และการมีส่วนร่วมจากประชาชนในการนำเสนอสภาพปัญหาของท้องถิ่น ด้วยการเข้าร่วมประชาคมในหมู่บ้านของตนเองนั้นทำให้สามารถเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาร่วมกันระหว่างผู้นำท้องถิ่น ประชาชน และเจ้าหน้าที่งบประมาณ เพราะการดำเนินงานแบบบูรณาการนั้นจะได้ทราบถึงปัญหา และร่วมแก้ไขปัญหามาให้ตรงจุดเพราะปัญหาต้องร่วมกันแก้ไขแต่สิ่งสำคัญในการพัฒนาที่จะขาดไม่ได้คืองบประมาณ (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. 2550 : 11)

้องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ซึ่งเป็นศูนย์บริหารการปกครองท้องถิ่นแต่ละตำบลมีความรู้ความรับผิดชอบดูแลพัฒนาท้องถิ่นของตนเองอยู่แล้ว จึงควรที่จะนำหลักการมีส่วนร่วมมาพัฒนาท้องถิ่น โดยเริ่มจากประชาชน และ้องค์การบริหารส่วนตำบลของตนเองให้มีความร่วมมือในการพัฒนาท้องถิ่นให้บังเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลตามภาระหน้าที่ของ้องค์การบริหารส่วนตำบลตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและ้องค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 และแก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 6) พ.ศ.2552 เพื่อให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 สำหรับ ้องค์การบริหารส่วนตำบลหายโศก อำเภอพุทไธสง จังหวัดบุรีรัมย์ เป็นองค์กรส่วนท้องถิ่นที่อยู่ใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุดแห่งหนึ่ง จึงสามารถรับรู้ปัญหา ความต้องการของประชาชนได้โดยตรง รวดเร็วและทันที่ แต่ในปัจจุบันการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นก็จัดทำเวทีประชาคมหมู่บ้านทุกๆปีตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย แต่ประชาชนยังขาดความรู้ความเข้าใจเป็นอย่างมากในเรื่องของการจัดทำแผนพัฒนา เพราะในแต่ละปีที่ออกประชาคมแผนพัฒนานั้นถึงแม้จะมีประชาชนมาประชุมเป็นจำนวนมากแต่ก็มีเฉพาะผู้นำชุมชน คนแก่ และเด็กเล็กเท่านั้นกำลังสำคัญของหมู่บ้าน ชุมชนที่เป็นคนหนุ่มสาวจะไม่ได้เข้าประชุมประชาคม เพราะต้องไปทำงานประจำ

หรือทำงานยังต่างจังหวัด คนที่อยู่บ้านจึงเป็นคนแก่และเด็กเท่านั้น นั่นก็คือปัญหา อุปสรรคในการจัดทำแผนพัฒนาของตำบล

ในฐานะผู้วิจัยเป็นพนักงานส่วนตำบล ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ด้านนโยบายและแผนมีบทบาทหน้าที่ในคณะกรรมการแผนพัฒนาและเป็นเจ้าหน้าที่ในการออกโครงการประชามหมู่บ้านและรวบรวมข้อมูล โครงการตามความต้องการของประชาชนเข้าสู่แผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลหายโศก ด้วยหน้าที่ดังกล่าวผู้วิจัยจึงได้พบปัญหาต่างๆในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการแสดงออกแสดงความคิดเห็นและนำเสนอปัญหาความต้องการของประชาชน จึงทำให้การวางแผนในการพัฒนาท้องถิ่นไม่สามารถสนองตอบต่อปัญหาความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง ดังนั้นจึงสนใจที่จะศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลหายโศก อำเภอพุทไธสง จังหวัดบุรีรัมย์ เพื่อให้ท้องถิ่นมีการพัฒนาและมีความเจริญก้าวหน้าสามารถตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นได้ตรงต่อความต้องการและทำให้องค์การบริหารส่วนตำบลหายโศกมีทิศทางในการพัฒนาท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพประสิทธิผล

ความมุ่งหมายของการวิจัย

เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหายโศก อำเภอพุทไธสง จังหวัดบุรีรัมย์

ความสำคัญของการวิจัย

1. ทำให้ทราบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหายโศก อำเภอพุทไธสง จังหวัดบุรีรัมย์
2. เป็นสารสนเทศในการนำไปส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาในการจัดทำแผนให้เกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นทั้งองค์การบริหารส่วนตำบลหายโศก อำเภอพุทไธสง จังหวัดบุรีรัมย์ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นๆ ทั้งประเทศ

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหายโศก อำเภอพุทไธสง จังหวัดบุรีรัมย์ ใน 4 ด้าน คือ ด้านเตรียมการจัดทำแผน ด้านการจัดทำแผน ด้านการปฏิบัติตามแผน และด้านการติดตามและประเมินผล (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. ม.ป.ป. : 127 - 135)

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร ได้แก่ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลหายโศก อำเภอพุทไธสง จังหวัดบุรีรัมย์ ใน 15 หมู่บ้าน จำนวน 3,980 คน (สำนักทะเบียนอำเภอพุทไธสง. 2554 : ไม่มีเลขหน้า)

2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้จากการสุ่มจากประชากร โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางของทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95.5% และความคลาดเคลื่อน $\pm 5\%$ (ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์. 2542 : 146) ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 364 คน แล้วทำการสุ่มให้กระจายไปตามหมู่บ้านต่างๆ ตามสัดส่วน ด้วยวิธีสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

3. ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหายโศก อำเภอพุทไธสง จังหวัดบุรีรัมย์

นิยามศัพท์เฉพาะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหายโศก อำเภอพุทไธสง จังหวัดบุรีรัมย์ เพื่อให้เข้าใจความหมายศัพท์ต่างๆ ที่นำมาใช้ในการวิจัยครั้งนี้ จึงให้นิยามศัพท์เฉพาะ ดังนี้

1. การมีส่วนร่วม หมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชนได้แลกเปลี่ยนข้อมูลและความคิดเห็นเพื่อหาทางเลือกและการตัดสินใจต่างๆ เกี่ยวกับโครงการที่เหมาะสมและเป็นที่ยอมรับร่วมกันทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง จึงควรเข้าร่วมในกระบวนการนี้ตั้งแต่แรกเริ่ม จนกระทั่งการติดตามและการประเมินผลเพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจ การปรับเปลี่ยนโครงการร่วมกันซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อทุกฝ่าย

2. การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น หมายถึง ลักษณะของกิจกรรมต่างๆ ที่ประชาชนมีอำนาจในการตัดสินใจ การกำหนดนโยบาย การวางแผน การดำเนินตามแผน การติดตามและประเมินผลการตรวจสอบและการสนับสนุน เพื่อร่วมจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นให้สอดคล้องกับความต้องการและแก้ไขปัญหาของประชาชนในท้องถิ่น 4 ด้าน คือ

2.1 ด้านเตรียมการจัดทำแผน หมายถึง การรวบรวมปัญหา การลำดับความสำคัญของปัญหา การคัดเลือกผู้เข้าประชุมประชาคม การประสานงานหน่วยงานอื่น การเตรียมสถานที่ การกำหนดขั้นตอนประชุมแผน การวางแผนจัดเก็บข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล

2.2 ด้านการจัดทำแผน หมายถึง การวางแผนจัดระบบข้อมูล การจัดทำเครื่องมือจัดเก็บข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล การกำหนดแนวทางพัฒนา การจัดทำแผนพัฒนา การศึกษาดูงาน

2.3 ด้านการปฏิบัติตามแผน หมายถึง การดำเนินงานตามแผนโครงการ การนำแผนพัฒนาไปปฏิบัติ การเป็นคณะกรรมการร่วม การพิจารณาสนับสนุนแผนพัฒนา การจัดเตรียมสถานที่ดำเนินโครงการ การประสานงาน การช่วยเหลืองานในโครงการ

2.4 ด้านการติดตามและประเมินผล หมายถึง การเป็นคณะกรรมการติดตามประเมินผลแผน การตอบแบบสอบถาม การติดตามผลการดำเนินงาน การเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการตรวจสอบ การประเมินผลการได้รับประโยชน์ การให้ข้อเสนอแนะ การประชาสัมพันธ์ การควบคุมการใช้ทรัพย์สิน การตรวจสอบผลการดำเนินงาน การตรวจสอบความโปร่งใสประเมินผลการตรวจสอบผลที่เกิดขึ้นจริงเมื่อดำเนินโครงการแล้วเสร็จเปรียบเทียบกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้และประกาศให้ประชาชนในท้องถิ่นทราบโดยทั่วกัน

3. องค์การบริหารส่วนตำบล หมายถึง องค์การบริหารส่วนตำบลหายโศก อำเภอพุทไธสง จังหวัดบุรีรัมย์

4. ประชาชน หมายถึง ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหายโศก อำเภอพุทไธสง จังหวัดบุรีรัมย์

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหายโศก อำเภอพุทไธสง จังหวัดบุรีรัมย์ ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในการวิจัยครั้งนี้ โดยขอนำมากล่าวเพื่อกำหนดกรอบในการวิจัย ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม
2. แนวคิดเกี่ยวกับการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
3. แนวคิดเกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่น
4. แนวคิดเกี่ยวกับการวางแผนพัฒนาท้องถิ่น
5. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8-10
6. บริบทขององค์การบริหารส่วนตำบลหายโศก อำเภอพุทไธสง จังหวัดบุรีรัมย์
7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

กระบวนการมีส่วนร่วมเป็นปัจจัยสำคัญที่สนับสนุนและส่งเสริมให้ระบบราชการมีพลังในการพัฒนาประเทศอย่างสร้างสรรค์ อันเป็นเป้าหมายหลักของการพัฒนาระบบราชการยุคใหม่ที่เป็นราชการระบบเปิดหรือระบบการบริหารแบบมีส่วนร่วม ที่เปิดโอกาสให้ประชาชนและเครือข่ายภาคประชาสังคมทุกภาคส่วนเข้ามาเป็นหุ้นส่วน จะประสบความสำเร็จหรือไม่ขึ้นอยู่กับหน่วยงานราชการต่างๆ จะสนับสนุนให้เกิดการมีส่วนร่วมของประชาชนมากน้อยเพียงใด รวมทั้งต้องอาศัยกระบวนการความร่วมมือและการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายในสังคมที่เป็นพันธมิตรของภาคราชการ ซึ่งถึงเวลาแล้วที่ภาคราชการจะต้องร่วมมือกันเปิดระบบราชการให้ประชาชนมีส่วนร่วม เพื่อทำให้เกิดการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี เกิดการแบ่งสรรทรัพยากรอย่างยุติธรรม และลดความขัดแย้งในสังคม และที่สำคัญที่สุด คือ การสร้างกลไกของการพัฒนาระบบราชการที่ยั่งยืนเพื่อประโยชน์สุขของประชาชนนั่นเอง

ความหมายของการมีส่วนร่วม

การมีส่วนร่วมเป็นการแสดงพฤติกรรมของบุคคลหรือองค์กรที่รวมกันเพื่อพัฒนา ด้านความรู้ ปัญญา ความสามารถ และเพื่อพัฒนาทรัพยากรสิ่งแวดล้อม รวมถึงสังคมในภาพรวม จากการศึกษาแนวความคิดและหลักการมีส่วนร่วม ได้มีนักวิชาการกล่าวไว้หลายท่านดังนี้

อรุณ รักธรรม (2540 : 270) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมไว้ว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง การที่บุคคลเข้าไปเกี่ยวข้องกับกิจกรรมในด้านของการกำหนดแนวทางการปฏิบัติงานหรือเข้าไปมีส่วนร่วมในกระบวนการใดกระบวนการหนึ่งขององค์การ

นดา คำริเลิศ (2542 : 21) กล่าวว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง การที่ประชาชนมีการปฏิบัติ ร่วมกันในการพัฒนาชุมชน โดยความสมัครใจในลักษณะของการร่วมตัดสินใจ ร่วมปฏิบัติร่วม ประเมินผล ร่วมบำรุงรักษาและร่วมรู้สึกเป็นเจ้าของ

จักรพงษ์ สงวนชม (2549 : 24) ได้สรุปความหมายของการมีส่วนร่วมไว้ว่า หมายถึง การที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการรับผิดชอบในการดำเนินการเรื่องต่างๆ เพื่อบรรลุ วัตถุประสงค์อันเป็นผลประโยชน์ร่วมกันของคนในชุมชน

จินดา มณีเนตร (2540 : 12-13 ; อ้างถึงใน นาวิณ วรศักดิ์มหาศาล. 2549 : 14) ได้ให้ ความหมายของการมีส่วนร่วม หมายถึง ความร่วมมือของประชาชนไม่ว่าปัจเจกบุคคลหรือกลุ่ม คนที่เห็นพ้องต้องกัน และเข้าร่วมรับผิดชอบหรือเข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม เพื่อดำเนินการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ต้องการ โดยการกระทำผ่านกลุ่มหรือองค์การ เพื่อให้บรรลุถึงการเปลี่ยนแปลงที่พึงประสงค์

จากความหมายข้างต้น พอสรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง การที่ ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น โดยการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้เวที ประชาคมแสดงความคิดเห็น เสนอแนวทางพัฒนาในหมู่บ้านในตำบลว่าจะพัฒนาในด้านใด สิ่งไหนที่ควรที่จะพัฒนาเพื่อให้หมู่บ้านนั้นๆ มีความเจริญเพื่อให้ท้องถิ่นได้รับผลประโยชน์สูงสุด

ลักษณะการมีส่วนร่วม

การมีส่วนร่วมมีหลายลักษณะ ได้แก่ การร่วมประชุมวางแผนดำเนินการ โดยแสดงความคิดเห็นและได้ข้อเสนอแนะ การร่วมดำเนินการตามแผนที่กำหนดไว้หรือร่วมลงทุน การร่วม แบ่งปันผลประโยชน์และร่วมติดตามประเมินผล ซึ่งได้มีนักวิชาการหลายท่านได้แบ่งลักษณะและ จำแนกการมีส่วนร่วมไว้ดังนี้

ประเวศ วะสี (2541 : 3) กล่าวว่า การปกครองที่ประชาชนมีส่วนร่วม นั้น ประชาชน สามารถมีส่วนร่วมได้โดยการลงสมัครรับเลือกตั้งเข้าเป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น แต่แค่นั้นคงไม่พอต้องเอาสภาท้องถิ่นมาเชื่อมโยงกับประชาสังคมหรือประชาคมที่อยู่ ตรงนั้นและสามารถทำได้ไม่ยาก

เสน่ห์ ชูโชติ (2548 : 23) ได้จำแนกการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้ 2 ลักษณะที่สำคัญ คือ

1. การมีส่วนร่วมในลักษณะของการให้ความร่วมมือหรือการสนับสนุนขอความร่วมมือ ร่วมใจ และการมีส่วนร่วมในการพัฒนาด้านต่างๆ โดยการกระจายอำนาจเพื่อเปิดโอกาสให้

ประชาชนแต่ละท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการพัฒนาอย่างใกล้ชิดและมีคุณค่าและคุณประโยชน์ คือ

1.1 ในด้านรูปธรรม หมายถึง การมีส่วนร่วมในการสำเร็จในด้านการพัฒนา ด้านวัตถุ อันได้แก่ ถนนหนทาง กู คลอง เขื่อนเก็บน้ำ

1.2 ในด้านนามธรรม หมายถึง ความสำเร็จในการพัฒนาจิตใจโดยทำให้ประชาชน เกิดความรักใคร่สมัครสมานสามัคคี รู้จักทำงานร่วมกันเป็นทีม และยอมรับฟังความคิดเห็นซึ่งกัน และกัน และสร้างจิตสำนึกว่ามีความสำคัญ ต่อการสร้างสรรค์ความเจริญให้แก่ท้องถิ่นและ ก่อให้เกิดความผูกพันรักใคร่ ห่วงเห่น ท้องถิ่นและชุมชนของตนเอง

2. การมีส่วนร่วมในลักษณะของกิจกรรมทางการเมือง ซึ่งมี 5 รูปแบบคือ

2.1 การเลือกตั้ง (Election)

2.2 การมีกิจกรรมเกี่ยวกับพรรคการเมือง (Party Activity)

2.3 การเสนอความคิดเห็นของประชาชน (Public Opinion)

2.4 การจัดตั้งกลุ่มผลประโยชน์ (Interest Group)

2.5 การแสดงออกของประชาชน (Direct Action)

อคิน รพีพัฒน์ (2531 : 14; อ้างถึงใน สมควร คลังสูงเนิน. 2553 : 7) ได้แบ่งลักษณะ การมีส่วนร่วมไว้ดังนี้

1. ร่วมในการค้นหาสาเหตุของปัญหา และแนวทางแก้ไข
2. ร่วมในการตัดสินใจ เลือกวิธีการ และการวางแผนเพื่อแก้ไขปัญหา
3. ร่วมในการปฏิบัติงานในกิจกรรมการพัฒนาตามแผนที่กำหนด
4. ร่วมในการประเมินผลงานกิจกรรมการพัฒนา

สรุปได้ว่า ลักษณะการมีส่วนร่วม คือการที่ประชาชนให้ความร่วมมือหรือการสนับสนุน ให้ความร่วมมือ ร่วมใจ โดยการกระจายอำนาจเพื่อให้ประชาชนแต่ละท้องถิ่นมีส่วนร่วม ในการพัฒนาอย่างใกล้ชิด

วิธีการการมีส่วนร่วม

การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นกระบวนการในการพัฒนาคนในทางตรงและทางอ้อม ที่มีประสิทธิภาพ เป็นกระบวนการกระตุ้นการติดตามและกำกับดูแล อันจะทำให้ประชาชนเกิด ความตระหนักในการเพิ่มพูนความรู้ของตนเองเพื่อให้สามารถเข้าไปมีส่วนร่วมได้อย่างมีคุณภาพ เกี่ยวกับวิธีการมีส่วนร่วมได้มีนักวิชาการได้เสนอวิธีการดังนี้

บัญญัติ แก้วส่อง (2543 : 27 ; อ้างถึงใน สุวรรณ พินิตานนท์. 2546 : 46-47)

ได้เสนอวิธีการจำแนกพฤติกรรมการมีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาออกเป็น 10 แนวทาง คือ

1. การจำแนกตามขั้นตอนการมีส่วนร่วมมี 5 ขั้นตอนคือ
 - 1.1 การมีส่วนร่วมในขั้นริเริ่มโครงการ
 - 1.2 การมีส่วนร่วมในขั้นการวางแผนโครงการ
 - 1.3 การมีส่วนร่วมในขั้นดำเนินโครงการ
 - 1.4 การมีส่วนร่วมในขั้นรับผลที่เกิดจากโครงการ
 - 1.5 การมีส่วนร่วมในขั้นประเมินผลโครงการ
2. การจำแนกตามระดับความเข้มของการมีส่วนร่วมมี 3 ระดับ คือ การมีส่วนร่วมเทียม การมีส่วนร่วมบางส่วน และการมีส่วนร่วมที่แท้จริง
3. การจำแนกตามประสิทธิผลของการมีส่วนร่วม ประสิทธิภาพของการมีส่วนร่วม พิจารณาจากความพยายามที่บุคคลทุ่มเทให้แก่การทำงานในโครงการ จนโครงการนั้นประสบผลสำเร็จ โดยวัดจากการรับรู้ของสังคมอื่นๆ ในลักษณะของสังคมมิติ (Sociometry) ว่า การดำเนินโครงการในแต่ละขั้นตอน มีบุคคลใดบ้างที่ทุ่มเทความพยายาม จนการดำเนินโครงการในแต่ละขั้นตอนประสบผลสำเร็จ
4. การจำแนกตามระดับความถี่ของการมีส่วนร่วม ความถี่ของการมีส่วนร่วมมี 2 ระดับ คือ ระดับบุคคล พิจารณาจากจำนวนครั้งที่บุคคลเข้าร่วมในกิจกรรมต่างๆ และระดับชุมชน พิจารณาจากจำนวนของผู้ที่เข้าไปมีส่วนร่วม
5. การจำแนกตามพิสัยของการมีส่วนร่วมในกิจกรรม กล่าวคือ พิจารณาว่าการมีส่วนร่วมในการกระทำกิจกรรมมีตลอดช่วงระยะเวลาที่กิจกรรมดำเนินอยู่หรือไม่ ทั้งนี้เพื่อให้ภาพของการมีส่วนร่วม ในการกระทำกิจกรรมชัดเจน มากกว่าการพิจารณาเฉพาะความถี่ของการมีส่วนร่วม แต่เพียงอย่างเดียว
6. การจำแนกตามระดับความสมัครใจในการเข้าไปมีส่วนร่วม มี 3 ระดับ คือ การมีส่วนร่วมโดยสมัครใจ การมีส่วนร่วมโดยการถูกชักนำ และการมีส่วนร่วมโดยการบังคับ
7. การจำแนกตามระดับขององค์กรที่เข้าไปมีส่วนร่วม มี 3 ระดับ คือ การมีส่วนร่วมในระดับล่างขององค์กร การมีส่วนร่วมในระดับกลางขององค์กร และการมีส่วนร่วมในระดับสูงขององค์กร
8. การจำแนกตามประเภทของผู้เข้าไปมีส่วนร่วม โดยพิจารณาจากคุณลักษณะของผู้เข้าไปมีส่วนร่วม เพศ อายุ สถานภาพครอบครัว การศึกษา ชนชั้นทางสังคม ระดับรายได้ ระยะเวลาอยู่อาศัย ฯลฯ

9. การจำแนกตามรูปแบบการวางแผน มี 2 ลักษณะ คือ

9.1 การวางแผนแบบบนลงล่าง (Top-Down Planning) การมีส่วนร่วมจะน้อย อำนาจในการตัดสินใจจะอยู่ที่ชนชั้นนำระดับสูง

9.2 การวางแผนล่างขึ้นบน (Bottom-Up Planning) ซึ่งการมีส่วนร่วมจะมาก เพราะอำนาจในการตัดสินใจจะอยู่ที่ระดับล่าง

10. การจำแนกตามรูปแบบ ของการมีส่วนร่วม มี 2 รูปแบบ คือ การมีส่วนร่วมโดยตรง และการมีส่วนร่วมโดยทางอ้อม ผ่านผู้แทน

ดังนั้นการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงหมายถึง การที่ประชาชนเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้อง สัมพันธ์กับการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่เปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนา การบริหาร และการปกครอง เพราะการมีส่วนร่วมเป็นหัวใจสำคัญ หรือเครื่องมือสำคัญที่จะทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความเข้มแข็ง ปฏิบัติตามที่ประชาชนต้องการ ซึ่งประชาชนสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในหลายรูปแบบ ดังนี้ (คู่มือประชาชน 2545 : 13; อ้างถึงใน สมควร คลังสูงเนิน. 2553 : 10)

1. การมีส่วนร่วมในทางการเมือง เช่น รับสมัครเป็นสมาชิกสภาฯ ผู้บริหารท้องถิ่น ไปใช้สิทธิ์ลงคะแนน ร่วมจัดทำแผนพัฒนา การสังเกตการณ์ประชุมสภาเสนอข้อบัญญัติ หรือเทศบัญญัติ

2. มีส่วนร่วมในการจัดทำประชาคมตำบล/หมู่บ้าน เช่น การประชาคมเพื่อให้ความเห็นหรือมีมติที่ต้องปฏิบัติตามความต้องการของชาวบ้าน

3. มีส่วนร่วมในการเป็นกรรมการจัดซื้อ-จัดจ้าง เช่น เมื่อเทศบาลจะจัดซื้อหรือจัดจ้างประชาคมต้องส่งผู้แทนประชาคมเข้าร่วมเป็นกรรมการในแต่ละคณะด้วย

4. มีส่วนร่วมในการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น รมรงค์ด้านยาเสพติด ขุดลอกคลอง ปลูกต้นไม้วันสำคัญ

5. มีส่วนร่วมในการสนับสนุนให้ความร่วมมือข้าราชการให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเนื่องจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจจัดเก็บภาษีบางประเภทในเขตรับผิดชอบ เช่น ภาษีบำรุงท้องที่ ภาษีป้าย ภาษีโรงเรือน และที่ดิน อากรฆ่าสัตว์ เป็นต้น

การมีส่วนร่วมและการตรวจสอบเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการพัฒนา และการปกครองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยมีกฎหมายรองรับสิทธิของประชาชนให้สามารถดำเนินการได้ทั้งนี้ เพื่อคุ้มครองรักษาสิทธิและผลประโยชน์ของประชาชน ผลลัพธ์ที่ได้จาก

คือ (คู่มือประชาชน 2545 : 14; อ้างถึงใน สมควร คลังสูงเนิน. 2553 : 10)

1. ประชาชนได้รับรู้ข้อมูลข่าวสาร ความเคลื่อนไหวในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งด้านบุคคล ด้านแผนงานโครงการ การเงินการคลัง และระเบียบกฎหมายต่างๆ ที่เกี่ยวข้องซึ่งประชาชนควรจะได้เรียนรู้การพัฒนาและการปกครองตนเอง
2. ทำให้การแก้ไขปัญหา การพัฒนาการจัดทำบริการสาธารณะ สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน เป็นไปตามลำดับความสำคัญ ความจำเป็นเร่งด่วน ทำให้การใช้จ่ายงบประมาณ เกิดความคุ้มค่า ตรงกับเป้าหมาย
3. เป็นการควบคุมตรวจสอบ การปฏิบัติงาน การใช้อำนาจของคณะผู้บริหาร เจ้าหน้าที่และพนักงานเป็นไปด้วยความถูกต้อง ประชาชนได้รับความเป็นธรรมและความเสมอภาค
4. การร่วมกลุ่มของประชาชนในรูปแบบของประชาคม ทั้งในระดับประชาคมในหมู่บ้านเอง และการเป็นตัวแทนกลุ่มผู้นำกลุ่มอาชีพต่างๆ ในการประชุมประชาคมระดับตำบล ถือเป็นการสร้างความเข้มแข็งในภาคประชาชนและเป็นพลังถ่วงดุลกับอิทธิพลท้องถิ่น
5. เมื่อประชาชนร่วมมือ มีส่วนร่วมในการเป็นตัวแทนของชุมชน นำปัญหาที่เกิดขึ้นในท้องถิ่นมาช่วยกันวิเคราะห์และมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นทำให้สามารถพัฒนาท้องถิ่นได้เป็นอย่างดี

การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ของประชาชนหรือตัวแทนของประชาชนในท้องถิ่น ซึ่งได้นำปัญหาความต้องการของประชาชนมานำเสนอและบรรจุไว้ในแผนพัฒนาท้องถิ่น ในที่นี้ได้แก่ แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาแผนพัฒนาสามปี และแผนการดำเนินงาน จะส่งผลให้แผนพัฒนาท้องถิ่นที่ได้จัดทำขึ้น สามารถแก้ไขปัญหาของประชาชนในท้องถิ่นได้ตรงจุด และส่งผลในการพัฒนาประเทศในภาพรวมอีกด้วย

จากที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนนั้น หมายถึง การที่ประชาชนเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงาน ในเรื่องใดเรื่องหนึ่งหรือหลายเรื่องร่วมกัน ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมรับผิดชอบ โดยการร่วมมือสนับสนุนการพัฒนาต่างๆ ไปกับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง

แนวคิดเกี่ยวกับการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

การกระจายอำนาจการปกครอง เป็นวิธีการที่รัฐมอบหมายอำนาจการปกครองบางส่วนไปให้องค์กรอื่น นอกจากองค์กรของราชการบริหารส่วนกลาง เพื่อจัดทำบริการสาธารณะบางอย่างโดยมีอิสระตามสมควร โดยไม่ต้องขึ้นอยู่กับบัญชาของหน่วยงานในท้องถิ่น โดยให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือองค์กรอื่น อันมิใช่ของราชการส่วนกลาง รวมทั้ง

ราชการส่วนภูมิภาคด้วย รับไปดำเนินการด้วยงบประมาณ และเจ้าหน้าที่ของท้องถิ่นหรือขององค์การนั้นเองโดยราชการบริหารส่วนกลางเพียงเข้าไปควบคุมเท่านั้น ไม่ได้ไปบังคับบัญชาสั่งการ

หลักการสำคัญของการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีลักษณะสำคัญดังนี้ (พิธีสิทธิ์ คำนวนศิลาปี และศุภวัฒนากร วงศ์ธนวิสุ. 2549 : 9)

1. มีการจัดตั้งองค์กรเป็นนิติบุคคลเพิ่มขึ้นจากส่วนกลาง หน่วยการปกครองส่วนท้องถิ่นนี้มีหน้าที่ มีงบประมาณ มีทรัพย์สินเป็นของตนเอง
2. การเป็นอิสระในการกำหนดนโยบายและการบริหารจัดการ การบริหารงานบุคคล การเงินการคลังของตนเอง
3. การบริหารราชการแผ่นดินและการบริหารส่วนท้องถิ่น รัฐกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตัดสินใจในกิจกรรมมากขึ้น รัฐเพียงแต่ควบคุมดูแลให้การสนับสนุน ส่งเสริมด้านเทคนิควิชาการ และตรวจสอบติดตามประเมินผล
4. การมีประสิทธิภาพการบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องจัดการให้บริการสาธารณะให้ดีขึ้นกว่าเดิม มีคุณภาพมาตรฐาน มีความโปร่งใส และมีประสิทธิภาพ

ตีตังค์ แสงสุริย์วัชชรา (2545 : 12 ; อ้างถึงใน ปิยรัตน์ สุขบรรณ. 2552 : 19) ได้กล่าวถึงการกระจายอำนาจ หมายถึงหลักการจัดระเบียบการปกครองประเทศในระบอบประชาธิปไตย เป็นการถ่ายโอนภารกิจ หรือถ่ายโอนอำนาจจากส่วนกลางไปสู่ส่วนท้องถิ่น เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง (Political Participation) และมีความเป็นอิสระในการกำหนดนโยบายการปกครอง การบริหาร การบริหารงานบุคคล การเงินและการคลัง

สรุปได้ว่า การกระจายอำนาจเป็นการโอนอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบในการคิดและการตัดสินใจเพื่อให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการในท้องถิ่นของตนเองเพื่อสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นและสามารถแก้ไขปัญหาในท้องถิ่นได้

ขั้นตอนการกระจายอำนาจ

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (2546 : 15 – 18) ได้ระบุไว้ว่า การกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของประเทศไทย มีรายละเอียดดังนี้

1. รัฐธรรมนูญราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 หมวด 5 แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ มาตรา 78 กำหนดหลักการเกี่ยวกับการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยกำหนดให้ รัฐต้องกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นพึ่งตนเอง และตัดสินใจในกิจการของท้องถิ่นได้เอง พัฒนาระบบเศรษฐกิจท้องถิ่น และระบบสาธารณสุขปโภคและสาธารณสุขการตลอดทั้งโครงสร้างพื้นฐาน นอกจากนั้นในหมวด 9 ตั้งแต่มาตรา 282 ถึงมาตรา 290 ได้กำหนดให้รัฐจะต้องให้

ความเป็นอิสระแก่ท้องถิ่นตามหลักแห่งการปกครองตนเองเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งหลายย่อมมีอิสระในการกำหนดนโยบายการปกครองการบริหาร การบริหารงานส่วนบุคคลการเงินการคลังและมีอำนาจหน้าที่ของตนเองโดยเฉพาะ โดยรัฐบาลเป็นผู้กำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเท่าที่จำเป็นภายในกรอบของกฎหมาย และเพื่อกระจายอำนาจให้แก่ท้องถิ่นเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งยังกำหนดอำนาจของประชาชนในการถอดถอน สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น และการเสนอให้สภาท้องถิ่นออกข้อบัญญัติท้องถิ่น

2. พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ได้กำหนดอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบบริการสาธารณะระหว่างรัฐกับ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยกันเอง การจัดสรร สัดส่วนภาษีและอากรระหว่างรัฐกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยคำนึงถึงหน้าที่ระหว่างรัฐกับ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยกันเอง

3. แผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2543 กำหนดกรอบ แนวคิด เป้าหมายและแนวทางการกระจายอำนาจ เพื่อให้การกระจายอำนาจบรรลุตามเจตนารมณ์ที่ ระบุไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 โดยยึดหลักการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่าย ไม่เป็นแผนที่เบียดเบียนมีกระบวนการที่ยืดหยุ่น และสามารถปรับวิธีการให้ สอดคล้องกับสถานการณ์และการเรียนรู้จากประสบการณ์ที่เพิ่มขึ้น ทั้งนี้ได้กำหนดกรอบแนวคิดไว้ 3 ด้านคือ

3.1 ความอิสระในการกำหนดกรอบนโยบายและการบริหารจัดการ โดยยังคงรักษา ความเป็นรัฐเดี่ยวและความมีเอกภาพของประเทศ การมีสถาบันพระมหากษัตริย์เป็นประมุข และ ความมั่นคงของชาติเอาไว้ได้ ตลอดจนการส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการเมืองการปกครอง ท้องถิ่นภายใต้ระบอบประชาธิปไตย

3.2 ด้านการบริหารราชการแผ่นดินและการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น โดยปรับบทบาทของราชการบริหารส่วนกลางและราชการส่วนภูมิภาคให้ส่วนท้องถิ่นเข้ามา ดำเนินการแทนเพื่อให้ราชการบริหารส่วนกลางและราชการส่วนภูมิภาครับผิดชอบภารกิจมหภาค และภารกิจที่เกื้อหนุนความสามารถขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยกำกับดูแลองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นในด้านนโยบายและด้านกฎหมายเท่าที่จำเป็น สนับสนุนด้านเทคนิควิชาการ และตรวจสอบติดตามประเมินผล

3.3 ด้านประสิทธิภาพการบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อให้ประชาชน ได้รับบริการสาธารณะที่ดีขึ้นหรือไม่ต่ำกว่าเดิม มีคุณภาพมาตรฐาน การบริหารมีความโปร่งใส

มีประสิทธิภาพ และรับผิดชอบต่อผู้ใช้งมากขึ้น รวมทั้งส่งเสริมให้ภาคประชาสังคมและชุมชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ร่วมดำเนินงานและติดตามตรวจสอบ

4. แนวทางการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้กำหนด
แนวทางการดำเนินงานไว้ ประกอบด้วย

4.1 การถ่ายโอนภารกิจและการจัดแบ่งอำนาจหน้าที่ระหว่างรัฐกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กำหนดภารกิจถ่ายโอนพิจารณาจากอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งนี้ยังขึ้นอยู่กับความพร้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จะรับการถ่ายโอนรวมทั้ง การสร้างกลไกและระบบควบคุมคุณภาพมาตรฐานมารองรับ ตลอดจนการปรับปรุงระเบียบ กฎหมาย ที่เกี่ยวข้อง

4.2 การกระจายอำนาจเงิน การคลังและงบประมาณให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งต้องมีการพิจารณาภาพรวมรายได้ของท้องถิ่น 3 องค์ประกอบ คือ รายได้ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดเก็บและจัดหาเองทั้งที่เป็นภาษีท้องถิ่นและรายได้อื่น รายได้ที่รัฐจัดแบ่งหรือจัดสรรให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งรายได้ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดเก็บเพิ่มและรายได้ประเภทเงินอุดหนุน

4.3 แนวทางการถ่ายโอนบุคลากรให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และการบริหารงานบุคคล โดยการโอนบุคลากรต้องสอดคล้องกับภาระหน้าที่และความพร้อมของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งยังต้องมีความราบรื่น คล่องตัว สอดคล้องกับความจำเป็น ความต้องการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีความยืดหยุ่น จูงใจให้คนทำงานในท้องถิ่นมี หลักประกันความก้าวหน้า ยึดหลักการตามระบบคุณธรรม และต้องมีมาตรฐานใกล้เคียงกับ มาตรฐานการบริหารงานบุคคลของเจ้าหน้าที่รัฐอื่นๆ

4.4 แนวทางการพัฒนาระบบการตรวจสอบ และการมีส่วนร่วมของประชาชน และภาคประชาสังคม เพื่อให้การบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความโปร่งใส ตรวจสอบได้ทั้งยังปรับปรุงกลไกการตรวจสอบทางการเงินและการใช้จ่ายงบประมาณ การให้ภาคเอกชนเข้ามาช่วยเสริมการทำงานตรวจสอบของภาครัฐ และส่งเสริมให้ประชาชนและ ภาคประชาชน เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจในด้านนโยบายขององค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น รวมทั้งจัดซื้อจัดจ้าง และร่วมตรวจสอบติดตามประเมินผล

4.5 การปรับปรุงประสิทธิภาพการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งมีภารกิจที่ต้องดำเนินการ ประกอบด้วย การเตรียมความพร้อมให้กับองค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นการปรับโครงสร้างภายในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อรองรับการถ่ายโอนภารกิจ การพัฒนาองค์กรในระดับจังหวัด การปรับปรุงระบบการวางแผน ระบบงบประมาณ ระบบบัญชี

ระบบการบริหารงานบุคคล ระบบติดตามตรวจสอบ และระบบข้อมูล การกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การเพิ่มขีดความสามารถของบุคลากรและผู้บริหารท้องถิ่น การเพิ่มขีดความสามารถของประชาชนและภาคประชาสังคมในการตรวจสอบ

4.6 การปรับปรุงกฎหมายและระเบียบให้สอดคล้องกับการถ่ายโอนภารกิจ การแก้ไขกฎหมาย มีสาระเกี่ยวข้องกับเรื่องราวต่างๆ ได้แก่ การปรับปรุงกฎหมายงบประมาณเพื่อรองรับการจัดสรรเงินจากภาครัฐ การจัดให้มีกฎหมายว่าด้วยระบบงบประมาณท้องถิ่นและระบบการตรวจสอบทางการเงินและการคลัง ทั้งภายในและภายนอก การปรับปรุงระบบการกำกับดูแลของราชการส่วนกลางและราชการบริหารส่วนภูมิภาคให้มีประสิทธิภาพ เชื่อมโยงกับระบบศาลปกครอง การปรับปรุงโครงสร้างราชการบริหารส่วนภูมิภาค การจัดให้มีกฎหมายว่าด้วยความโปร่งใสขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองท้องถิ่นการจัดให้มีกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานบุคคลเพื่อรองรับการถ่ายโอนข้าราชการพนักงานหรือลูกจ้างของหน่วยงานของรัฐ

4.7 กลไกกำกับดูแลการถ่ายโอนภารกิจและการดำเนินงานให้เป็นไปตามแผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และแผนปฏิบัติการ โดยกลไกดังกล่าว จะมีหน้าที่กำกับดูแลเกี่ยวกับการถ่ายโอนภารกิจ โดยมีกระบวนการรับฟังความคิดเห็นจากผู้ที่เกี่ยวข้องและประชาชน มีกระบวนการตัดสินใจที่รวดเร็วเพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากการถ่ายโอน มีการศึกษาพัฒนา และปรับปรุงกระบวนการ วิธีการ รูปแบบ และแนวทางการถ่ายโอนภารกิจอย่างสม่ำเสมอต่อเนื่องและทันต่อเหตุการณ์

4.8 การสร้างระบบประกันคุณภาพบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยหน่วยราชการส่วนกลางยังคงต้องกำหนดมาตรฐานทั่วไปของการจัดบริการสาธารณะ เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และกำกับในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ปฏิบัติตามกฎหมายและมาตรฐานที่กำหนด รวมทั้งสร้างแรงจูงใจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพัฒนาคุณภาพการจัดบริการสาธารณะ โดยมีการแข่งขันระหว่างท้องถิ่น ตลอดจนรัฐหรือองค์กรกลางเข้ามามีส่วนร่วมกำกับประเมินร่วมกับประชาชนและประชาสังคม

5. กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นกับการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในฐานะที่รับผิดชอบโดยตรงเกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่น กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น จึงเกี่ยวข้องกับการกระจายอำนาจทั้งในฐานะผู้ปฏิบัติและผู้สนับสนุนการดำเนินงานตามแนวทางการถ่ายโอนในด้านต่างๆ ดังนี้

5.1 การถ่ายโอนภารกิจและการจัดแบ่งอำนาจหน้าที่ระหว่างรัฐกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นมีภารกิจในส่วนที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย

สนับสนุนการดำเนินงานของคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และคณะกรรมการต่างๆ ภายใต้คณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่เกี่ยวข้องกับการถ่ายโอนภารกิจ รับผิดชอบภารกิจที่ต้องถ่ายโอนในกลุ่มภารกิจด้านการวางแผน การส่งเสริมการลงทุน พาณิชยกรรมและการท่องเที่ยว โดยมีภารกิจด้านการพัฒนาท้องถิ่น ซึ่งจะต้องมีการเพื่อปรับปรุงระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้อง การประสานจัดทำแผนพัฒนา และการพัฒนาระบบข้อมูลเพื่อการจัดทำแผนพัฒนาหน่วยงานรับผิดชอบ คือ สำนักพัฒนาและส่งเสริมการบริหารงานท้องถิ่น

5.2 การกระจายอำนาจการเงิน การคลัง และงบประมาณให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นมีภารกิจในส่วนที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย การสนับสนุนการดำเนินงานของคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และคณะกรรมการต่างๆ ภายใต้คณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับการเงิน การคลัง และงบประมาณหน่วยงานรับผิดชอบคือ สำนักบริหารการคลังท้องถิ่น

5.3 แนวทางการถ่ายโอนบุคลากรให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และการบริหารงานบุคคล กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นมีภารกิจในส่วนที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย การสนับสนุนการดำเนินงานของคณะกรรมการการกระจายอำนาจฯ และคณะกรรมการต่างๆ ภายใต้ คณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่เกี่ยวข้องกับการถ่ายโอนบุคลากร และการบริหารงานบุคคลของท้องถิ่น โดยเฉพาะศูนย์ถ่ายโอนบุคลากร ที่ได้ทำหน้าที่ประสานงาน และมอบหมายให้กลุ่มส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดทำหน้าที่เป็นศูนย์ถ่ายโอนบุคลากรให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในระดับจังหวัดทุกจังหวัด รับผิดชอบการจัดทำและปรับปรุงมาตรฐานทั่วไปเกี่ยวกับการบริหารงานบุคลากรส่วนท้องถิ่น หน่วยงานรับผิดชอบ คือ สำนักพัฒนาระบบบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น

5.4 แนวทางพัฒนาระบบตรวจสอบ และการมีส่วนร่วมของประชาชนและภาคประชาสังคม กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นมีภารกิจในส่วนที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย การจัดโครงสร้างหน่วยงานของกรมให้มีส่วนที่รับผิดชอบเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนและภาคประชาชนสังคมขึ้นรับผิดชอบในการประสานงาน การพัฒนาองค์ความรู้ และแนวทางการดำเนินการให้เกิดกระบวนการมีส่วนร่วม หน่วยงานรับผิดชอบคือ สำนักพัฒนาและส่งเสริมการบริหารงานท้องถิ่น

5.5 การปรับปรุงประสิทธิภาพการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นถือเป็นภารกิจ โดยตรงที่จะต้องดำเนินการในเรื่องดังกล่าวคือ

การเตรียมความพร้อมให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การปรับโครงสร้างภายในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อรองรับการถ่ายโอนภารกิจ การปรับปรุงระบบการวางแผน ระบบงบประมาณ ระบบบัญชี ระบบการบริหารงานบุคคล การติดตามตรวจสอบและระบบข้อมูลกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การเพิ่มขีดความสามารถของบุคลากรและผู้บริหารท้องถิ่น การเพิ่มขีดความสามารถของประชาชนและภาคประชาสังคมในการตรวจสอบหน่วยงานรับผิดชอบคือ กองกฎหมายและระเบียบท้องถิ่น ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศท้องถิ่น สถาบันพัฒนาบุคลากรท้องถิ่น สำนักบริหารการคลังท้องถิ่น สำนักพัฒนาระบบบริหารงานบุคลากรส่วนท้องถิ่น สำนักพัฒนาและส่งเสริมการบริหารงานท้องถิ่น

5.6 การปรับปรุงกฎหมายและระเบียบให้สอดคล้องกับการถ่ายโอนภารกิจ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นมีภารกิจในส่วนที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย การปรับปรุงระเบียบเพื่อรองรับภารกิจการถ่ายโอน ได้แก่ ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการวางแผนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2541 หน่วยงานรับผิดชอบคือ สำนักพัฒนาและส่งเสริมการบริหารงานท้องถิ่น

5.7 กลไกกำกับดูแลการถ่ายโอนภารกิจและการดำเนินงานให้เป็นไปตามแผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและแผนปฏิบัติการ

5.8 การสร้างระบบประกันคุณภาพบริหารสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นมีภารกิจในส่วนที่เกี่ยวข้อง โดยการดำเนินงานศึกษาวิจัย เรื่อง นโยบายและแนวทางในการดำเนินการเกี่ยวกับประสิทธิภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภายใต้การกระจายอำนาจการปกครองสู่ท้องถิ่น

จากที่กล่าวมาข้างต้น จึงพอสรุปได้ว่าการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของประเทศไทย กำหนดหลักการเกี่ยวกับการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยกำหนดให้รัฐต้องกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นพึ่งตนเอง และตัดสินใจในกิจการของโครงสร้างพื้นฐาน และรัฐจะต้องให้ความเป็นอิสระแก่ท้องถิ่นตามหลักแห่งการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของ ประชาชนในท้องถิ่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งหลายมีอิสระในการกำหนดนโยบายการปกครอง การบริหาร การบริหารงานบุคคล การเงินการคลัง และมีอำนาจหน้าที่ของตนเองโดยเฉพาะ รัฐบาลเป็นผู้กำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเท่าที่จำเป็นภายในกรอบของกฎหมาย โดยมีกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น ในฐานะที่รับผิดชอบโดยตรงเกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นหน่วยงานผู้ปฏิบัติและสนับสนุนการดำเนินงานและบรรลุความสำเร็จในสิ่งหนึ่งสิ่งใดในระดับสูงสุด

แนวคิดเกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่น

ความหมายของการปกครองส่วนท้องถิ่น

การปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นการปกครองที่ยึดหลักการกระจายอำนาจ ซึ่งเป็นรากฐานของการปกครองระบอบประชาธิปไตย เป็นรูปแบบการปกครองที่ประชาชนมีส่วนร่วม มีความเกี่ยวข้องกัน มีส่วนได้ส่วนเสียในการปกครอง ทำให้เกิดความรับผิดชอบ และห่วงแหนต่อท้องถิ่นที่ตนอยู่อาศัย อันจะนำมาซึ่งความศรัทธาเลื่อมใส ในระบอบปกครองประชาธิปไตย โดยประชาชนมีโอกาสเลือกตั้ง รู้จักการปกครองตนเอง ทำให้เกิดความสำนึกในความสำคัญของตนต่อท้องถิ่นมีส่วนรับรู้ถึงอุปสรรคปัญหา และช่วยกันแก้ไขปัญหาของท้องถิ่นตนเอง ซึ่งมีนักวิชาการได้ให้ความหมายของการปกครองส่วนท้องถิ่นไว้หลากหลายด้วยกัน ดังนี้

ชูวงศ์ ฉายะบุตร (2539 : 21 – 22) ได้สรุปแนวความคิดของนักวิชาการและนักปกครองที่เกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่นไว้ว่า ความหมายของการปกครองส่วนท้องถิ่น มีผู้ให้ความหมายไว้ส่วนใหญ่มีหลักการที่สำคัญคล้ายคลึงกัน และต่างคือสำนวนรายละเอียดปลีกย่อย ซึ่งสามารถสรุปการปกครองท้องถิ่นได้ในสาระสำคัญดังนี้

1. การปกครองของชุมชนหนึ่ง ซึ่งชุมชนเหล่านั้นอาจมีความแตกต่างกันในด้านความเจริญ จำนวนประชากรหรือขนาดของพื้นที่ เช่น หน่วยการปกครองส่วนท้องถิ่น ของไทยจัดเป็นเทศบาล องค์การบริหารส่วนจังหวัด องค์การบริหารส่วนตำบล กรุงเทพมหานคร และเมืองพัทยาตามเหตุผลดังกล่าว

2. หน่วยการปกครองท้องถิ่นจะต้องมีอำนาจอิสระ (Autonomy) ในการปฏิบัติหน้าที่ตามความเหมาะสม กล่าวคือ อำนาจของหน่วยการปกครองท้องถิ่น จะต้องมิชอบเขตพอดควร เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการปฏิบัติหน้าที่ของหน่วยการปกครองท้องถิ่นอย่างแท้จริง หากมีอำนาจมากเกินไปไม่มีขอบเขตหน่วยการปกครองท้องถิ่นนั้น ก็จะกลายสภาพเป็นรัฐอธิปไตยเอง เป็นผลเสียต่อความมั่นคงของรัฐบาล อำนาจของท้องถิ่นมีขอบเขตที่แตกต่างกันไปตามลักษณะความเจริญและความสามารถของประชาชนในท้องถิ่นนั้นเป็นสำคัญ รวมทั้งนโยบายของรัฐบาลในการพิจารณาการกระจายอำนาจให้หน่วยการปกครองท้องถิ่นระดับใดจึงจะเหมาะสม

3. หน่วยการปกครองท้องถิ่นจะต้องมีสิทธิตามกฎหมาย ที่จะดำเนินการปกครองตนเอง สิทธิตามกฎหมายแบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ

3.1 หน่วยการปกครองท้องถิ่นมีสิทธิที่จะตรากฎหมายหรือระเบียบข้อบังคับต่างๆ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อประโยชน์ในการบริหารตามหน้าที่และเพื่อให้บังคับประชาชนในท้องถิ่นนั้นๆ เช่น ข้อบังคับ ข้อบัญญัติ หรือเทศบัญญัติ เป็นต้น

3.2 สิทธิที่เป็นหลักในการดำเนินการบริหารท้องถิ่น คือ อำนาจในการกำหนดงบประมาณ เพื่อบริหารกิจการตามอำนาจหน้าที่ของหน่วยการปกครอง ท้องถิ่นนั้นๆ

4. มีองค์กรที่จำเป็นในการบริหารและการปกครองตนเอง องค์กรที่จำเป็นของท้องถิ่น จัดเป็นสองฝ่ายคือ องค์กรฝ่ายบริหารและองค์กรฝ่ายนิติบัญญัติ เช่น การปกครองท้องถิ่นแบบเทศบาลจะมีคณะผู้บริหาร และสภาเทศบาลเป็นฝ่ายนิติบัญญัติ หรือในแบบมหานคร คือ กรุงเทพมหานคร จะมีผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครเป็นฝ่ายบริหารสภากรุงเทพมหานคร จะเป็นฝ่ายนิติบัญญัติ เป็นต้น

วิรัช วิรัชนิภาวรรณ (2541 : 33) ให้ความหมายว่า การบริหารท้องถิ่นหมายถึง การที่รัฐบาลในส่วนกลางให้หรือกระจายอำนาจหน้าที่ในด้านการบริหารไปให้ประชาชนในท้องถิ่นซึ่งรวมทั้งให้ประชาชนในท้องถิ่นได้มีส่วนร่วมในการจัดบริการสาธารณะบางประการเพื่อชุมชนของตนเอง แต่ความเป็นอิสระของหน่วยการบริหารงานท้องถิ่นจะมีไม่มากจนถึงขนาดที่เป็นอิสระโดยไม่ขึ้นกับรัฐบาลในส่วนกลาง ในเวลาเดียวกันเพื่อให้การบริหารงานท้องถิ่นดำเนินไปได้ จึงจำเป็นต้องมีหน่วยการบริหารท้องถิ่นที่รับผิดชอบในการบริหารท้องถิ่น เพื่อให้ตอบสนองความต้องการของประชาชนส่วนรวมในท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ลิขิต ชีรเวคิน (2543 : 3) กล่าวไว้ว่า การปกครองตนเองในรูปของการปกครองท้องถิ่นอย่างแท้จริงหรือการกระจายอำนาจไปในระดับต่ำสุด คือ รากหญ้า (Grass Roots) ซึ่งเป็นฐานเสริมสำคัญยิ่งของการพัฒนาระบบการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ความล้มเหลวของระบอบประชาธิปไตยมีหลายองค์ประกอบ แต่องค์ประกอบสำคัญยิ่งขาดอันหนึ่งก็คือการขาดรากฐานในท้องถิ่น ดังนั้นหากไม่มีหน่วยการปกครองท้องถิ่นแล้ว รัฐบาลจะต้องรับภาระดำเนินการทุกอย่าง และไม่แน่ว่าจะสนองความต้องการของท้องถิ่นทุกจุดหรือไม่ รวมทั้งจะต้องดำเนินการเฉพาะท้องถิ่นนั้นๆ ไม่เกี่ยวข้องกับท้องถิ่นอื่นหากได้จัดให้มีการปกครองท้องถิ่นเพื่อดำเนินการเองแล้ว ภารกิจของรัฐบาลก็จะผ่อนคลายเป็นไป รัฐบาลจะมีหน้าที่เพียงแต่ควบคุมดูแลเท่าที่จำเป็นเท่านั้น เพื่อให้ท้องถิ่นมีมาตรฐานในการดำเนินงานยิ่งขึ้นการแบ่งเบาภาระทำให้รัฐบาลมีเวลาที่จะดำเนินการในเรื่องที่สำคัญ หรือกิจการใหญ่ๆ ระดับชาติอันเป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติ โดยส่วนรวมความคับคั่งของภาระหน้าที่ต่างๆ ที่รวมอยู่ส่วนกลางจะลดน้อยลง ความคล่องตัวในการดำเนินงานของส่วนกลางจะมีมากขึ้น

รสคนธ์ รัตนเสริมวงศ์ (2546 : 15) ให้ความหมายว่า ประชาชนในท้องถิ่นซึ่งมีอำนาจปกครองตนเอง ตามที่ได้รับบริการกระจายอำนาจจากรัฐบาลดำเนินการปกครองตนเอง โดยจัดตั้งองค์กรขึ้นมาใช้อำนาจแทนประชาชนเรียกว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งเป็นตัวแทนของ

ประชาชนในท้องถิ่นเป็นผู้บริหารท้องถิ่นตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่นอย่างเป็นอิสระ ภายใต้กรอบ นโยบาย กฎหมาย และการกำกับดูแลของรัฐ

ประธาน คงฤทธิศึกษากร (2526 : 8 ; อ้างถึงใน นัยนา ปานสาตรา. 2552 : 7) ได้นิยามว่า การปกครองท้องถิ่น หมายถึง ระบบการปกครองที่เป็นผลสืบเนื่องมาจากการกระจายอำนาจทางการปกครองของรัฐ และ โดยนัยนี้จะเกิดมีองค์การทำหน้าที่ปกครองท้องถิ่น โดยคนในท้องถิ่นนั้นๆ องค์การนี้ถูกจัดตั้งและควบคุมโดยรัฐบาล แต่ก็มีอำนาจในการกำหนดนโยบายและควบคุมให้มีการปฏิบัติให้เป็นไปตามนโยบายของตนเองได้

สรุปความหมายของการปกครองส่วนท้องถิ่น หมายถึง การที่รัฐบาลในส่วนกลางให้หรือกระจายอำนาจหน้าที่ในด้านการบริหารไปให้แก่ประชาชนในท้องถิ่น ซึ่งรวมทั้งให้ประชาชนในท้องถิ่น ได้มีส่วนร่วมในการจัดบริการสาธารณะบางประการเพื่อชุมชนของตนเอง เพื่อให้ตอบสนองความต้องการของประชาชนส่วนรวมในท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยประชาชนในท้องถิ่นมีอำนาจการปกครองตนเอง ตามที่ได้รับกระจายอำนาจจากรัฐบาล ดำเนินการปกครองตนเอง ซึ่งเป็นตัวแทนของประชาชนในท้องถิ่นเป็นผู้บริหารท้องถิ่นตามเจตนารมณ์ของประชาชนอย่างเป็นอิสระ ภายใต้กรอบนโยบาย กฎหมายและการกำกับดูแลของรัฐ การปกครองส่วนท้องถิ่น จึงเป็นการปกครองที่ยึดหลักการกระจายอำนาจเป็นรากฐานการปกครอง เกิดความรับผิดชอบ และหวงแหนต่อประโยชน์อันพึงมีต่อท้องถิ่นที่ตนอยู่อาศัย อันจะนำมาซึ่งความศรัทธาเลื่อมใสในระบอบการปกครองประชาธิปไตย โดยประชาชนจะมีโอกาสเลือกตั้ง ทำให้ประชาชนในท้องถิ่นรู้จักการปกครองตนเอง ซึ่งการที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองจะทำให้ประชาชนเกิดความรู้สึก ในความสำคัญของตนต่อท้องถิ่น ประชาชนจะมีส่วนรับรู้ถึงอุปสรรคปัญหาและช่วยกันแก้ไข ปัญหาของท้องถิ่นของตนในที่สุด

วัตถุประสงค์ของการปกครองส่วนท้องถิ่น

การปกครองส่วนท้องถิ่นมีวัตถุประสงค์ในการปกครองโดยมุ่งเน้นให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการท้องถิ่นของตนเอง นักวิชาการจำแนกวัตถุประสงค์ในการปกครองส่วนท้องถิ่น ดังนี้

ชวงศ์ ฉายะบุตร (2539 : 26) ได้จำแนกวัตถุประสงค์ของการปกครองท้องถิ่นไว้ดังนี้

1. ช่วยแบ่งเบาภาระของรัฐบาล เป็นสิ่งที่เห็นได้ชัดว่าในการบริหารประเทศ จะต้องอาศัยเงินงบประมาณเป็นหลัก หากเงินงบประมาณจำกัด ภารกิจที่ต้องการ ให้กับชุมชนต่างๆ อาจไม่เพียงพอ ดังนั้นหากจัดให้มีการปกครองท้องถิ่น หน่วยการปกครองท้องถิ่นนั้นๆ ก็สามารถมีรายได้มีเงินงบประมาณของตนเองเพียงพอที่จะดำเนินการสร้างสรรค์ความเจริญให้กับท้องถิ่นได้

ได้จึงเป็นการแบ่งเบาภาระของรัฐบาลได้เป็นอย่างมาก การแบ่งเบาเป็นการแบ่งเบาทั้งในด้าน การเงิน ตัวบุคคล ตลอดจนเวลาที่ใช้ในการดำเนินการ

2. เพื่อสนองตอบความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นอย่างแท้จริง เนื่องจากประเทศ มีขนาดกว้างใหญ่ ความต้องการของประชาชนในแต่ละท้องถิ่น ย่อมมีความแตกต่างกัน การรอรับ การบริการจากรัฐบาลแต่อย่างเดียว อาจไม่ตรงตามความต้องการที่แท้จริงและล่าช้า หน่วยการ ปกครองท้องถิ่นที่มีประชาชน ในท้องถิ่นเป็นผู้บริหารเท่านั้น จึงจะสามารถตอบสนองความ ต้องการนั้นได้

3. เพื่อความประหยัด โดยที่ท้องถิ่นแต่ละแห่งมีความแตกต่างกัน สภาพความเป็นอยู่ ของประชาชนก็แตกต่างกันไป การจัดตั้งหน่วยท้องถิ่นขึ้นจึงมีความจำเป็น โดยให้อำนาจหน่วย การปกครองท้องถิ่นจัดเก็บภาษีอากร ซึ่งเป็นวิธีการหารายได้ให้กับท้องถิ่นเพื่อ นำไปใช้ในการ บริหารกิจการของท้องถิ่น ทำให้ประหยัดเงินงบประมาณของรัฐบาล ที่จะต้องจ่ายให้กับ ท้องถิ่นทั่วประเทศเป็นอันมาก และแม้จะมีการจัดสรรเงินงบประมาณจากรัฐบาลไปให้บ้างแต่ก็มี เงินใจที่กำหนดไว้อย่างรอบคอบ

4. เพื่อให้หน่วยการปกครองท้องถิ่นเป็นสถาบันที่ให้การศึกษารูปแบบการปกครองระบอบ ประชาธิปไตย แก่ประชาชน จากการที่การปกครองท้องถิ่น เป็นโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วม ในการปกครองตนเอง ไม่ว่าจะโดยการสมัครรับเลือกตั้งเพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นเลือก เข้าไปทำหน้าที่ฝ่ายบริหาร หรือฝ่ายนิติบัญญัติของหน่วยงานการปกครองท้องถิ่นก็ตาม การปฏิบัติหน้าที่ที่แตกต่างกันนี้ มีส่วนในการส่งเสริมการเรียนรู้ถึงกระบวนการปกครองระบอบ ประชาธิปไตยในระดับชาติได้เป็นอย่างดี

โกวิท พวงงาม (2550 : 34) กล่าวว่า การปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นการกระจายอำนาจ จากส่วนกลางเพื่อให้ท้องถิ่นได้มีการบริหารจัดการท้องถิ่นของตนเอง มาว่าจะเป็นการกำหนด งบประมาณตลอดจนอำนาจหน้าที่อื่น โดยอยู่ในความกำกับดูแลของส่วนกลางมีวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. ช่วยแบ่งเบาภาระของรัฐบาล ทั้งด้านการเงิน ตัวบุคคล เวลาที่ใช้ในการดำเนินงาน
2. เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นอย่างแท้จริง
3. เพื่อให้หน่วยงานปกครองท้องถิ่นเป็นสถาบันที่ให้การศึกษารูปแบบการปกครองระบอบ ประชาธิปไตยแก่ประชาชน

สรุป การปกครองส่วนท้องถิ่นมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ประชาชนปกครองตนเองได้โดย มิต้องพึ่งรัฐบาล ทั้งยังเป็นการวางรากฐานและส่งเสริมให้ประชาชนเข้าใจในระบอบการปกครอง แบบประชาธิปไตย การมุ่งเน้นให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองตนเองสามารถให้ประชาชน เรียนรู้ที่จะบริหารจัดการและพึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืน

ความสำคัญของการปกครองส่วนท้องถิ่น

การปกครองส่วนท้องถิ่นถือได้ว่าเป็นมีความสำคัญอย่างยิ่งในปัจจุบัน เนื่องจากจะทำให้ประชาชนได้รู้จักการปกครองตนเอง โดยการกำหนดอนาคตของท้องถิ่นของตนเองแล้ว ยังทำให้ได้มีส่วนร่วมทางการเมืองทุกขั้นตอน ซึ่งประชาชนในพื้นที่ทราบสภาพปัญหาและความต้องการเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นของตน ได้มีนักวิชาการได้ให้ความสำคัญของการปกครองส่วนท้องถิ่นไว้หลากหลายด้วยกัน ดังนี้

ชูวงศ์ ฉายะบุตร (2539 : 28 -29) ได้กล่าวไว้ว่า การปกครองท้องถิ่นเป็นหลักการสำคัญของการกระจายอำนาจ การปกครองท้องถิ่นมีขึ้นเพื่อวัตถุประสงค์ในการแบ่งเบาภาระของรัฐบาล เนื่องจากความจำเป็นบางประการดังนี้

1. ภารกิจของรัฐบาลมีอยู่อย่างกว้างขวาง นับวันจะขยายเพิ่มขึ้น ซึ่งจะเห็นได้จากงบประมาณที่เพิ่มขึ้นในแต่ละปีตามความเจริญเติบโตของบ้านเมือง
2. รัฐบาลมีอาจจะดำเนินการในการสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นได้อย่างทั่วถึง เพราะแต่ละท้องถิ่นย่อมมีปัญหา และความต้องการที่แตกต่างกัน การแก้ไขปัญหาหรือจัดบริการโครงการในท้องถิ่นโดยรูปแบบที่เหมือนกัน ย่อมไม่ยังเกิดผลสูงสุด ท้องถิ่นย่อมรู้ปัญหาและเข้าใจปัญหาได้ดีกว่า ผู้ซึ่งไม่อยู่ในท้องถิ่นนั้น ประชาชนในท้องถิ่นจึงเป็นผู้ที่เหมาะสมที่จะแก้ไขปัญหา ที่เกิดขึ้นในท้องถิ่นนั้นมากที่สุด
3. กิจการบางอย่างเป็นเรื่องเฉพาะท้องถิ่นนั้น ไม่เกี่ยวข้องกับท้องถิ่นอื่น และไม่มีส่วนได้ส่วนเสียต่อประเทศโดยภาพรวม จึงเป็นการสมควรที่จะให้ประชาชนในท้องถิ่น ดำเนินการดังกล่าวเอง
4. การปกครองท้องถิ่นสามารถสนองความต้องการของท้องถิ่นตรงเป้าหมาย และมีประสิทธิภาพ เนื่องจากท้องถิ่นมีความแตกต่างกันไม่ว่าทางสภาพภูมิศาสตร์ ทรัพยากร ประชาชนความต้องการ และปัญหาย่อมต่างกันออกไป ผู้ที่ให้บริการหรือแก้ไขปัญหาให้ถูกต้อง และสอดคล้องกับความต้องการของประชาชนก็ต้องเป็น ผู้ที่รู้ถึงปัญหาและความต้องการของประชาชนเป็นอย่างดีการบริหารจึงจะเป็นไปอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ ไม่ต้องเสียเวลาเสนอเรื่องอนุมัติไปยังส่วนเหนือขึ้นไป ท้องถิ่นจะบริหารงานให้เสร็จสิ้นลง ภายในท้องถิ่นนั่นเอง ไม่ต้องเปลืองเวลาและค่าใช้จ่ายโดยไม่จำเป็น

โกวิท พวงงาม (2550 : 21 – 24) ได้กล่าวถึงลักษณะสำคัญของการปกครองส่วนท้องถิ่นไว้ในประการต่างๆ ต่อไปนี้

1. เป็นการปกครองชุมชนหรือท้องถิ่นใดท้องถิ่นหนึ่งของประเทศ ซึ่งเป็นหน่วยการปกครองที่อยู่ในระดับพื้นฐานล่างสุดของสถาบันการปกครองประเทศ และเป็นการปกครองระดับรองลงมาจากปกครองระดับภูมิภาคและระดับประเทศหรือรัฐบาลกลาง
2. มีฐานะเป็นนิติบุคคล แยกไปต่างหากจากรัฐบาลเพื่อกำหนดการปกครองและจัดทำบริการสาธารณะเขตพื้นที่ที่กำหนด โดยมีรายได้ทรัพย์สิน และเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานของตนเอง จัดเป็น 2 ฝ่ายได้แก่ องค์กรฝ่ายบริหาร และองค์กรฝ่ายนิติบัญญัติ เช่น เทศบาลมีคณะผู้บริหารเป็นองค์กรฝ่ายบริหาร มีสภาเทศบาลเป็นองค์กรฝ่ายนิติบัญญัติ เป็นต้น แต่หน่วยการปกครองท้องถิ่นเป็นนิติบุคคล เพื่อแสดงให้เห็นว่า มีการจัดตั้งองค์กรส่วนท้องถิ่นแยกออกจากหน่วยการปกครองส่วนภูมิภาคหรือรัฐบาลกลาง และเพื่อจะได้มีอำนาจอิสระและสิทธิต่างๆ ที่ดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ได้ตามกฎหมายด้วย นอกจากนี้องค์กรส่วนท้องถิ่นจะต้องมีรายได้เป็นของตนเอง มีอำนาจหน้าที่ในการเก็บภาษีและรายได้อื่นๆ ตามที่กฎหมายกำหนด เพื่อนำมาจัดทำงบประมาณกำหนดการใช้จ่ายในการดำเนินกิจการของท้องถิ่นในด้านต่างๆ เพื่อสร้างสรรค์ความเจริญในท้องถิ่นด้วยเงินงบประมาณของท้องถิ่นเอง พนักงานส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่ปฏิบัติตามนโยบายของผู้บริหารท้องถิ่น ซึ่งเป็นองค์กรฝ่ายบริหารข้างต้น
3. มีการเลือกตั้งเจ้าหน้าที่ดำเนินงานองค์กรการปกครองท้องถิ่น ซึ่งเกิดจากแนวความคิดการกระจายอำนาจจากส่วนกลางหรือรัฐบาลไปท้องถิ่นรัฐบาล ได้มอบอำนาจหน้าที่บางอย่างในการปกครองและในการจัดทำบริการสาธารณะให้ท้องถิ่นรับไปดำเนินการด้วยงบประมาณและเจ้าหน้าที่ดำเนินงานของตนเอง การบริหารงานของหน่วยการปกครองส่วนท้องถิ่นประกอบด้วยเจ้าหน้าที่ดำเนินงานซึ่งประชาชนเลือกตั้งขึ้นมาทั้งหมดหรือบางส่วน การเลือกตั้งนับได้ว่าเป็นลักษณะสำคัญของการปกครองส่วนท้องถิ่น เพราะเปิดโอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่นได้เข้าไปมีส่วนร่วมในองค์กรฝ่ายบริหาร หรือองค์กรฝ่ายนิติบัญญัติ โดยประชาชนในท้องถิ่นเป็นผู้เลือกหัวหน้าฝ่ายบริหารท้องถิ่นหรือคณะผู้บริหารท้องถิ่น และสมาชิกสภาท้องถิ่นการเลือกตั้งดังกล่าวต้องเป็นไปตามรูปแบบประชาธิปไตย และต้องมีการเลือกตั้งตามกำหนดระยะเวลาที่กำหนดไว้ในกฎหมายด้วยซึ่งเป็นตามครรลองของการปกครองระบอบประชาธิปไตย
4. มีอิสระในการดำเนินกิจการของส่วนท้องถิ่น องค์กรการปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องมีอำนาจอิสระของตน (Autonomy) ในการดำเนินกิจการของท้องถิ่นตามอำนาจหน้าที่ได้เอง โดยไม่ต้องรับคำสั่งจากส่วนกลาง มีอำนาจวินิจฉัย ตัดสินใจและสั่งการในการปฏิบัติหน้าที่ภายในขอบเขตที่กฎหมายกำหนดและดำเนินกิจการด้วยงบประมาณ เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน

ของตนเอง ส่วนกลางเพียงแต่กำกับดูแลเท่านั้น การใช้อำนาจอิสระของท้องถิ่นจะต้องมีขอบเขตที่เหมาะสมมีอำนาจน้อยเกินไปก็ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ให้เกิดประโยชน์แก่ท้องถิ่นและประชาชน ได้สมเจตนารมณ์ของการปกครองท้องถิ่นแต่มีอำนาจมากเกินไปจนไม่มีขอบเขตก็จะมีสภาพไม่ต่างกับรัฐอธิปไตย ซึ่งอันตรายต่อเอกภาพของรัฐ และอำนาจอิสระในการดำเนินกิจการของหน่วย องค์การปกครองท้องถิ่นต้องเข้าใจว่าเป็นไปไม่ได้ที่ปราศจากการควบคุมจากรัฐบาลกลางเลยเพราะ ถ้าเป็นเช่นนั้นหน่วยการปกครองนั้น จะเป็นรัฐอิสระไปทันที ดังนั้นจึงต้องอยู่ในกำกับหรือการควบคุม ของรัฐบาลกลางเพื่อความมั่นคงของรัฐบาลและประโยชน์ส่วนร่วม

สมบัติ สืบสมาน (2541 : 59; อ้างถึงใน สมควร คลังสูงเนิน. 2553 : 17) ได้กล่าวไว้ว่า การปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นการดำเนินกิจกรรมเพื่อสนับสนุนวัตถุประสงค์ทางการปกครองของรัฐ ในอันที่จะรักษาความมั่นคงและความผาสุกของประชาชน โดยยึดหลักการกระจายอำนาจ การปกครอง และเพื่อให้สอดคล้องกับหลักการประชาธิปไตยโดยประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองตนเอง พอสรุปได้ดังนี้

1. การปกครองส่วนท้องถิ่นคือรากฐานของการปกครองระบอบประชาธิปไตย (Basic Democracy) เพราะการปกครองท้องถิ่นจะเป็นสถาบันฝึกสอนการเมืองการปกครองให้แก่ประชาชน ให้ประชาชนรู้สึกว่าคุณมีความเกี่ยวข้องกับส่วนได้ส่วนเสียในการปกครองการบริหารท้องถิ่น เกิดความรับผิดชอบ และหวงแหนต่อประโยชน์อันพึงมีต่อท้องถิ่นที่ตนอาศัยอยู่ อันจะนำมาซึ่งความศรัทธาเลื่อมใสในระบอบการปกครองประชาธิปไตยในที่สุดโดยประชาชนจะมีโอกาสเลือกตั้งฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายบริหาร การเลือกตั้งจะเป็นการฝึกฝนให้ประชาชนใช้ดุลพินิจเลือกผู้แทนที่เหมาะสม
2. การปกครองส่วนท้องถิ่นทำให้ประชาชนในท้องถิ่นรู้จักการปกครองตนเอง (Self Government) หัวใจของการปกครองระบอบประชาธิปไตย ประการหนึ่งคือ การปกครองตนเองมิใช่เป็นการปกครองอันเกิดจากคำสั่งเบี่ยงเบนการปกครองตนเองคือ การที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครอง ซึ่งผู้บริหารท้องถิ่นนอกจากจะได้รับเลือกตั้งมาเพื่อรับผิดชอบการบริหารงานท้องถิ่น โดยอาศัยความร่วมมือ ร่วมใจจากประชาชนแล้ว ผู้บริหารท้องถิ่นจะต้องฟังเสียงประชาชนด้วยวิถีทางประชาธิปไตยต่างๆ เช่น เปิดโอกาสให้ประชาชนออกเสียงประชามติ (Referendum) ให้ประชาชนมีอำนาจถอดถอน (Recall) ซึ่งจะทำให้ประชาชนเกิดความสำนึกในความสำคัญของตนต่อท้องถิ่น ประชาชนจะมีส่วนร่วมรับรู้ถึงอุปสรรคปัญหาและช่วยกันแก้ไข ปัญหาของท้องถิ่นของตน

องค์ประกอบของการปกครองส่วนท้องถิ่น

การปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนดขึ้นบนพื้นฐานของการกระจายอำนาจและการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการทางการเมืองและกิจการทางปกครองของตนเอง ซึ่งจะเห็นได้จากลักษณะสำคัญของการปกครองส่วนท้องถิ่น ที่เน้นการมีอำนาจอิสระในการปกครองตนเอง มีการเลือกตั้ง มีองค์การหรือสถาบันที่จำเป็น และที่สำคัญก็คือ ประชาชนในท้องถิ่นจะมีส่วนร่วมในการปกครองตนเองอย่างกว้างขวาง จึงมีองค์ประกอบอย่างที่เกี่ยวข้องกับการปกครองส่วนท้องถิ่น โดยมีผู้ให้ข้อมูลไว้ดังนี้

สมบัติ สืบสมาน (2541 : 75; อ้างถึงใน สมควร คลังสูงเนิน. 2553 :19) ได้กล่าวไว้ว่า ระบบการปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องประกอบด้วย องค์ประกอบ 8 ประการคือ

1. สถานะตามกฎหมาย (Legal Status) หมายความว่า หากประเทศใดกำหนดเรื่องการปกครองส่วนท้องถิ่นไว้ในรัฐธรรมนูญของประเทศ การปกครองส่วนท้องถิ่นในประเทศนั้นจะมีความเข้มแข็งกว่าการปกครองส่วนท้องถิ่นที่จัดตั้งโดยกฎหมายอื่น เพราะข้อความที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญนั้นเป็นการแสดงให้เห็นว่า ประเทศนั้นมีนโยบายที่จะกระจายอำนาจอย่างแท้จริง
2. พื้นที่และระดับ (Area and Level) ปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการกำหนดพื้นที่และระดับของหน่วยการปกครองส่วนท้องถิ่นมีหลายประการเช่น ปัจจัยทางภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ เชื้อชาติ และความสำนึกในการปกครองตนเองของประชาชน จึงได้มีกฎเกณฑ์ที่จะกำหนดพื้นที่และระดับของหน่วยการปกครองส่วนท้องถิ่นออกเป็น 2 ระดับ คือ หน่วยการปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดเล็กและขนาดใหญ่ สำหรับขนาดของพื้นที่จากการศึกษาขององค์การสหประชาชาติโดยองค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติ (FAO) องค์การศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรม (UNESCO) องค์การอนามัยโลก (WHO) และสำนักกิจการสังคม (Bureau of Social Affair) ได้ให้ความเห็นว่าหน่วยการปกครองส่วนท้องถิ่นที่สามารถให้บริการและบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพได้ควรมีประชากรประมาณ 50,000 คน แต่ก็ยังมีปัจจัยอื่นที่จะต้องพิจารณาด้วย เช่น ประสิทธิภาพในการบริหารรายได้และบุคลากร เป็นต้น
3. การกระจายอำนาจและหน้าที่ การที่จะกำหนดให้ท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่ที่มากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับนโยบายทางการเมืองและการปกครองของรัฐบาลเป็นสำคัญ
4. องค์การนิติบุคคล จัดตั้งขึ้นโดยผลแห่งกฎหมายแยกจากรัฐบาลกลางหรือรัฐบาลแห่งชาติ มีขอบเขตการปกครองที่แน่นอน มีอำนาจในการกำหนดนโยบาย ออกกฎ ข้อบังคับ ควบคุมให้มีการปฏิบัติตามนโยบายนั้นๆ
5. การเลือกตั้ง สมาชิกองค์การหรือคณะผู้บริหารจะต้องได้รับการเลือกตั้งจากประชาชนในท้องถิ่นนั้นๆ ทั้งหมดหรือบางส่วน เพื่อแสดงถึงการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง

การปกครองของประชาชน โดยเลือกผู้บริหารท้องถิ่นของตนเอง

6. อิสระในการปกครองตนเองสามารถใช้ดุลยพินิจของตนเองในการปฏิบัติ กิจการ ภายใน ขอบเขตของกฎหมาย โดยไม่ต้องขออนุมัติจากรัฐบาลกลาง และไม่อยู่ในสายการบังคับบัญชา ของหน่วยงานทางราชการ

7. งบประมาณของตนเอง มีอำนาจในการจัดเก็บรายได้ การจัดเก็บภาษีตามขอบเขต ที่กฎหมายให้อำนาจในการจัดเก็บ เพื่อให้ท้องถิ่นมีรายได้เพียงพอที่จะทำนุบำรุงท้องถิ่นให้ เจริญก้าวหน้าต่อไป

8. การควบคุมดูแลรัฐ เมื่อได้รับการจัดตั้งขึ้นแล้วยังคงอยู่ในการกำกับ ดูแลจากรัฐ เพื่อ ประโยชน์และความมั่นคงของรัฐและประชาชนโดยส่วนรวม โดยการมีอิสระ ในการดำเนินงาน ของหน่วยการปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น ทั้งนี้มิได้หมายความว่ามิมีอิสระเต็มที่ทีเดียว คงหมายถึง เฉพาะในการดำเนินการเท่านั้น เพราะมิฉะนั้นแล้วท้องถิ่น จะกลายเป็นรัฐอธิปไตยไป รัฐจึงต้อง สงวนอำนาจในการควบคุมดูแลอยู่

ประธาน คณะทศศึกษากร (2535 : 138) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของการปกครอง ดังนี้

1. เป็นองค์ที่มีฐานะเป็นนิติบุคคล และทบวงการเมือง
2. มีสภาและผู้บริหารระดับท้องถิ่นที่มาจากการเลือกตั้งตามหลักการที่บัญญัติไว้ในกฎหมายรัฐธรรมนูญ
3. มีอิสระในการปกครองตนเอง
4. มีเขตการปกครองที่ชัดเจนและเหมาะสม
5. มีงบประมาณรายได้เป็นของตนเองอย่างเพียงพอ
6. มีบุคลากรปฏิบัติงานของตนเอง
7. มีอำนาจหน้าที่ที่เหมาะสมต่อการให้บริการ
8. มีอำนาจออกข้อบังคับกฎหมายของท้องถิ่น ภายใต้ขอบเขตของกฎหมายแม่บท
9. มีความสัมพันธ์กับส่วนกลางในฐานะเป็นหน่วยงานระดับรองของรัฐ

จึงพอจะสรุปได้ว่า การปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนดขึ้นบนพื้นฐานทฤษฎีการกระจาย อำนาจและอุดมการณ์ประชาธิปไตย ซึ่งมุ่งเปิดโอกาสและสนับสนุนให้ประชาชนเข้าร่วมใน กระบวนการทางการเมืองและกิจกรรม การปกครองตนเองในระดับหนึ่ง ซึ่งจะเห็นได้จากลักษณะ สำคัญของการปกครองส่วนท้องถิ่น ที่เน้นการมีอำนาจอิสระในการปกครองตนเองมีการเลือกตั้ง มีองค์การหรือสถาบันที่จำเป็น ในการปกครองตนเอง และที่สำคัญก็คือ ประชาชนในท้องถิ่น จะมีส่วนรวมในการปกครองในการปกครองตนเองอย่างกว้างขวาง

แนวคิดเกี่ยวกับการวางแผนพัฒนาท้องถิ่น

การวางแผนเป็นหลักการสำคัญขั้นต้นของกระบวนการบริหาร แผนที่ดีจะช่วยให้การบริหารสำเร็จลุล่วงไปด้วยความราบรื่น รูปแบบของแผนมีหลายอย่างต่างกัน สุดแต่ว่าจะวางแผนขึ้นมาสำหรับกิจการใด และวัตถุประสงค์อย่างใดแผนงานเป็นประจักษ์ที่ช่วยชี้ช่องทางในการดำเนินงาน อย่างไรก็ตาม ไม่ว่าแผนงานนั้นจะดีแค่ไหนสักปานใดก็ตาม หากผู้ใช้แผนไม่ปฏิบัติตามแผนหรือไม่ให้ความสนใจแก่แผนงานนั้นเท่าที่ควรแล้ว แผนนั้นก็ไร้ความหมาย แผนงานเป็นหลักและรากฐานในการปฏิบัติงานทั้งปวง ถ้าปราศจากวางแผนและการติดตามผลที่ดีแล้ว โอกาสที่จะทำงานให้ได้ผลดีมีอยู่น้อยมาก ผู้บริหารควรสนใจและให้ความสำคัญแก่แผนอย่างเพียงพอ หากยอมเสียเวลาเพียงเล็กน้อยสำหรับการวางแผน จะไม่ต้องเสียเวลาเสียแรงงาน และเสียเงินจำนวนมากเพื่อแก้ไขอุปสรรคและปรับปรุงกิจการให้ทันสมัยอยู่เสมอ

ความหมายของการวางแผน

การวางแผนเกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น เพื่อให้การดำเนินการจัดทำแผนสนองตอบความต้องการของประชาชนได้อย่างแท้จริง นักวิชาการได้ให้ความหมายของการวางแผน ดังนี้

ประชุม รอดประเสริฐ (2535 : 89) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การวางแผน หมายถึง กระบวนการที่บุคคลหรือหน่วยงานได้กำหนดขึ้นไว้ล่วงหน้าเพื่อ การปฏิบัติงานในอนาคต การวางแผนประกอบด้วยกระบวนการต่างๆ หลายขั้นตอน ซึ่งบางขั้นตอนมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องได้รับการกระทำก่อน และด้วยความรวดเร็ว ทั้งนี้เพื่อให้บรรลุถึงเป้าหมาย (Goals) ที่ได้กำหนดไว้การวางแผนมีคุณค่าอย่างมากต่อวัตถุประสงค์ (Objectives) ขององค์การหรือของหน่วยงาน และมีความสำคัญยิ่งต่อความมุ่งหมายส่วนบุคคลของแต่ละบุคคลในการปฏิบัติงานหรือการปฏิบัติตามภารกิจทั้งหลาย

อุทัย บุญประเสริฐ (2538 : 19) ได้ให้ความหมายว่า การวางแผน หมายถึง กิจกรรมที่คาดหวังว่าจะต้องปฏิบัติ ซึ่งเป็นผลจากการค้นหาและกำหนดวิธีทำงานในอนาคตเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมาย บรรลุวัตถุประสงค์ และเป้าหมายที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ เกิดประโยชน์ต่อหน่วยงานและองค์กรมากที่สุด แสดงให้เห็นว่าจะมีการทำอะไร ทำที่ไหน เมื่อใด ให้ใครทำ ทำอย่างไร และให้รายละเอียดอื่นๆ ที่จำเป็นช่วยให้การปฏิบัติงานลุล่วงไปอย่างมีประสิทธิภาพ

วิโรจน์ สารรัตนะ (2539 : 35-36) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การวางแผน หมายถึง กระบวนการตัดสินใจเพื่อกำหนดวัตถุประสงค์และแนวทางการกระทำไว้ ล่วงหน้า เพื่อให้บุคคลในองค์การปฏิบัติตามให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

อนันต์ เกตุวงศ์ (2541 : 3-4) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การวางแผน หมายถึง การตัดสินใจล่วงหน้าในการเลือกทางเลือกเกี่ยวกับสิ่งต่างๆ ไม่ว่าจะป็นวัตถุประสงค์หรือวิธีการกระทำ โดยทั่วไปจะเป็นการตอบคำถามต่อไปนี้ คือ จะทำอะไร (What) ทำไมจึงต้องทำ (Why) ใครบ้างที่จะเป็นผู้กระทำ (Who) จะกระทำเมื่อใด (When) จะกระทำกันที่ไหนบ้าง (Where) และจะทำกันอย่างไร (How)

จากความหมายของการวางแผน สรุปได้ว่า การวางแผน หมายถึง กระบวนการที่องค์กรหรือหน่วยงานดำเนินการเพื่อให้ได้ผลที่ต้องการในอนาคต โดยการตัดสินใจล่วงหน้าในการเลือกวิธีทำงานที่ดีที่สุดมีประสิทธิภาพมากที่สุด ให้บรรลุผลตามที่ต้องการภายในเวลาที่กำหนด และเป็นกระบวนการที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ตลอดจนสามารถปรับปรุงแก้ไขได้อยู่เสมอ

ความสำคัญของการวางแผน

การวางแผนถือว่าเป็นอีกปัจจัยที่มีความสำคัญที่จะทำให้การดำเนินงานของ องค์กรสำเร็จตามเป้าหมาย เรามีการวางแผนเพื่อให้การดำเนินงานสอดคล้องกับกระบวนการทำงานเพื่อให้ได้ผลตามเป้าหมาย ข้อดีของการวางแผน ทราบรายละเอียดต่าง ๆ เกี่ยวกับการทำงาน ระบบการทำงาน ระยะเวลาการทำงาน หากเกิดข้อผิดพลาดในการทำงานเมื่อมีการวางแผนที่ดีจะทราบได้ทันทีว่าเกิด จากอะไรและสามารถทำการแก้ไข ได้ทันทีที่เกิดการผิดพลาดในกระบวนการทำงาน ไม่ก่อให้เกิดการเสียเวลาในการทำงาน สามารถตรวจสอบการทำงานได้ สามารถวางแผนในอนาคตได้เพราะจะทราบเหตุการณ์ในอดีต สามารถนำไปพยากรณ์อนาคตได้ และสามารถกำหนดนโยบายการทำงานในอนาคตได้เพื่อความสำเร็จขององค์กร ได้มีนักวิชาการได้สรุปความสำคัญไว้ ดังนี้

พะยอม วงศ์สารศรี (2542 : 60) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการวางแผนไว้ว่าเป็นการลดความไม่แน่นอนและได้รับการยอมรับจากผู้เกี่ยวข้องตลอดถึงการที่จะบรรลุเป้าหมาย ดังนี้

1. เป็นการลดความไม่แน่นอนและปัญหาความยุ่งยากซับซ้อนที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ทั้งนี้เพราะการวางแผนเป็นการจัดโอกาสทางการจัดการให้ผู้วางแผน มีสายตากว้างไกล มองเหตุการณ์ต่าง ๆ ในอนาคตที่อาจเกิดขึ้น เช่น การเปลี่ยนแปลงด้านเทคโนโลยี ปัญหาความต้องการของประชาชนในสังคมนั้น ซึ่งสิ่งเหล่านี้อาจส่งผลกระทบต่อความสำเร็จขององค์กร ดังนั้นองค์กรจึงจำเป็นต้องเตรียมตัว และเผชิญกับสิ่งที่เกิดขึ้นอันเนื่องมาจากความผันผวนของสิ่งแวดล้อมอันได้แก่ สภาพเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง เป็นต้น
2. ทำให้เกิดการยอมรับแนวความคิดใหม่ๆ ที่เข้ามาในองค์กร ทั้งนี้เนื่องจากปรัชญาของการวางแผนยึดถือ และยอมรับเรื่องการเปลี่ยนแปลง ไม่มีสิ่งใดอยู่อย่างนิรันดร จึงทำให้มีการยอมรับแนวความคิดเชิงระบบ (System Approach) เข้ามาใช้ในองค์กรยุคปัจจุบัน

3. ทำให้การดำเนินการขององค์การบรรลุถึงเป้าหมายที่ปรารถนา ทั้งนี้เพราะการวางแผนเป็นงานที่ต้องกระทำเป็นจุดเริ่มแรกของทุกฝ่ายในองค์การ ทั้งนี้เพื่อเป็นหลักประกันการดำเนินการเป็นไปด้วยความมั่นคงและมีความเจริญเติบโต

4. เป็นการลดความสูญเปล่าของหน่วยงานที่ซ้ำซ้อนเพราะการวางแผนทำให้มองเห็นภาพขององค์การที่ชัดเจนและยังเป็นการอำนวยความสะดวกในการจัดระเบียบขององค์การให้มีความเหมาะสมกับลักษณะงานมากยิ่งขึ้นเป็นการจำแนกงานแต่ละแผนกไม่ให้เกิดความซ้ำซ้อนกัน

5. ทำให้เกิดความชัดเจนในการดำเนินงาน เนื่องจากการวางแผนเป็นการกระทำโดยอาศัยทฤษฎี หลักการ และงานวิจัยต่างๆ มาเป็นตัวกำหนดจุดมุ่งหมายและแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจนในอนาคตอย่างเหมาะสมกับสภาพองค์กรที่ดำเนินอยู่สำเร็จได้ โดยปราศจากการวางแผนดังนั้นการวางแผนจึงเป็นภารกิจอันดับแรกที่มีความสำคัญของกระบวนการจัดการที่ดี

สำนักพัฒนาและส่งเสริมการบริหารท้องถิ่น กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (2548 : 3) กล่าวว่า ความสำคัญของการวางแผนไว้ 5 ข้อ ดังนี้

1. ทำให้เกิดการยอมรับแนวความคิดใหม่ๆ เข้ามาในองค์การทั้งนี้เนื่องจากปรัชญาของการวางแผนยึดถือและยอมรับเรื่องการเปลี่ยนแปลงไม่มีสิ่งใดอยู่อย่างนิรันดร ทำให้มีการยอมรับแนวคิดเชิงระบบ เข้ามาใช้ในองค์การยุคปัจจุบัน

2. ทำให้การดำเนินการขององค์การบรรลุถึงเป้าหมายที่ปรารถนาทั้งนี้เพราะการวางแผนเป็นงานที่ต้องกระทำเป็นจุดเริ่มแรกของทุกฝ่ายในองค์การ ทั้งนี้เพื่อเป็นหลักประกันการดำเนินการเป็นไปด้วยความมั่นคงและมีความเจริญเติบโต

3. เป็นการลดความสูญเปล่าของหน่วยงานที่ซ้ำซ้อนเพราะการวางแผนทำให้มองเห็นภาพรวมขององค์การที่ชัดเจนและยังเป็นการอำนวยความสะดวก ในการจัดระเบียบในองค์การให้มีความเหมาะสมกับลักษณะงานมากยิ่งขึ้นเป็นการจำแนกงานแต่ละแผนกไม่ให้เกิดความซ้ำซ้อนกัน

4. ทำให้เกิดความแจ่มชัดในการดำเนินงานเนื่องจากการวางแผนเป็นการกระทำโดยอาศัยทฤษฎี หลักการ และงานวิจัยต่างๆ (Rational Approach) มาเป็นตัวกำหนดจุดมุ่งหมายและแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจนในอนาคตอย่างเหมาะสมกับสภาพองค์กรที่ดำเนินอยู่

สรุป องค์การที่ประสบความสำเร็จได้โดยการวางแผนที่รัดกุม ดังนั้นการวางแผนจึงเป็นภารกิจในการวางแผนทางการพัฒนาอันดับแรกที่มีความสำคัญในกระบวนการจัดการที่ดีอันจะนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนและเป็นรูปธรรม

ประโยชน์ของการวางแผน

กรมการปกครอง (2543 : 27) กล่าวว่า การวางแผนที่ดีไม่ได้หมายความว่า การวางแผนนั้นจะต้องสลับซับซ้อนหรือละเอียดลออมากมาย แต่การวางแผนนั้นจะต้องมีเหตุผล

ที่ถูกต้องและมุ่งทำให้เกิดการตัดสินใจสามารถติดตามผลของการปฏิบัติและประเมินผลงานได้ ว่าประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้ได้แค่ไหน เพียงใดหรือไม่ การวางแผนที่ดีย่อมส่งผลให้เกิดประโยชน์ดังต่อไปนี้

1. บรรลุจุดมุ่งหมาย การวางแผนทุกครั้งจะมีจุดหมายปลายทางเพื่อให้องค์การบรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ การกำหนดจุดมุ่งหมายจึงเป็นงานขั้นแรกของการวางแผน ถ้าจุดมุ่งหมายที่กำหนดมีความแน่ชัดก็จะช่วยให้การบริหารแผนมีทิศทางมุ่งตรงไปยัง จุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ได้อย่างสะดวกและเกิดผลดี

2. ประหยัด การวางแผนเกี่ยวข้องกับการใช้สติปัญญาเพื่อคิดวิธีให้องค์การบรรลุถึงประสิทธิภาพ เป็นการให้งานฝ่ายต่างๆ มีการประสานงานกันที่ดี กิจกรรมที่ดำเนินมีความต่อเนื่องกัน ก่อให้เกิดความเป็นระเบียบในงานต่างๆ ที่ทำซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรต่างๆ อย่างคุ้มค่านับว่าเป็นการลดต้นทุนที่ดี ก่อให้เกิดการประหยัดแก่องค์การ

3. ลดความไม่แน่นอน การวางแผนช่วยลดความไม่แน่นอนในอนาคตลงเพราะการวางแผนเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการคาดการณ์เหตุการณ์ในอนาคตการวางแผนที่มีประสิทธิภาพเป็นผลมาจากการวิเคราะห์พื้นฐานข้อเท็จจริงที่ปรากฏขึ้นแล้ว ทำให้การคาดคะเนเหตุการณ์ในอนาคต และได้หาแนวทางพิจารณาป้องกันเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นไว้แล้ว

4. เป็นเกณฑ์ในการควบคุม การวางแผนช่วยให้ผู้บริหารได้กำหนดหน้าที่การควบคุมขึ้น ทั้งนี้เพราะการวางแผนและการควบคุมเป็นสิ่งที่แยกกัน ไม่ออกเป็นกิจกรรมที่ดำเนินการคู่กันอาศัยซึ่งกันและกัน กล่าวคือ ถ้าไม่มีการวางแผนก็ไม่มีการควบคุมกล่าวได้ว่า แผนกำหนดจุดมุ่งหมายและมาตรฐานการปฏิบัติงานในหน้าที่การควบคุม

5. ส่งเสริมให้เกิดนวัตกรรมและการสร้างสรรค์ การวางแผนเป็นพื้นฐานด้านการตัดสินใจ และเป็นสิ่งที่ช่วยให้เกิดแนวความคิดใหม่ๆ (นวัตกรรม) และความคิดสร้างสรรค์ ทั้งนี้เนื่องจากขณะที่ฝ่ายจัดการมีการวางแผนกันนั้น จะเป็นการระดมปัญญาของคณะผู้ทำงานด้านการวางแผน ทำให้เกิดความคิดใหม่ๆ และความคิดสร้างสรรค์ นำมาใช้ประโยชน์แก่องค์การและยังเป็นการสร้างทัศนคติการมองอนาคตระหว่างคณะผู้บริหาร

6. พัฒนาแรงจูงใจ การวางแผนที่ดีเป็นการบ่งชี้ให้เห็นถึงความร่วมแรงร่วมใจในการทำงานของผู้บริหาร และยังเป็นการพัฒนาสร้างแรงจูงใจให้เกิดในกลุ่มคนงานด้วยกันเพราะเขาจะรู้อย่างชัดเจนว่าองค์การคาดหวังอะไรจากเขาบ้าง นอกจากนั้นการวางแผนยังเป็นเครื่องมือฝึกและพัฒนาแรงจูงใจที่ดีสำหรับผู้บริหารในอนาคต

7. พัฒนาการแข่งขัน การวางแผนที่มีประสิทธิภาพทำให้องค์การมีการแข่งขันกันมากกว่าองค์การที่ไม่มีการวางแผน หรือมีการวางแผนที่ขาดประสิทธิภาพ ทั้งนี้เพราะวางแผน

จะเกี่ยวข้องกับการขยายขอบข่ายการทำงานเปลี่ยนแปลงวิธีการทำงาน ปรับปรุงสิ่งต่างๆ ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

8. ทำให้เกิดการประสานงานที่ดี การวางแผนได้สร้างความมั่นใจในเรื่องเอกภาพ ที่จะบรรลุจุดมุ่งหมายขององค์การ ทำให้กิจกรรมต่างๆ ที่จัดวางไว้มุ่งไปที่จุดมุ่งหมายเดียวกัน มีการจัดประสานงานในฝ่ายต่างๆ ขององค์การเพื่อหลีกเลี่ยงความซ้ำซ้อนในงานแต่ละฝ่ายขององค์การ

สรุป การวางแผนที่ดี สามารถแก้ไขปัญหาให้กับประชาชนอย่างมีประสิทธิภาพก่อนให้เกิดประโยชน์ในการวางแผนที่รัดกุมในการทำงาน ลดความไม่แน่นอนในการวางแผนทำให้กิจกรรมต่างๆ ที่วางไว้มุ่งไปที่จุดมุ่งหมายเดียวกัน

ข้อจำกัดในการวางแผน

กรมการปกครอง (2543 : 29) กล่าวว่า อย่างไรก็ตามการวางแผนบางครั้ง อาจประสบความล้มเหลว หรือขาดประสิทธิภาพขึ้นได้ดังนั้นข้อความต่อไปนี้ จะช่วยให้ผู้เกี่ยวข้องนำไปพิจารณาในการวางแผน เพื่อให้การวางแผนไม่ประสบความล้มเหลว คือ

1. การขาดข้อมูลที่เชื่อถือได้ ในการวางแผนจำเป็นต้องอาศัยข้อมูลต่างๆ เพื่อนำมาพิจารณากำหนดจุดมุ่งหมายและกิจกรรมต่างๆ ที่จะดำเนินงาน แต่ถ้าขณะที่มีการวางแผนนั้นกลุ่มทำงานได้ข้อมูลจากแหล่งที่เชื่อถือไม่ได้ จะทำให้การวางแผนนั้นเกิดการผิดพลาด ฉะนั้นผู้วางข้อมูลนับว่าเป็นปัจจัยสำคัญในการกำหนดแผนงานเป็นอย่างยิ่ง

2. การวางแผนเป็นกระบวนการมองไปข้างหน้า ถ้าผู้บริหารมีแนวโน้มที่จะทำงานเชิงรับมากกว่าเชิงรุก เขาจะไม่สามารถทำการวางแผนที่ดีได้เลย ฉะนั้นผู้วางแผนจะต้องเป็นบุคคลที่มีความคิดริเริ่ม และเป็นคนที่มีความกระตือรือร้นจะได้สามารถมองหามาตรการประเมินและติดตามแผนที่วางไว้ได้ อย่างเหมาะสมและเข้าใจดำเนินงานตามแผนอย่างถูกต้อง

3. การวางแผนเป็นกระบวนการที่ต้องใช้เวลาและสิ้นเปลืองค่าใช้จ่าย การวางแผนอาจทำให้การปฏิบัติงานบางกรณีล่าช้าไปได้แต่ก็เป็นความจริงว่าถ้าเราไม่ใช้เวลาในการวางแผนอย่างพอเพียงแล้ว แผนที่กำหนดขึ้นอาจจะกลายเป็นแผนที่ใช้ไม่ได้ จึงกล่าวได้ว่า การวางแผนเกี่ยวข้องกับการใช้เวลา และค่าใช้จ่ายในการรวบรวมการวิเคราะห์ สารสนเทศ และการประเมินทางเลือกต่างๆ ดังนั้นถ้าการจัดการ ไม่จัดงบประมาณค่าใช้จ่ายอย่างเพียงพอในการวางแผน ไม่ยอมใช้เวลาอย่างพอเพียงว่าเสียเวลาสิ้นเปลืองแล้ว ผลของแผนที่ออกมาคิณั้นย่อมเป็นไปได้

4. การดำเนินการภายในองค์การที่เข้มงวดเกินไปในเรื่องต่างๆ จะเป็นอุปสรรคในการนำความคิดริเริ่ม และแนวความคิดใหม่ๆ เข้ามาสู่องค์การ ฉะนั้นผู้วางแผนจำเป็นต้องมีการยืดหยุ่น การดำเนินการในบางกรณีบ้าง ซึ่งจะนำผลดีมาสู่องค์การ

5. การต่อต้านการเปลี่ยนแปลงเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่เป็นข้อจำกัด ในการวางแผนบางครั้ง เหตุการณ์ต่าง ๆ ทั่วโลกเป็นผลกระทบต่อเนื่องมาจากความผันผวนทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง ฉะนั้นผู้วางแผนไม่สามารถยอมรับเรื่องราวต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นได้ อาจจะนำไปสู่การต่อต้านจาก กลุ่มคนงานและทักษะเช่นนี้จะส่งผลต่อกระบวนการวางแผนที่เกิดขึ้นขาดประสิทธิภาพ

6. ประสิทธิภาพในการวางแผนอาจมีข้อจำกัดมาจากปัจจัยภายนอกที่ไม่สามารถควบคุม ได้ เพราะปัจจัยภายนอกบางอย่างยากแก่การทำนายและคาดการณ์ เช่น การเกิดสงคราม การควบคุมของรัฐบาล หรือภัยธรรมชาติต่างๆ ซึ่งสิ่งเหล่านี้ผู้วางแผนไม่สามารถควบคุมได้ อาจทำให้การดำเนินงานตามแผนประสบปัญหายุ่งยากได้

สรุป ข้อจำกัดในการวางแผน จะเกิดจากการขาดข้อมูลที่เชื่อถือได้ ซึ่งผู้วางแผนจะต้องมีการดำเนินการวางแผนอย่างถูกต้อง และมีความยืดหยุ่นในการทำงาน อันจะเป็นการลดข้อจำกัด ในการวางแผน ซึ่งอาจให้การดำเนินงานสิ้นเปลืองเวลา

หลักการพื้นฐานในการวางแผน

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (2546 : 5) กล่าวว่า การวางแผนที่ดีนั้นจะต้องมี หลักการพื้นฐานในการวางแผนที่ผู้วางแผนจะต้องตระหนัก วิเคราะห์ รวมทั้งกำหนดเป้าหมาย ในการทำงาน ได้ทั้งนี้เพื่อให้ผลที่ออกมานั้นประสบผลสำเร็จในที่สุด การวางแผนประกอบด้วย หลักการพื้นฐาน 4 ประการด้วยกันคือ

1. การวางแผนจะต้องสนับสนุนเป้าหมายและวัตถุประสงค์ขององค์การ

ในการวางแผน ผู้วางแผนจะต้องตระหนักถึงความสำคัญว่าเป้าหมายของแผนทุกแผนที่กำหนดขึ้น จะต้องเกื้อหนุนและอำนวยความสะดวกให้เป้าหมายและวัตถุประสงค์ขององค์การสัมฤทธิ์ผล หลักการนี้เกิดขึ้นจากธรรมชาติขององค์การธุรกิจต่างๆ ที่จัดตั้งขึ้นเพื่อให้วัตถุประสงค์ ของกลุ่มบุคคลที่ร่วมกันในองค์การบรรลุตามเป้าหมายหรือประสบความสำเร็จได้ด้วยความร่วมมือ ร่วมใจของสมาชิกอย่างจริงจัง

2. การวางแผนเป็นงานอันดับแรกของการบริหารจัดการ ซึ่งกระบวนการจัดการ ประกอบไปด้วย การวางแผน (Planing) การจัดองค์การ (Organizing) การบริหารงานบุคคล (Staffing) การสั่งการ (Commanding) และการควบคุม (Controlling) การวางแผนเป็นงานเริ่มต้น ก่อนขั้นตอนอื่น ทั้งนี้เพราะการวางแผนจะเป็นตัวสนับสนุนให้งานด้านอื่นๆ ดำเนินไปด้วย ความสอดคล้อง

3. การวางแผนเป็นหน้าที่ของผู้บริหารทุกคน การวางแผนเป็นงานของผู้บริหารทุกระดับ ที่จะต้องทำแล้วแต่ขอบเขตของอำนาจหน้าที่ที่แตกต่างกัน ทั้งนี้ เพราะผู้บริหารระดับที่ต่างกันต่างมี

ต่างมีความรับผิดชอบควบคุมให้งานที่ตนกระทำอยู่ประสบความสำเร็จนั้นการวางแผนจึงมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง

4. ประสิทธิภาพของแผนงาน ในการวางแผนนั้นผู้วางแผนจะต้องคำนึงถึง ประสิทธิภาพของการวางแผน ซึ่งสามารถพิจารณาจากการบรรลุวัตถุประสงค์ด้านการลงทุนอย่าง ประหยัดและคุ้มค่า เช่น การใช้เวลา แรงงาน และการบริหารที่ดี สร้างความพึงพอใจให้แก่ สมาชิกองค์การ

สรุป หลักพื้นฐาน 4 ประการนี้ นับว่ามีส่วนสำคัญในการปูพื้นฐานของความคิด ในด้านการวางแผน จากการตั้งวัตถุประสงค์ขององค์การกระบวนการจัดการที่ดีและทุกคนร่วม ลงมือปฏิบัติอันจะทำให้องค์การประสบความสำเร็จก้าวหน้า

ลำดับขั้นในกระบวนการวางแผน

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (2546 : 8) กล่าวว่า การดำเนินงานใดๆ ก็ตามควรมีลำดับขั้นตอนทั้งนี้เพื่อให้งานนั้นมีประสิทธิภาพ การวางแผนก็เช่นกันจำเป็นต้องทำต่อเนื่องเป็น กระบวนการลำดับขั้นในการวางแผนประกอบด้วยขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. การกำหนดวัตถุประสงค์ เป็นงานอันดับแรกที่น่าวางแผนจะดำเนินการ ทั้งนี้เพื่อให้ รู้ทิศทางที่จะก้าวเดินต่อไปข้างหน้า เพราะการวางแผนเป็นเรื่องของอนาคตซึ่งได้กล่าวมาแล้วเป็น พื้นฐานที่จะเป็นแนวทางการดำเนินกิจกรรมอื่นๆ ในองค์การ สิ่งสำคัญที่จะต้องตระหนักใน การวางแผนคือ แผนที่วางจะต้องมีความชัดเจน ทั้งนี้เพื่อให้สมาชิกในองค์การเกิดความเข้าใจ ในทิศทางเดียวกัน อันจะก่อให้เกิดประโยชน์ในการปฏิบัติงานและมีการประสานงานกัน
2. พัฒนาข้อตกลงที่เป็นข้อกำหนดในการวางแผน ผู้วางแผนจะต้องกำหนดข้อตกลง ต่างๆ ที่จะเป็นขอบเขตในการวางแผน เพื่อสามารถคาดการณ์เหตุการณ์ต่างๆ ในอนาคตได้ถูกต้อง ใกล้เคียง การกำหนดข้อตกลงเบื้องต้นจะนำมาเป็นพื้นฐานในการวางแผนขอบเขต ข้อตกลงต่างๆ ที่เป็นผลมาจากข้อมูลและปัจจัยภายนอก เช่น การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วด้านเทคโนโลยี การเปลี่ยนแปลงทางด้านสังคม เศรษฐกิจและการเมืองความรู้สึกของประชาชน นอกจากปัจจัย ภายนอกแล้ว การวางแผนจะต้องตระหนักถึงข้อมูลและปัจจัยภายในองค์การด้วย จึงจะทำให้ ข้อตกลงที่กำหนดขึ้น มาจากข้อมูลรอบด้านอันเป็นผลทำให้ข้อมูลที่นำมาใช้เป็นกรอบใน การวางแผนมีความเชื่อถือได้มากขึ้น

3. พิจารณาข้อจำกัดต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้นในการวางแผน ข้อจำกัดต่างๆ มักเกิดขึ้นเสมอ การทำงานใดๆ นั้นถ้าผู้วางแผนได้มีการพิจารณา และคำนึงถึงสิ่งเหล่านี้แล้วก็จะสามารถขจัด ข้อจำกัดต่างๆ ให้เหลือน้อยลง สิ่งที่ดีควรนำมาพิจารณาคาดการณ์ในการวางแผน ได้แก่ ขอบเขต อำนาจหน้าที่ วัสดุอุปกรณ์ สภาพทางการเงิน ตลอดจนบุคคลากรต่างๆ ในองค์การ เป็นต้น

ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะมีน้ำหนักสำคัญในการกำหนดแผนงานที่จะดำเนินการต่อไป

4. **พัฒนาทางเลือก** ในการวางผู้วางแผนควรแสวงหาทางเลือกต่างๆ ที่จะเป็นแนวทางในการดำเนินการตามแผนนั้น แผนบางครั้งการดำเนินการตามแผนหนึ่งๆ ไม่ได้มีแนวทางปฏิบัติแนวทางเดียว ที่จะบรรลุความสำเร็จของแผนนั้น แต่อาจมีแนวปฏิบัติหลายๆ แนวที่สามารถไปถึงวัตถุประสงค์ของแผนนั้นได้เช่นกัน ฉะนั้นผู้วางแผนจำเป็นต้องคิดถึงแนวทางต่างๆ หลายแนวมากำหนดกิจกรรมในการวางแผน ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นการพัฒนาความคิดของผู้วางแผนให้มีความหลากหลายตามข้อมูลต่างๆ

5. **ประเมินทางเลือก** การประเมินทางเลือกนี้ต้องการหลังจากได้มีการพัฒนาทางเลือกต่างๆ แล้ว ผู้วางแผนจำเป็นต้องศึกษาปัจจัยต่างๆ ของทางเลือกแต่ละแนวประกอบว่าจะเป็นไปได้มากน้อยแค่ไหนที่ทางเลือกเหล่านี้จะทำให้องค์การดำเนินไปได้ แล้วจึงตัดสินใจเลือกทางเลือกที่เป็นไปได้สูงสุด (The Most Feasible Alternatives) สิ่งที่เป็นข้อคิดสำหรับผู้วางแผนในการประเมินทางเลือกนั้นก็คือน่ามีวิธีใดที่ให้ผลสูงสุดเพียงวิธีเดียว ฉะนั้นผู้วางแผนควรตัดสินใจเลือกทางเลือกสองทางหรือมากกว่าและนำทางเลือกที่เลือกแล้วหลอมรวมกันเพื่อเป็นแผนที่เป็นไปได้มากที่สุด (The Most Feasible Plans) ในการปฏิบัติ

6. **เปลี่ยนแปลงแผนสู่การปฏิบัติ** ผู้วางแผนต้องทำการเปลี่ยนแปลงแผนสู่การปฏิบัติ ซึ่งจะออกมาในรูปแบบการกำหนดนโยบาย (Policies) ตารางการทำงาน (Schedules) และงบประมาณ (Budgets) การเปลี่ยนแปลงในลักษณะที่กล่าวนี้จะช่วยเป็นแนวทางในการปฏิบัติที่ชัดเจนขึ้น

สรุป ขั้นตอนกระบวนการวางแผน เป็นการกำหนดวัตถุประสงค์ พัฒนาข้อตกลงที่เป็นตัวกำหนดขอบเขตในการวางแผน พิจารณาข้อจำกัดต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้นในการวางแผนประสบผลสำเร็จในการแก้ไขปัญหาของประชาชนได้

ลักษณะของแผนที่ดี

ลักษณะของแผนที่ดีต้องมีความคล่องตัว สามารถเปลี่ยนแปลงให้สอดคล้องกับสถานการณ์และสภาวะแวดล้อม ตลอดจนโอกาสใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้นได้ มีความคุ้มค่า โดยยึดหลักการประหยัด และก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด และมีความชัดเจน ว่าใครจะเป็นผู้รับผิดชอบ ทำอะไร ทำเมื่อไร ทำที่ไหน ทำอย่างไร และทำเพื่ออะไรอย่างละเอียด เพื่อให้การวางแผนไปใช้ปฏิบัติสามารถกระทำได้ประสานสอดคล้องอย่างต่อเนื่อง แผนที่ดีควรมีลักษณะดังต่อไปนี้

กรมการปกครอง (2543 : 27) กล่าวว่า แผนที่ดีควรมีการกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ชัดเจน เข้าใจง่าย มีลักษณะยืดหยุ่น ง่ายต่อการตัดแปลงแก้ไขให้สามารถเข้ากับสถานการณ์ต่างๆ ที่เปลี่ยนแปลงไปได้ตลอดเวลา แต่ต้องคำนึงอยู่เสมอว่า แผนที่ดีต้องสามารถ

นำไปปฏิบัติได้จริงและต้องมีการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งมีการปรับปรุงให้เข้ากับยุคสมัย อยู่ตลอดเวลา ดังนั้นการวางแผนที่ดีควรมีลักษณะดังนี้

1. แผนควรมีลักษณะที่ชี้เฉพาะมากกว่ามีลักษณะกว้างหรือกล่าวทั่วๆ ไป การชี้เฉพาะถึงสิ่งใดสิ่งหนึ่งจะก่อให้เกิดความชัดเจน และโอกาสที่จะเกิดความเข้าใจผิดหรือนำไปใช้ผิดๆ นั้นน้อยมาก ฉะนั้นการจัดทำแผนจะต้องมีลักษณะเฉพาะเพื่อให้การดำเนินงานตามแผนเป็นไปอย่างถูกต้อง ไม่ต้องตีความ นั้นอาจก่อให้เกิดการดำเนินการที่ผิดพลาดทางไปก็ได้
2. แผนควรจะกำหนดความแตกต่างระหว่างสิ่งที่รู้แล้ว และสิ่งที่ยังไม่มีให้ชัดเจน ทั้งนี้เพราะการวางแผนเป็นการคาดการณ์ต่างๆ ในอนาคต ฉะนั้นการกำหนดแตกต่างระหว่างสิ่งที่ไม่รู้และรู้เห็นเด่นชัดจะทำให้ผู้ใช้แผนคำนึงถึงและพิจารณาสิ่งที่ยังไม่มีให้รอบคอบ
3. แผนควรมีการเชื่อมโยงเป็นเหตุผลและสามารถนำไปปฏิบัติได้ ซึ่งเรื่องนี้นับว่ามีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง ที่ผู้วางแผนจะต้องใช้การคิดวิเคราะห์ การคิดวิจารณ์อย่างเป็นฐานในการพิจารณาข้อมูลต่างๆ อย่างมีเหตุผลและตัดสินใจเลือกแนวทางการดำเนินการที่สามารถนำไปปฏิบัติได้
4. แผนจะต้องมีลักษณะยืดหยุ่นและสามารถปรับพัฒนาได้ แผนที่นำมาใช้จะต้องเหมาะสมกับสภาพการณ์การเปลี่ยนแปลงเป็นสิ่งที่สามารถเกิดได้ทุกขณะ นอกจากนั้นการดำเนินการต่างๆ มักจะมีตัวแปรต่างๆ จำนวนมากที่มีผลกระทบต่อแผน ฉะนั้นแผนที่ดี จะต้องมีความยืดหยุ่นและปรับให้เข้ากับสถานการณ์ที่แปรเปลี่ยนไป
5. แผนจะต้องได้รับการยอมรับจากกระบวนการที่ ทั้งนี้เนื่องจากการยอมรับจะนำมาซึ่งความตั้งใจและความร่วมมือเป็นอย่างดีในการนำแผนไปปฏิบัติ ถ้าแผนที่วางนั้นได้รับการยอมรับจากผู้เกี่ยวข้องย่อมเป็นผลดีแก่การดำเนินงานขององค์การธุรกิจเป็นอย่างยิ่ง

สรุป แผนควรมีลักษณะชี้เฉพาะ กำหนดความแตกต่างระหว่างสิ่งที่รู้แล้วและสิ่งที่ยังไม่มีให้มีความชัดเจน มีการเชื่อมโยงอย่างเป็นเหตุเป็นผล และสามารถนำไปปฏิบัติได้ ยืดหยุ่นและสามารถปรับพัฒนาได้รับการยอมรับจากกระบวนการที่เกี่ยวข้อง

ประเภทของการวางแผน

ประเภทของการวางแผนขึ้นอยู่กับความมุ่งหมาย จุดประสงค์หรือวัตถุประสงค์ ที่นำมาใช้ในการแบ่งประเภท เพื่อให้เกิดความเข้าใจและง่ายต่อการปฏิบัติ ซึ่งสอดคล้องกับความต้องการ ดังต่อไปนี้

อนันต์ เกตุวงษ์ (2543 : 29) กล่าวว่า การจำแนกประเภทของการวางแผน ขึ้นอยู่กับบรรทัดฐานที่นำมาใช้ในการจำแนกและจัดแบ่งประเภท เพื่อให้ง่ายต่อการทำความเข้าใจ และ

สอดคล้องกับความต้องการใช้งานการวางแผนสามารถจำแนกออกเป็นประเภทต่างๆ ตามลักษณะแนวคิดพื้นฐานได้ดังนี้

1. จำแนกตามลำดับการจัดการ

1.1 การวางแผนกลยุทธ์ เป็นหน้าที่และความรับผิดชอบของฝ่ายบริหารระดับสูง (Top Management) เป็นการวางแผนในลักษณะการพิจารณาภาพรวมทั้งหมด (Overall Planning) ด้วยการกำหนดวัตถุประสงค์อย่างกว้างๆ และขั้นตอนต่างๆ เพื่อให้การดำเนินงานสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ตามกำหนดของทรัพยากรที่มีอยู่ในปัจจุบันและที่คาดการณ์ว่าจะมีในอนาคต

1.2 การวางแผนบริหาร เป็นหน้าที่และความรับผิดชอบของฝ่ายบริหารระดับกลาง (Administrative Planning) เป็นหน้าที่และความรับผิดชอบของฝ่ายบริหารระดับกลาง (Middle – Level Management) เป็นการวางแผนเพื่อกำหนดกรอบและทิศทางไว้สำหรับแผนปฏิบัติการ (Operative Plans)

1.3 การวางแผนปฏิบัติการ เป็นแผนที่ผู้บริหารระดับต้น (Lower Level Managers) นำแผนบริหาร (Administrative Plans) ไปดำเนินการในภาคปฏิบัติ

2. จำแนกตามลักษณะการปฏิบัติ

2.1 การวางแผนดำเนินงาน เป็นการวางแผนที่มีลักษณะเป็นแผนถาวรบังคับถึงแนวความคิด หลักการหรือแนวทางปฏิบัติ ในการทำกิจกรรมที่เกิดขึ้นบ่อยในองค์กรหรือเพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นประจำ แผนชนิดนี้จะรวมไปถึง นโยบาย วิธีปฏิบัติงาน กฎวิธีการและมาตรฐาน การวางแผนใช้ประจำมีประโยชน์ต่อผู้บริหารเป็นอย่างยิ่งที่สามารถตรวจสอบการทำงานของพนักงานและสามารถประสานงานระหว่างฝ่ายต่างๆ ทำให้การทำงานเป็นไปอย่างมีเอกภาพและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ อย่างไรก็ตามการวางแผนชนิดนี้อาจมีจุดอ่อนบ้างคือเมื่อสภาพการณ์บางอย่างเปลี่ยนแปลงไป แผนประเภทนี้จำเป็นต้องได้รับการปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ในลักษณะแผนใช้เฉพาะครั้ง

2.2 การวางแผนใช้เฉพาะครั้ง เป็นการวางแผนเพื่อปรับปรุงและเสริมการวางแผนดำเนินงานประจำทั้งนี้เนื่องจากแผนดำเนินประจำไม่อาจตอบสนองความเหมาะสมในสถานการณ์ต่างๆ ได้ แผนใช้เฉพาะครั้งจึงเกิดขึ้นเพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน เฉพาะสถานการณ์ แผนประเภทนี้ใช้ครั้งเดียวแล้วจะไม่นำมาใช้อีก บางครั้งจึงมีการเรียกแผนชนิดนี้ว่าแผนใช้ครั้งเดียวแผนประเภทนี้ ได้แก่ แผนงาน โครงการ งบประมาณ และตารางการทำงาน แผนใช้เฉพาะครั้งมีประโยชน์ต่อองค์กรทำให้ลดความเสี่ยง และการใช้เพื่อความเหมาะสมกับสภาพการณ์ที่เกิดขึ้น

3. จำแนกตามระยะเวลา

3.1 การวางแผนระยะยาว เป็นการวางแผนที่กำหนดระยะเวลาดำเนินการตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป แต่จากการศึกษาของ The American Management Association พบว่าแผนระยะยาวนี้ควรมีระยะเวลา 5 ปี เหมาะสมที่สุดที่จะสามารถคาดการณ์อนาคตได้อย่างมีเหตุผล

3.2 การวางแผนระยะปานกลาง เป็นการวางแผนที่มีระยะเวลาดำเนินการระหว่าง 3 ถึง 5 ปี

3.3 การวางแผนระยะสั้น ระยะเวลาที่กำหนดไว้ระหว่าง 1 ถึง 3 ปี การวางแผนระยะสั้นเป็นการกำหนดกิจกรรมช่วงสั้นๆ เพื่อให้วัตถุประสงค์ในแผนระยะยาวประสบความสำเร็จ แผนระยะสั้น จะต้องมีความสัมพันธ์ และสอดคล้องกับแผนระยะยาวองค์การ จึงจะดำเนินการ ไปถึงจุดหมายปลายทางอย่างราบรื่นอย่างไรก็ตาม ในปัจจุบันการวางแผนตามระยะเวลาไม่ว่าจะเป็นการวางแผนระยะสั้น และระยะยาว อาจไม่ได้กำหนดเวลาที่กล่าวในตอนต้น เพราะสภาพองค์กรในยุคปัจจุบันต้องมีการเปลี่ยนแปลงให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของประเทศและระหว่างประเทศ

4. จำแนกตามลักษณะคุณค่าการใช้งาน การวางแผนกายภาพเป็นการวางแผนด้านทำเลที่ตั้ง การใช้ประโยชน์ที่ดิน และการจัดหาเครื่องมือต่างๆ ที่เอื้อต่อการพัฒนาในช่วงเวลาต่างๆ

5. การจำแนกตามขอบข่ายลักษณะของแผน แบ่งออกได้ดังนี้

5.1 วัตถุประสงค์

5.2 วิธีปฏิบัติงาน

5.3 มาตรฐาน

5.4 วิธีการ

5.5 งบประมาณ

5.6 แผนงาน

5.7 นโยบาย

สรุปได้ว่า การวางแผน จำแนกตามระดับการจัดการ ประกอบด้วย การวางแผนยุทธศาสตร์ การวางแผนบริหาร การวางแผนปฏิบัติการ จำแนกตามลักษณะการปฏิบัติ ประกอบด้วย การวางแผนดำเนินงาน การวางแผนใช้เฉพาะครั้ง จำแนกตามเวลาประกอบด้วย การวางแผนระยะยาว การวางแผนระยะปานกลางและการวางแผนระยะสั้น ปัจจุบันการวางแผนระยะสั้น และระยะยาว อาจไม่ได้กำหนดเวลาที่กล่าวในตอนต้น เป็นเพราะสภาพขององค์กรปัจจุบันต้องมีการเปลี่ยนแปลง ให้ทัน จำแนกตามลักษณะคุณค่าการใช้งาน การวางแผนกายภาพ และการจำแนกตามขอบข่ายลักษณะแผน

การวางแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

การวางแผนเป็นการมองไปข้างหน้าและเป็นกระบวนการกำหนดการใช้ทรัพยากรขององค์กร เพื่อลดความไม่แน่นอนและปัญหาความยุ่งยากซับซ้อนที่จะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งนี้เพราะการวางแผนเป็นการจัด โอกาสทางด้านการจัดการให้ผู้วางแผน มีสายตากว้างไกลมองเหตุการณ์ต่างๆ ในอนาคตที่อาจเกิดขึ้น เช่นการเปลี่ยนแปลงด้านเทคโนโลยี ปัญหาความต้องการอาจเป็นช่วงสั้นระยะปานกลางหรือระยะยาว โดยกำหนดกิจกรรมต่างๆ ไว้ล่วงหน้าให้บรรลุภารกิจ วัตถุประสงค์ นโยบาย เป้าหมาย และเป้าหมายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นจะเกี่ยวข้องกับชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นของประชาชนท้องถิ่นในอนาคต

การที่ท้องถิ่นจะพัฒนาไปในทิศทางใด จำเป็นต้องมีการกำหนดวิสัยทัศน์ หรือภาพในอนาคตและลงสู่การปฏิบัติ ซึ่งระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548 ได้กำหนดประเภทของแผนพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไว้ 2 ประเภท คือ (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. 2548 : 11)

1. แผนยุทธศาสตร์และการพัฒนา เป็นแผนพัฒนาระยะยาว
2. แผนพัฒนาสามปี เป็นแผนพัฒนาแบบหมุนเวียน (Rolling Plan) ที่ต้องการทบทวนและจัดทุกปี ซึ่งจะนำไปสู่กระบวนการการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วย

สรุปได้ว่า แผนพัฒนาท้องถิ่นประกอบด้วยแผนยุทธศาสตร์เป็นแผนระยะยาว แผนพัฒนาสามปีเป็นแผนที่ต้องทบทวนทุกปี

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับการวางแผนพัฒนาท้องถิ่น

พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจได้แก่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 มาตรา 126 และมาตรา 17 บัญญัติให้เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบลและการปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษมีอำนาจหน้าที่ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของตนเองและองค์การบริหารส่วนจังหวัดซึ่งนอกจากจะมีอำนาจหน้าที่ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของตนเองแล้ว ยังมีอำนาจหน้าที่ในการประสาน การจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดตามระเบียบที่คณะรัฐมนตรีกำหนดอีกด้วยเนื่องจากการวางแผนทั้งในระยะสั้นและระยะยาวเกี่ยวข้องกับ การกำหนดนโยบายการปกครองการบริหาร การบริหารงานบุคคล การเงิน และการคลังและการปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ที่กฎหมายกำหนดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นย่อมมีความเป็นอิสระในการวางแผนพัฒนาท้องถิ่นและการมอบอำนาจหน้าที่ในการจัดบริการสาธารณะบางส่วนให้และยังต้องอยู่ในการกำกับดูแล หรือตรวจสอบ โดยรัฐบาลและประชาชนอีกด้วย

ดังนั้นผู้ที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องตระหนักว่า แผนพัฒนาขององค์กรส่วนท้องถิ่นจะต้องสอดคล้องกับแผนพัฒนาระดับต่างๆ ได้แก่ แผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ นโยบายรัฐบาล แผนกระทรวง แผนกรมและรัฐวิสาหกิจต่างๆ ซึ่งเป็นแผนระดับชาติ ยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดและแผนพัฒนาจังหวัดในระดับจังหวัด ตลอดจนยุทธศาสตร์การพัฒนาอำเภอในระดับ ซึ่งการกำหนดยุทธศาสตร์ แผนพัฒนาระดับจังหวัดและอำเภอนั้น ทั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และประชาชนจะมีส่วนเกี่ยวข้องอยู่ด้วย (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. 2548 : 11 - 12)

ประเภทของแผนพัฒนาท้องถิ่น

ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548 ได้กำหนดประเภทของแผนพัฒนาท้องถิ่นไว้ 3 ประเภท ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้ (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. 2548 : 13)

1. แผนยุทธศาสตร์การพัฒนา หมายความว่า แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่กำหนดยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งแสดงวิสัยทัศน์ พันธกิจและจุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนาในอนาคต โดยสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนพัฒนาจังหวัด และแผนพัฒนาอำเภอ

2. แผนพัฒนาสามปี หมายความว่า แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา อันมีลักษณะเป็นการกำหนดรายละเอียดแผนงาน โครงการพัฒนาที่จัดทำขึ้นสำหรับปีงบประมาณแต่ละปี ซึ่งมีความต่อเนื่องและเป็นแผนก้าวหน้า ครอบคลุมระยะเวลาสามปี โดยมีการทบทวนเพื่อปรับปรุงเป็นประจำทุกปี

ซึ่งการจัดทำแผนพัฒนาสามปี จะมีความเชื่อมโยงกับการจัดทำงบประมาณประจำปีอย่างใกล้ชิด โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดทำงบประมาณในระบบมุ่งเน้นผลงาน

3. แผนการดำเนินงาน หมายความว่า แผนการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่แสดงถึงรายละเอียดแผนงาน โครงการและกิจกรรมที่ดำเนินจริงทั้งหมดในพื้นที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประจำปีงบประมาณนั้น

สรุปได้ว่า แผนพัฒนาท้องถิ่นประกอบด้วยแผนยุทธศาสตร์เป็นแผนระยะยาว แผนสามปีเป็นแผนที่ต้องทบทวนทุกปีและแผนดำเนินงานเป็นแผนที่แสดงโครงการที่เกิดขึ้นจริงในปีงบประมาณนั้น

แนวคิดหลักในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น

แนวคิดในการวางแผนและหลักการวางแผนพัฒนาท้องถิ่นในเชิงยุทธศาสตร์
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรมีแนวคิดในการจัดทำและประสานแผนพัฒนาอย่างน้อย
4 แนวคิด ดังนี้ (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. 2548 : 14 - 15)

แนวคิดที่ 1 กระบวนการแก้ไขปัญหา

เริ่มด้วยการตอบคำถามอย่างเป็นขั้นตอนดังนี้

1. ปัญหาคืออะไร
2. ปัญหามีสาเหตุมาจากไหน
3. จุดมุ่งหมายหรือวัตถุประสงค์ในการแก้ไขปัญหาคืออะไร
4. วิธีการหรือแนวทางแก้ไขปัญหาคืออะไร

ในการตอบปัญหาที่สี่ ต้องใช้ความสามารถในการคาดการณ์ และความรู้ทางวิชาการทั้ง
ที่เป็นทฤษฎีและปรึกษาจากผู้รู้ ผู้มีประสบการณ์

แนวคิดที่ 2 กระบวนการและเนื้อหาของวิธีการ

แนวคิดนี้จะเกี่ยวข้องกับการกำหนดโครงการเพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นและมุ่งสู่การบรรลุ
วัตถุประสงค์ โดยจะต้องตอบคำถามทั้ง 8 คำถามคือ จะทำไปทำไม จะทำอะไร จะทำที่ไหน
จะทำเมื่อไร จะทำโดยใคร จะทำเพื่อใคร จะทำอย่างไร และจะใช้เงินเท่าไร

แนวคิดที่ 3 ความคิดสร้างสรรค์

เป็นการมองอนาคตที่ต้องอาศัยความรู้ที่เกิดจาก

1. สัญชาตญาณ หรือการเรียนรู้จากประสบการณ์
2. องค์กรแห่งการเรียนรู้ หรือเรียนจากข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น
3. เรียนรู้จากผู้อื่น โดยอาจศึกษาเปรียบเทียบจากบทเรียนแห่งความสำเร็จ

ของหน่วยงานอื่น รวมทั้งการศึกษาองค์ความรู้ งานวิจัยต่างๆ

4. การวิเคราะห์สถานการณ์ ซึ่งเป็นการประเมินสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอก

แนวคิดที่ 4 การตัดสินใจ

ต้องตัดสินใจด้วยการวิเคราะห์ข้อมูล และผสมผสานหลักการตัดสินใจแบบมีเหตุผล
(Rationalism) กับหลักการตัดสินใจแบบเพิ่มขึ้น (Incrementalism) แต่ทั้งนี้ต้องมุ่งการบรรลุ
วัตถุประสงค์ของการพัฒนาและประโยชน์ของประชาชนเป็นสำคัญ

โดยสรุป การวางแผนพัฒนาท้องถิ่น ต้องปรับกระบวนการคิด โดยมุ่งเน้นที่จะเกิด
(ผลลัพธ์) เป็นตัวตั้ง แล้วนำมาคิดหางานที่จะทำ (ผลผลิต) รวมทั้งวิธีการที่จะทำงานนั้นให้สำเร็จ

และมีประสิทธิภาพ (กระบวนการ) ซึ่งจะนำไปสู่การพิจารณาจัดสรรทรัพยากรการบริหาร เพื่อดำเนินการได้อย่างเหมาะสม

การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น

การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นมีความสำคัญต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นอย่างยิ่ง ทั้งนี้ เนื่องจากเป็นกรอบในการกำหนดทิศทางการพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มุ่งไปสู่สภาพการณ์อันพึงประสงค์ได้อย่างเท่าทันกับการเปลี่ยนแปลง โดยสามารถจัดสรรทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นจึงเป็นการกำหนดทิศทางการพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยมีขั้นตอนกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ดังนี้ (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. ม.ป.ป. : 127 - 135)

1. การเตรียมการจัดทำแผนพัฒนา

ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548 ได้กำหนดให้มีคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นเพื่อทำหน้าที่รับผิดชอบในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ดังนี้

1. กำหนดแนวทางการพัฒนาท้องถิ่น โดยพิจารณาจาก

1.1 อำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยเฉพาะอำนาจหน้าที่ที่มีผลกระทบต่อประโยชน์สุขของประชาชน เช่น การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย การผังเมือง

1.2 ภารกิจถ่ายโอนตามกฎหมายกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจ

1.3 ยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ กลุ่มจังหวัด และจังหวัด โดยให้เน้น

ดำเนินการในยุทธศาสตร์ที่สำคัญและมีผลกระทบต่อประชาชนโดยตรง เช่น การแก้ไขปัญหาความยากจน การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

1.4 กรอบนโยบาย ทิศทาง แนวทางการพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตจังหวัด

1.5 นโยบายของผู้บริหารท้องถิ่นที่แถลงต่อสภาท้องถิ่น

1.6 แผนชุมชน

ในการนำประเด็นข้างต้นมาจัดทำแผนพัฒนาให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นคำนึงถึงสถานะทางการคลังของท้องถิ่น และความจำเป็นเร่งด่วนที่ต้องดำเนินการ มาประกอบ การพิจารณาด้วย

2. การจัดทำร่างแผนพัฒนา ให้เทศบาล เมืองพัทยา องค์การบริหารส่วนตำบล และ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้ง รวบรวม วิเคราะห์ปัญหาความต้องการของ ประชาชนในท้องถิ่นและจากแผนชุมชนที่เกินศักยภาพของชุมชนที่จะดำเนินการเองได้ มาพิจารณา

บรรจุไว้ในแผนพัฒนาท้องถิ่น แต่หากเกินศักยภาพของเทศบาล เมืองพัทยา องค์การบริหารส่วนตำบล และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้ง ให้เสนอปัญหาความต้องการไปยังองค์การบริหารส่วนจังหวัด และให้องค์การบริหารส่วนจังหวัด นำมาพิจารณาบรรจุไว้ในแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนจังหวัดตามอำนาจหน้าที่

2. การจัดทำแผนพัฒนา

การจัดทำแผนพัฒนาให้ดำเนินการตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548 กำหนดให้มีการดำเนินการ ดังนี้

1. การจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา ให้ดำเนินการโดยมีขั้นตอนดำเนินการ ดังนี้

1.1 คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นจัดประชุมประชาคมท้องถิ่น ส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจที่เกี่ยวข้อง เพื่อแจ้งแนวทางการพัฒนาท้องถิ่น รับทราบปัญหา ความต้องการ ประเด็นการพัฒนา และประเด็นที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนความช่วยเหลือทางวิชาการ และแนวทางปฏิบัติที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ เพื่อนำมากำหนดแนวทางการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา โดยให้นำข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาจากหน่วยงานต่างๆ และข้อมูลในแผนชุมชนมาพิจารณาประกอบการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา

1.2 คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น รวบรวมแนวทางและข้อมูล นำมาวิเคราะห์ เพื่อจัดทำร่างแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา แล้วเสนอคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น

1.3 คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น พิจารณาร่างแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา เพื่อเสนอผู้บริหารท้องถิ่น

1.4 ผู้บริหารท้องถิ่นพิจารณาอนุมัติร่างแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา และประกาศใช้แผนยุทธศาสตร์การพัฒนา

สำหรับองค์การบริหารส่วนตำบลให้ผู้บริหารท้องถิ่นเสนอร่างแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา ต่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อให้ความเห็นชอบก่อน แล้วผู้บริหารท้องถิ่นจึงพิจารณาอนุมัติและประกาศใช้แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาต่อไป

2. การจัดทำแผนพัฒนาสามปี ให้ดำเนินการโดยมีขั้นตอนดำเนินการ ดังนี้

2.1 คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นร่วมกับประชาคมท้องถิ่น กำหนดประเด็นหลักการพัฒนาให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ และจุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนาในแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา รวมทั้งสอดคล้องกับปัญหา ความต้องการของประชาคมและชุมชน โดยให้นำข้อมูลพื้นฐาน

ในการพัฒนาจากหน่วยงานต่างๆ และข้อมูลในแผนชุมชนมาพิจารณาประกอบการจัดทำแผนพัฒนาสามปี

2.2 คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นรวบรวมประเด็นหลักการพัฒนา ปัญหาความต้องการ และข้อมูลนำมาจัดทำร่างแผนพัฒนาสามปี แล้วเสนอคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น

2.3 คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นพิจารณาร่างแผนพัฒนาสามปี เพื่อเสนอผู้บริหารท้องถิ่น

2.4 ผู้บริหารท้องถิ่นพิจารณาอนุมัติร่างแผนพัฒนาสามปี และประกาศใช้แผนพัฒนาสามปี

สำหรับองค์การบริหารส่วนตำบลให้ผู้บริหารท้องถิ่นเสนอร่างแผนพัฒนาสามปีต่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อให้ความเห็นชอบก่อน แล้วผู้บริหารท้องถิ่นจึงพิจารณาอนุมัติ และประกาศใช้แผนพัฒนาสามปีต่อไป

3. การนำแผนพัฒนาไปปฏิบัติ

ให้ผู้บริหารท้องถิ่นประกาศใช้แผนพัฒนาที่อนุมัติแล้ว และนำไปปฏิบัติ รวมทั้งแจ้งสภาท้องถิ่น คณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ องค์การบริหารส่วนจังหวัด อำเภอ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และประกาศให้ประชาชนในท้องถิ่นทราบโดยทั่วกัน ภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ประกาศใช้ และปิดประกาศโดยเปิดเผยไม่น้อยกว่าสามสิบวัน ทั้งนี้ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใช้แผนพัฒนาสามปี เป็นกรอบในการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปี และงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม รวมทั้งวางแนวทางเพื่อให้มีการปฏิบัติให้บรรลุวัตถุประสงค์ตาม โครงการที่กำหนดไว้ในแผนพัฒนาสามปี

4. การติดตามและประเมินผลแผนพัฒนา

ให้ผู้บริหารท้องถิ่นแต่งตั้งคณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่นประกอบด้วย

- 4.1 สมาชิกสภาท้องถิ่นที่สภาท้องถิ่นคัดเลือกจำนวนสามคน
- 4.2 ผู้แทนประชาคมท้องถิ่นที่ประชาคมท้องถิ่นคัดเลือกจำนวนสามคน
- 4.3 ผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่ผู้บริหารท้องถิ่นคัดเลือกจำนวนสองคน
- 4.4 หัวหน้าส่วนการบริหารที่คัดเลือกกันเองจำนวนสองคน
- 4.5 ผู้ทรงคุณวุฒิที่ผู้บริหารท้องถิ่นคัดเลือกจำนวนสองคน

โดยให้คณะกรรมการเลือกกรรมการหนึ่งคนทำหน้าที่ประธานคณะกรรมการและกรรมการอีกหนึ่งคนทำหน้าที่เลขานุการของคณะกรรมการ

คณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่น มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

1. กำหนดแนวทาง วิธีการในการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนา
2. ดำเนินการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนา
3. รายงานผลและเสนอความเห็น ซึ่งได้จากการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาต่อผู้บริหารท้องถิ่น เพื่อให้ผู้บริหารท้องถิ่นเสนอต่อสภาท้องถิ่น คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น และประกาศผลการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนา ให้ประชาชนในท้องถิ่นทราบโดยทั่วกัน อย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง ภายในเดือนธันวาคมของทุกปี ทั้งนี้ให้ปีประกาศโดยเปิดเผยไม่น้อยกว่าสามสิบวัน

4. แต่งตั้งคณะอนุกรรมการหรือคณะทำงานเพื่อช่วยปฏิบัติงานตามที่เห็นสมควร เพื่อประโยชน์ของประชาชน โดยส่วนรวมและเพื่อให้การบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสอดคล้องกับแนวนโยบายของรัฐบาล กระทรวงมหาดไทยอาจจัดให้มีการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนา ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ตามความเหมาะสม

สรุปได้ว่า การจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นเครื่องมือที่สำคัญที่สุด ในการกำหนดทิศทางการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นว่าจะมียุทธศาสตร์การพัฒนา ด้านใดบ้าง และกำหนดห้วงเวลาในการดำเนินการว่าจะดำเนินการในช่วงปีใด โดยต้องให้สอดคล้องกับความเร่งด่วนของปัญหาและความต้องการของประชาชน โดยมีตัวแทนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตัวแทนของราชการ ส่วนภูมิภาค รัฐวิสาหกิจ และตัวแทนจากภาคประชาชน ในสัดส่วนใกล้เคียงกัน โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อการสนับสนุน รวมทั้งสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารท้องถิ่น ซึ่งในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นนั้นจะต้องจัดประชุมประชาคมท้องถิ่น ประชาชนจึงควรที่จะเข้ามามีส่วนร่วมเป็นอย่างยิ่ง เพื่อความสำเร็จในการวางแผนพัฒนา และบริหารท้องถิ่นของตัวเอง

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 – 10

ตั้งแต่ประเทศไทยเริ่มประกาศใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ครั้งแรก เมื่อปี พ.ศ. 2504 จนถึงปัจจุบัน การวางแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้สอดคล้องแผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ซึ่งเป็นแผนระดับชาติ ทั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และประชาคมจะมีส่วนเกี่ยวข้องอยู่ด้วย แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 เป็นจุดเปลี่ยนสำคัญของการวางแผนพัฒนาประเทศที่ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในสังคม และมุ่งให้ “คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา” และใช้เศรษฐกิจเป็นเครื่องมือช่วยพัฒนาให้คนมีความสุขและมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นพร้อมทั้ง

ปรับเปลี่ยนวิธีการพัฒนาแบบแยกส่วนมาเป็นบูรณาการแบบองค์รวม เพื่อให้เกิดความสมดุล ระหว่างการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม

ประชัน คณะวน (2553 : 124 - 128) ได้กล่าวถึงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 - 10 ดังนี้

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540 - 2544)

มีวัตถุประสงค์หลัก ดังนี้

เพื่อเสริมสร้างศักยภาพของคนทุกคนทั้งในด้านร่างกาย จิตใจ และสติปัญญาให้มีสุขภาพ พลานามัยแข็งแรง มีความรู้ความสามารถและทักษะในการประกอบอาชีพ และสามารถปรับตัว ให้ทันต่อกระแสการเปลี่ยนแปลงทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และการปกครอง เพื่อพัฒนา สภาพแวดล้อมของสังคมให้มีความมั่นคงและเสริมสร้างความเข้มแข็งของครอบครัวและชุมชน ให้สนับสนุนการพัฒนาศักยภาพและคุณภาพชีวิตของคน รวมทั้งในชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนา ประเทศให้มากยิ่งขึ้น

เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศให้เจริญเติบโตอย่างมีเสถียรภาพ มั่นคง และสมดุล เสริมสร้าง โอกาสการพัฒนาศักยภาพของคนในการมีส่วนร่วม ในกระบวนการพัฒนาและได้รับผลจากการพัฒนา ที่เป็นธรรม

เพื่อให้มีการใช้ประโยชน์และดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ให้มีความ สมบูรณ์ สามารถสนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคมและคุณภาพชีวิตได้อย่างยั่งยืน

เพื่อปรับระบบบริหารจัดการ เปิด โอกาสให้องค์กรพัฒนาเอกชน ภาคเอกชน ชุมชนและ ประชาชน เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศมากขึ้น

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545 - 2549)

เป็นแผนซึ่งได้อัญเชิญแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตามพระราชดำรัสของ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว มาเป็นปรัชญานำทางในการพัฒนาและบริหารประเทศ โดยยึดหลัก ทางสายกลาง เพื่อให้ประเทศรอดพ้นจากวิกฤต สามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคง และนำไปสู่ การพัฒนา ที่สมดุล มีคุณภาพและยั่งยืน ภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์และสถานการณ์เปลี่ยนแปลง ต่างๆ เพื่อฟื้นฟูเศรษฐกิจให้มีเสถียรภาพและมีภูมิคุ้มกัน สร้างความเข้มแข็งของภาคการเงิน ความมั่นคงและเสถียรภาพของฐานการคลัง ปรับโครงสร้างเศรษฐกิจเพื่อให้เศรษฐกิจระดับฐานราก มีความเข้มแข็งและสามารถพึ่งตนเองได้มากขึ้น ตลอดจนเพิ่มสมรรถนะของระบบเศรษฐกิจ โดยรวม ให้สามารถแข่งขันได้และก้าวทันเศรษฐกิจยุคใหม่ เพื่อวางรากฐานการพัฒนาประเทศ ให้เข้มแข็ง ยั่งยืน สามารถพึ่งตนเองได้อย่างรู้เท่าทันโลก โดยการพัฒนาคุณภาพคน ปฏิรูปการศึกษา ปฏิรูประบบสุขภาพ สร้างระบบคุ้มครองความมั่นคงทางสังคม รวมทั้งการเสริมสร้างความเข้มแข็ง

ของชุมชนและเครือข่ายชุมชน ให้เกิดการเชื่อมโยงการพัฒนาชนบทและเมืองอย่างยั่งยืน มีการดูแลจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ควบคู่กับการพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่เหมาะสมกับสังคมไทย

เพื่อให้เกิดการบริหารจัดการที่ดีในสังคมไทยทุกระดับ เป็นพื้นฐานให้การพัฒนาประเทศเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ มีความโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ เน้นการปฏิรูประบบบริหารจัดการภาครัฐ การบริหารจัดการที่ดีของภาคธุรกิจเอกชน การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการพัฒนา การสร้างระบบการเมืองที่รับผิดชอบต่อสังคม และลดการทุจริต ประพฤติมิชอบ เพื่อแก้ปัญหาความยากจนและเพิ่มศักยภาพและโอกาสของคนไทยในการพึ่งพาตนเอง ให้ได้รับโอกาสในการศึกษาและบริการทางสังคมอย่างเป็นธรรมและทั่วถึง สร้างอาชีพ เพิ่มรายได้ยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน ให้ชุมชนและประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาและปรับกลไกภาครัฐให้เอื้อต่อการแก้ปัญหา

การจัดทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 ได้ตั้งอยู่บนพื้นฐานของการกำหนดวิสัยทัศน์ร่วมกันของสังคมไทยใน 20 ปีข้างหน้า โดยนำความคิดของทุกภาคส่วนในสังคมทุกระดับ มาเชื่อมโยงเข้าด้วยกันอย่างเป็นระบบให้เกิดเป็น “วิสัยทัศน์ร่วม” ที่สังคมไทยยอมรับร่วมกัน โดยคำนึงถึงภาพรวมพัฒนาที่ผ่านมา สถานการณ์และแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอก ประเทศ เพื่อนำไปสู่สังคมไทยที่พึงประสงค์ พร้อมกับการเปลี่ยนแปลงและสร้างคุณค่าที่ดีให้เกิดขึ้นในสังคมไทย

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 จึงเป็นแผนยุทธศาสตร์ที่ชี้กรอบทิศทางการพัฒนาประเทศ ในระยะปานกลาง ที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ระยะยาว และมีการดำเนินการต่อเนื่องจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 ในด้านแนวคิดที่ยึด “คนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา” ในทุกมิติอย่างเป็นองค์รวม และให้ความสำคัญกับการพัฒนาที่สมดุล ทั้งด้านตัวคน สังคม เศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสร้างระบบบริหารจัดการภายในที่ดี ให้เกิดขึ้นในทุกระดับ อันจะทำให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนที่มี “คน” เป็นศูนย์กลางได้อย่างแท้จริง

จากการประเมินผลการพัฒนาในช่วง 4 ทศวรรษที่ผ่านมา ซึ่งให้เห็นอย่างชัดเจนถึงการพัฒนาที่ขาดสมดุล โดยประสบความสำเร็จเฉพาะในเชิงปริมาณ แต่ขาดความสมดุลด้านคุณภาพ “จุดอ่อน” ของการพัฒนาที่สำคัญ คือ ระบบบริหารทางเศรษฐกิจ การเมือง และราชการยังเป็นการรวมศูนย์อำนาจและขาดประสิทธิภาพ ระบบกฎหมายล่าสมัย นำไปสู่ปัญหาเรื้อรังของประเทศ คือ การทุจริตประพฤติมิชอบที่เกิดขึ้นทั้งในภาคราชการและในภาคธุรกิจ เอกชน ขณะเดียวกันคุณภาพการศึกษาของคนไทย ยังไม่ก้าวหน้าเท่าที่ควร ไม่สามารถปรับตัว รู้เท่าทันวิทยาการ

สมัยใหม่ ทั้งฐานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีของไทยอ่อนแอ ไม่เอื้อต่อการพัฒนานวัตกรรม รวมทั้งความสามารถในการบริหารจัดการธุรกิจยังด้อยประสิทธิภาพ จึงส่งผลให้ขีดความสามารถในการแข่งขันของไทยลดลงอย่างต่อเนื่อง ขณะที่ความเหลื่อมล้ำของการกระจายรายได้ ความยากจน และความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่รุนแรง ได้สร้างความขัดแย้งในสังคมมากขึ้น นอกจากนี้ความอ่อนแอของสังคมไทยที่ตกอยู่ในกระแสวัตถุนิยม ได้ก่อให้เกิดปัญหาทางศีลธรรมและปัญหาสังคมมากขึ้นด้วย

อย่างไรก็ตาม การพัฒนาที่ผ่านมา ได้ก่อให้เกิดทุนทางสังคมและทางเศรษฐกิจหลายประการซึ่งเป็น “จุดแข็ง” ของประเทศที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนา กล่าวคือ รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน ได้วางพื้นฐานให้เกิดการปฏิรูปที่สำคัญทั้งทางสังคม การเมือง การบริหารภาครัฐ และการกระจายอำนาจ ขณะที่กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนและพลังท้องถิ่นชุมชน มีความเข้มแข็งมากขึ้น สื่อต่างๆ มีเสรีภาพมากขึ้น เอื้อต่อการเติบโตของประชาธิปไตย การป้องกัน การทุจริตประพฤติกมิชอบ และการเสริมสร้างธรรมาภิบาลในสังคมไทย ทั้งจุดแข็งของฐานการผลิต การเกษตรที่หลากหลาย มีศักยภาพเป็นแหล่งผลิตอาหารของโลก พร้อมทั้งมีธุรกิจบริหารที่มีความเชี่ยวชาญ มีแหล่งท่องเที่ยวที่มีคุณภาพ และมีเอกลักษณ์ความเป็นไทย มีวัฒนธรรมที่เป็นจุดเด่น รวมทั้งมีภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สั่งสมเป็นปึกแผ่นและมีสถาบันหลักยึดเหนี่ยวทางจิตใจ ซึ่งจะช่วยเป็นภูมิคุ้มกันที่สำคัญในการลดความเสี่ยงจากกระแสโลกาภิวัตน์

ขณะเดียวกันกระแสการเปลี่ยนแปลงหลักของโลกเป็นทั้ง “โอกาสและภัยคุกคาม” ต่อการพัฒนาประเทศ โดยเฉพาะระบบเศรษฐกิจโลกที่เปลี่ยนแปลงสลับซับซ้อนและเชื่อมโยงกันมากขึ้น มีการปรับระเบียบเศรษฐกิจใหม่ของโลกที่นำไปสู่กติกาการค้าและการลงทุนระหว่างประเทศใหม่ และแนวโน้มการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจในภูมิภาคทั้งระดับทวีปและพหุภาคีที่มีอิทธิพลเพิ่มขึ้น รวมทั้งแนวโน้มการพัฒนาสู่เศรษฐกิจยุคใหม่ที่มีเทคโนโลยีและการใช้ความรู้เป็นฐาน การพัฒนาทำให้ต้องเร่งเตรียมพร้อมทั้งการสร้างระบบ กลไก และพัฒนาคนให้สามารถปรับตัวอย่างรู้เท่าทันได้รวดเร็ว เพื่อทันสถานการณ์แข่งขันของประเทศและก้าวสู่ระบบเศรษฐกิจยุคใหม่ ได้อย่างเท่าทันโลกได้ต่อไป อย่างไรก็ตามภาวะเศรษฐกิจโลกที่ยังมีความเปราะบางและมีแนวโน้มที่จะชะลอตัวต่อเนื่อง และคาดว่าจะฟื้นตัวได้ช้ากว่าที่ประมาณการไว้เดิม จะส่งผลต่อเสถียรภาพของเศรษฐกิจไทยซึ่งต้องปรับตัวให้ทัน ทั้งการเริ่มปรับฐานเศรษฐกิจ ตั้งแต่ระดับฐานรากถึงระดับมหภาค และการปรับนโยบายเศรษฐกิจของประเทศที่เหมาะสม ควบคู่ไปกับการเสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

ภายใต้สถานการณ์และแนวโน้มในอนาคตที่จะมีผลต่อการพัฒนาประเทศดังกล่าว แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 จึงเป็นแผนที่ดำเนินการในช่วงเปลี่ยนผ่านที่สำคัญที่สุดช่วงหนึ่งของประเทศที่จำเป็นต้องเร่งรัดการปฏิรูประบบเศรษฐกิจและสังคมให้เกิดสัมฤทธิ์ผลในทางปฏิบัติให้มากยิ่งขึ้น และมุ่งฟื้นฟูเศรษฐกิจให้หลุดพ้นจากภาวะวิกฤต พร้อมทั้งวางรากฐานการพัฒนาระบบเศรษฐกิจภายในประเทศให้มีความเข้มแข็ง มีเสถียรภาพ และมีภูมิคุ้มกันต่อกระแสการเปลี่ยนแปลงจากภายนอก และสามารถพึ่งตนเองได้มากขึ้น ขณะเดียวกัน จะต้องให้ความสำคัญลำดับสูงกับการบริหารการเปลี่ยนแปลง เพื่อสร้างสถานะผู้นำร่วมกันในทุกระดับ ในอันที่จะสร้างพลังร่วมกันให้เกิดค่านิยมใหม่ในสังคม ที่จะผลักดันให้เกิดการเปลี่ยนแปลงการบริหารจัดการประเทศใหม่ที่พร้อมรับการเปลี่ยนแปลง

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 10 (2550 – 2554) ที่ได้สังเคราะห์ความคิดเห็นสรุปเป็นยุทธศาสตร์การพัฒนา 5 ประการ ได้แก่

1. ยุทธศาสตร์การพัฒนาคคนและสังคมไทยสู่สังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียน ยุทธศาสตร์นี้มุ่งพัฒนาศักยภาพคนไทยให้มีความรอบรู้คู่คุณธรรม มีสุขภาวะที่ดี พร้อมกับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลง พัฒนาคคนให้เป็นกำลังปัญญาในการพัฒนาประเทศให้สามารถก้าวทันโลกได้อย่างรู้เท่าทัน และมั่นคง ตลอดจนมุ่งสร้างสังคมไทยให้มีความสงบสุข รักษาไว้ซึ่งความเป็นไทย และมีการเตรียมความพร้อมสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างมีคุณภาพ
2. การสร้างความเข้มแข็งของชุมชนและสังคมเป็นรากฐานที่มั่นคงของประเทศ มุ่งให้ความสำคัญกับการสร้างสังคมที่เป็นธรรม ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ และดำรงไว้ซึ่งความหลากหลายทางวัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย เชื่อมโยงเครือข่ายการพัฒนาชุมชนให้เข้มแข็ง รวมทั้งการสร้าง ความมั่นคงของเศรษฐกิจชุมชนและการแก้ไขปัญหาความยากจน
3. การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจให้สมดุลและแข่งขันได้ในทศวรรษแห่งเอเชีย ด้วยการปรับฐานเศรษฐกิจภายในประเทศให้เข้มแข็ง ด้วยการบริหารเศรษฐกิจมหภาคให้มีเสถียรภาพ ลดการพึ่งพาจากภายนอก เน้นการพึ่งพาตนเองมากขึ้น ขณะเดียวกันก็เสริมสร้างความเข้มแข็งของภาคการผลิต ควบคู่การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบโลจิสติกส์ (Logistics) คือ การวางแผน การดำเนินงาน ด้านพลังงาน ตลอดจนบริหารองค์ความรู้และกลไกที่เกี่ยวข้องให้มีประสิทธิภาพ
4. การพัฒนาบนฐานความหลากหลายทางชีวภาพและสร้างความมั่นคงของฐานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้วยการจัดองค์ความรู้ที่เปิด โอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากร ส่งเสริมการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น อนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากร ส่งเสริมการผลิตและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และวางรากฐานสำหรับการปรับเปลี่ยนโครงสร้างเศรษฐกิจบนฐานความหลากหลายทางชีวภาพในระยะยาว

5. การเสริมสร้างธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการประเทศสู่ความยั่งยืนด้วยการปรับโครงสร้าง กลไกและกระจายการจัดสรรทรัพยากรสู่ภูมิภาค ท้องถิ่นและชุมชน กระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดการบริการสาธารณะที่ตอบสนองตามความต้องการประชาชนในพื้นที่และเพิ่มการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการประเทศ ขณะเดียวกันก็เสริมสร้างวัฒนธรรมประชาธิปไตยในสังคมไทย

ยึดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงพัฒนาสู่อนาคต

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 นอกจากจะเป็นแผนยุทธศาสตร์ที่จะชี้นำทิศทางการพัฒนาประเทศต่อไปในอนาคตข้างหน้าในระยะ 10 – 15 ปี แล้ว ยังให้ความสำคัญกับการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ที่มีความสำคัญต่อการเสริมสร้างรากฐานการพัฒนาประเทศให้เกิดผลในการปฏิบัติในระยะ 5 ปี ของแผน ตลอดจนความสอดคล้องเชื่อมโยงกับแผนบริหารราชการแผ่นดิน ซึ่งมีทิศทางการปฏิบัติงานของภาครัฐ ในระยะ 4 ปี ตามนโยบายรัฐบาลที่แถลงต่อรัฐสภาด้วย

นอกจากนี้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ 10 ยังได้น้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นหลักปฏิบัติในการพัฒนา และบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง มีภูมิคุ้มกัน และพัฒนาเศรษฐกิจให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ ต่อเนื่องจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ 9

โดยยังคงยึดกระบวนการพัฒนาอย่างบูรณาการเป็นองค์รวม โดยมีคนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา

ดังนั้น หลักการสำคัญในการพัฒนาประเทศตามยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ 10 จึงมุ่งสู่การสร้าง ความสมดุลและภูมิคุ้มกัน รักษาความพอดี ความพอประมาณ ระหว่างความพอเพียงและการแข่งขันบนพื้นฐานของการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนในสังคมทุกระดับ โดยมีจุดมุ่งหมายการพัฒนาที่มุ่งสู่สังคมที่มีความสุขอย่างยั่งยืน (Green and Happiness Society) และความอยู่ดีมีสุขของประชาชนไทยอย่างยั่งยืนตลอดไป

การที่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ 10 มุ่งเป้าการพัฒนาตามยุทธศาสตร์ข้างต้นนั้นสืบเนื่องมาจากบทเรียนในอดีต ซึ่งได้ปรากฏให้เห็นชัดเจนว่า เมื่อเกิดวิกฤติเศรษฐกิจเมื่อปี 2540 ที่ผ่านมามีสังคมไทยยังขาดความรู้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลง และขาดภูมิคุ้มกันที่ดี ในการรับมือการไหลบ่าอย่างรุนแรงของกระแสโลกาภิวัตน์ ทุกภาคส่วนได้รับผลกระทบมากบ้างน้อยบ้าง ยุทธศาสตร์การพัฒนาที่มุ่งสร้างความสมดุลและภูมิคุ้มกัน โดยเน้นคนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา ลดการพึ่งพาจากต่างชาติ เน้นใช้ทรัพยากรภายในประเทศให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด ตลอดจนการขีดทางเดินประเทศให้ก้าวสู่สังคมยุคการแข่งขันอย่างรุนแรง ทางด้านความหลากหลายทางชีวภาพที่กำลังจะมาถึงยุทธศาสตร์และแนวทางการปฏิบัติในเชิงรูปธรรม จึงได้รับการบรรจุใส่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ 10 อย่างเต็มที่ มากกว่าแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับอื่น ๆ ที่ผ่านมา ด้วยหวังจะนำพาประเทศสู่สังคม ในพื้นที่ทุกฝ่ายอยากเห็น นั่นคือ สังคมที่มีความสุขอย่างยั่งยืน

สรุปการจัดทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ตั้งแต่ฉบับที่ 8-10 จะเน้นพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน หลายแผนจะมุ่งพัฒนาในภาคเกษตร อาจเนื่องมาจากประเทศไทยเป็นประเทศเกษตรกรรม ประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทางการเกษตร และมีฐานะยากจน รัฐบาลจึงกระจายการพัฒนาสู่ภูมิภาคและชนบท เพื่อลดปัญหาความยากจนของประชาชน

บริบทขององค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโศก อำเภอพุทไธสง จังหวัดบุรีรัมย์

องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโศก ได้รับการยกฐานะจากสภาตำบลจัดตั้งเป็น องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโศก ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 เมื่อวันที่ 19 ธันวาคม 2539 ด้วยพื้นที่ 39 ตารางกิโลเมตร หรือ ประมาณ 24,375 ไร่ และ ก.อบต. จังหวัดบุรีรัมย์ มีมติเห็นชอบปรับขนาด อบต. จากขนาดเล็กเป็นขนาดกลาง เมื่อวันที่ 24 มกราคม 2551 จากนั้นไปผู้วิจัยจะได้นำบริบทขององค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโศก มากล่าว โดยสังเขป ดังนี้ (องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโศก. 2554 : 6 - 12)

ลักษณะที่ตั้ง ที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโศก ตั้งอยู่เลขที่ 32 หมู่ 12 บ้านสามเหลี่ยม ตำบลห้วยโศก อำเภอพุทไธสง จังหวัดบุรีรัมย์ ซึ่งเขตองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโศก เป็นตำบลหนึ่งใน 7 ตำบล และ 1 เทศบาล ของอำเภอพุทไธสง ห่างจากที่ว่าการอำเภอพุทไธสง ประมาณ 11 กิโลเมตร มีพื้นที่ 39 ตารางกิโลเมตร มีอาณาเขตติดต่อดังนี้ คือ

ทิศเหนือ ติดต่อกับตำบลบ้านแว้ง อำเภอพุทไธสง จังหวัดบุรีรัมย์

ทิศใต้ ติดต่อกับตำบลละหานปลาค้าว อำเภอเมืองยาง จังหวัดนครราชสีมา

ทิศตะวันออก ติดต่อกับตำบลบ้านจาน อำเภอพุทไธสง จังหวัดบุรีรัมย์

ทิศตะวันตก ติดต่อกับตำบลหนองแวง อำเภอบ้านใหม่ไชยพจน์ จังหวัดบุรีรัมย์

ประชากร จำนวนประชากรในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโศก ประชากรรวมทั้งสิ้น 5,314 คน ชาย 2,586 คน หญิง 2,728 คน ความหนาแน่นเฉลี่ย 149 คน/ตร.กม. จำนวนครัวเรือน 1,100 ครัวเรือน

ผู้บริหารท้องถิ่น นายกององค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโศก นายปรมัตต์ เกษจันทร์ องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโศก มีหมู่บ้านทั้งหมด จำนวน 15 หมู่บ้าน ดังนี้

หมู่ที่ 1	บ้านหนองจิก	ผู้ใหญ่โชคไพวรรณ ศูนย์ไธสง
หมู่ที่ 2	บ้านห้วยโศก	ผู้ใหญ่ชูศรีรินทร์ แสงชัย
หมู่ที่ 3	บ้านโนนลาน	ผู้ใหญ่สายยนต์ ชูคไธสง
หมู่ที่ 4	บ้านโนนสมบูรณ์	ผู้ใหญ่จงจิตร เฉียดไธสง
หมู่ที่ 5	บ้านคอนพะยอม	ผู้ใหญ่แสงจันทร์ กิจสันทด

หมู่ที่ 6	บ้านคอน	กำนันวิจิตร เดิมทำรัมย์
หมู่ที่ 7	บ้านจอกเตี้ย	ผู้ใหญ่ธวัชชัย หนไชสง
หมู่ที่ 8	บ้านพลับ	ผู้ใหญ่ภูวนัตย์ สวามิชัย
หมู่ที่ 9	บ้านหนองขาม	ผู้ใหญ่สุนันท์ เต็นท์ตำรัมย์
หมู่ที่ 10	บ้านชัยชนะ	ผู้ใหญ่สมจิตร พูนกลาง
หมู่ที่ 11	บ้านโนนบ่อหลวง	ผู้ใหญ่ชัยฤทธิ์ นาคพิมาย
หมู่ที่ 12	บ้านสามเหลี่ยม	ผู้ใหญ่เสนห์ เศษโคบุตร
หมู่ที่ 13	บ้านจอกเตี้ย	ผู้ใหญ่อุดม แก้วพิมพ์
หมู่ที่ 14	บ้านหายโศก	ผู้ใหญ่สถิต เจนไชสง
หมู่ที่ 15	บ้านหนองจิก	ผู้ใหญ่สมัย บุญทุม

ศาสนา ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหายโศกส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ มีวัดและสำนักสงฆ์ทั้งสิ้น 6 แห่ง

วัฒนธรรม ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหายโศกมีภาษาถิ่นหลากหลายที่ใช้สื่อสารในชีวิตประจำวัน ภาษาอีสาน และภาษาไทยถิ่น (สำเนียงคล้ายภาษาถิ่นไทยโคราช) และมีประเพณีวัฒนธรรมเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันเหมือนกับประเพณีท้องถิ่นอื่นๆ ดังนี้

1. ประเพณีสงกรานต์ วันที่ 12-13-14 เมษายน ของทุกปี รดน้ำดำหัวผู้สูงอายุ
2. ประเพณีเข้าพรรษา วันเข้าพรรษาของทุกปี จัดประกวดต้นเทียน และขบวนแห่เทียนพรรษา
3. ประเพณีลอยกระทง วันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 12 จัดงานประเพณีลอยกระทง ประกวดขบวนแห่นาง-นพมาศ ประกวดนางนพมาศ ประกวดกระทง
4. ประเพณีขึ้นปีใหม่ วันที่ 1 มกราคม ของทุกปีจัดงานทำบุญตักบาตรร่วมกัน การศึกษา ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหายโศก

มีโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเขต 4 จำนวน 3 แห่ง ได้แก่ โรงเรียนชุมชนบ้านหายโศก (ขยายโอกาส) โรงเรียนบ้านคอน โรงเรียนวัดวรดิษฐ์ และ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลหายโศก จำนวน 1 ศูนย์

เศรษฐกิจ ประกอบด้วย

โรงแรม จำนวน 1 แห่ง

นันทนาการ / พักผ่อน ประกอบด้วย

ลานกีฬาอเนกประสงค์ จำนวน 1 แห่ง

สาธารณสุข ศูนย์บริการสาธารณสุข จำนวน 1 แห่ง ได้แก่ รพ.สต.หายโศก

การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ประกอบด้วย

อาสาสมัครป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย	จำนวน	235	คน
ตำรวจหมู่บ้าน	จำนวน	180	คน
ทีมกู้ภัยประจำตำบล	จำนวน	20	คน

ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหายโศก

มีสถานีตำรวจภูธรพุทไธสง จัดเจ้าหน้าที่ตำรวจคอยให้บริการประชาชนในด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินและยังมีงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบ อบต.

หายโศกคอยให้บริการประชาชนเมื่อเกิดอัคคีภัย ภัย วาตภัย สาธารณภัยต่างๆ และมีรถกู้ชีพฉุกเฉินจำนวน 1 คัน บริการผู้ป่วยฉุกเฉินตลอด 24 ชั่วโมงอีกด้วย

แหล่งน้ำ องค์การบริหารส่วนตำบลหายโศกมีแหล่งน้ำธรรมชาติ จำนวน 1 แห่ง คือ ลำสะเทก เป็นลำน้ำที่ไหลผ่านเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหายโศก ประชาชนจะใช้เพื่อทำการเกษตรในช่วงฤดูฝน และทำนาปรัง ในฤดูแล้งไม่มีน้ำเพียงพอที่จะใช้เป็นแหล่งน้ำเพื่อการเกษตรได้

ขยะ องค์การบริหารส่วนตำบลหายโศก มีวิธีการจัดเก็บขยะมูลฝอยเองโดยตราเป็นข้อบัญญัติตำบล เรื่อง การจัดเก็บขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล (จัดเก็บ 1 ถึง/10 บาท/เดือน) มีรถขยะจำนวน 1 คัน กำจัดโดยใช้วิธีเผาและฝังกลบที่กำจัดขยะเป็นที่สาธารณประโยชน์

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหายโศก อำเภอพุทไธสง จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า มีผู้ทำการศึกษาวินิจฉัยไว้เป็นจำนวนมาก ทั้งที่เป็นการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนต่าง ๆ และการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งมีความสัมพันธ์ใกล้เคียงกับการศึกษาวินิจฉัยครั้งนี้ โดยสรุปเนื้อหางานวิจัยได้ดังนี้

ปิยรัตน์ สุขบรรณ (2552 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษา การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลยายแยมวัฒนา อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดบุรีรัมย์ ผลการวิจัยพบว่า ระดับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านเตรียมการจัดทำแผน และด้านการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาล มีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่นมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อย

ไพศาล แก้วบุตรดี (2552 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษา การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลโนนขวาง อำเภอบ้านด่าน จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า การมีส่วนร่วมของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและผู้นำชุมชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล โดยภาพรวมมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการเตรียมการจัดทำแผนพัฒนาตำบลอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านอื่นๆ อยู่ในระดับปานกลาง

กัทนิษฐ์ เสาทอง (2552 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษา การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาดังกล่าวขององค์การบริหารส่วนตำบลคม อำเภอสังขะ จังหวัดสุรินทร์ พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาดังกล่าวขององค์การบริหารส่วนตำบลคม โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ (การดำเนินการ) ประชาชนมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง ส่วนด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ และด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล ประชาชนมีส่วนร่วมในระดับน้อย

ทองสุข บรรดาศักดิ์ (2553 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองเยือง อำเภอบ้านใหม่ไชยพจน์ จังหวัดบุรีรัมย์ ผลการวิจัยพบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับน้อยเช่นกัน โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากสูงสุดไปต่ำสุด จะได้ดังนี้ คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการเตรียมการจัดทำแผนพัฒนา ด้านการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนา และด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนา ตามลำดับ

สมควร คลังสูงเนิน (2553 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลจันทบเพชร อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์ ผลการวิจัยพบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน ยกเว้นด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผลอยู่ในระดับน้อย โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านเตรียมการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาล รองลงมา คือ ด้านการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาล ด้านการปฏิบัติตามแผนพัฒนา และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาล

วิทยา ชาฎา (2554 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งกระเต็น อำเภอหนองกี่ จังหวัดบุรีรัมย์ ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น โดยภาพรวมอยู่ใน

ระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการปฏิบัติตามแผน อยู่ในระดับน้อย ส่วนด้านอื่นๆ อยู่ในระดับปานกลาง ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการเตรียมการจัดทำแผน รองลงมา คือ ด้านการจัดทำแผน ด้านการติดตามประเมินผล และด้านการปฏิบัติตามแผน ตามลำดับ

เพ็ญประภา สถิตรัมย์ (2554 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษา การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลโนนดินแดง อำเภอโนนดินแดง จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาล อยู่ในระดับน้อย นอกนั้นอยู่ในระดับปานกลาง โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านเตรียมการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาล รองลงมาคือ ด้านการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาล ด้านการปฏิบัติตามแผนพัฒนา และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาล

สมพร สวายพล (2554 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษา การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลตาจาง อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ ผลการศึกษาวิจัยพบว่า

1. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลตาจาง อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการเตรียมการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล และด้านการนำแผนพัฒนาเทศบาลไปสู่การปฏิบัติ อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านอื่น ๆ อยู่ในระดับน้อย เมื่อเรียงลำดับจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงไปหาต่ำจะได้ดังนี้ ด้านการเตรียมการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล ด้านการนำแผนพัฒนาเทศบาลไปสู่การปฏิบัติ ด้านการจัดทำแผนพัฒนา และด้านการติดตามประเมินผลตามแผนพัฒนาเทศบาลตามลำดับ

2. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ ที่มีจำนวนมากที่สุด คือ ควรมีการจัดสรรงบประมาณในด้านการก่อสร้างถนนคอนกรีตในชุมชน รองลงมาคือ โครงการที่เสนอบรรจุเข้าแผนพัฒนา ควรดำเนินการให้แล้วเสร็จทุกโครงการ และเทศบาลควรเข้าร่วมประชุมกับชุมชนทุกเดือนทุกชุมชนเพื่อทราบถึงความต้องการของประชาชน ตามลำดับ

จากการศึกษางานวิจัยดังกล่าวสรุปงานวิจัยทั้งหมดพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนอยู่ในระดับน้อย ทั้งนี้เกิดจากประชาชนในท้องถิ่นยังไม่รับบทบาทหน้าที่ของตนเองรวมถึงบทบาทในการมีส่วนร่วมและไม่เข้าใจหลักการวางแผนพัฒนาท้องถิ่นเพศและอายุที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของผู้นำท้องถิ่นต่อการจัดทำแผนการพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่แตกต่างกัน โดยผู้ที่มีอายุมากจะมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนมาก

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหายโศก อำเภอพุทไธสง จังหวัดบุรีรัมย์ ผู้วิจัยได้นำเสนอวิธีดำเนินการวิจัยตามลำดับดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ได้แก่ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหายโศก อำเภอพุทไธสง จังหวัดบุรีรัมย์ ใน 15 หมู่บ้าน จำนวน 3,980 คน
2. กลุ่มตัวอย่าง ได้จากการสุ่มตัวอย่างจากประชากร โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางของทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95.5% และความคลาดเคลื่อน $\pm 5\%$ (ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์, 2542 : 146) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 364 คน แล้วทำการสุ่มให้กระจายไปตามหมู่บ้านต่างๆตามสัดส่วน ด้วยวิธีสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) รายละเอียดของจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ดังตาราง 1 ดังนี้

ตาราง 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามหมู่บ้าน

หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน	จำนวนประชากร (คน)	กลุ่มตัวอย่าง (คน)
1	บ้านหนองจิก	308	28
2	บ้านหายโศก	251	22
3	บ้านโนนลาน	263	24
4	บ้านโนนสมบูรณ์	293	27
5	บ้านคอนพยอม	301	28
6	บ้านคอน	380	35
7	บ้านจอกเตี้ย	278	25
8	บ้านพลับ	104	10
9	บ้านหนองขาม	420	38
10	บ้านชัยชนะ	206	19
11	บ้านโนนบ่อหลวง	99	9
12	บ้านสามเหลี่ยม	187	17
13	บ้านจอกเตี้ย	367	34
14	บ้านหายโศก	295	27
15	บ้านหนองจิก	228	21
รวม		3,980	364

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ลักษณะเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น แบ่งเป็น

3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามที่เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ และระดับการศึกษา โดยมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหายโศก อำเภอพุทไธสง จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านเตรียมการจัดทำแผน ด้านการจัดทำแผน ด้านการปฏิบัติตามแผนและ

ด้านการติดตามและประเมินผล มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 6 ระดับ คือ มีส่วนร่วม มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด และไม่เคยมีส่วนร่วม

ตอนที่ 3 เป็นคำถามแบบปลายเปิด (Open-ended Form) เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

2. ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จากการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหายโศก อำเภอพุทไธสง จังหวัดบุรีรัมย์ ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

2.1 ศึกษาเอกสาร บทความ และรายงานการวิจัยเกี่ยวกับแนวคิด และหลักเกณฑ์การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น เพื่อนำเป็นข้อมูลในการสร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหายโศก อำเภอพุทไธสง จังหวัดบุรีรัมย์

2.2 สร้างแบบสอบถามเพื่อวัดระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหายโศก อำเภอพุทไธสง จังหวัดบุรีรัมย์

2.3 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อพิจารณาและตรวจสอบความถูกต้องแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้มีความสมบูรณ์

2.4 นำแบบสอบถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญ ทำการตรวจสอบเพื่อให้ได้คำถามที่ครอบคลุมตรงสภาพความเป็นจริงเป็นการหาความเที่ยงตรงเชิงประจักษ์ (Face Validity) ผู้เชี่ยวชาญทำการตรวจสอบเครื่องมือมีจำนวน 3 ท่าน ได้แก่

2.4.1 ดร.กระพันธ์ ศรีงาน รองคณบดีฝ่ายวิจัยและพัฒนา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

2.4.2 นายชู สดสะอาด ท้องถิ่นอำเภอพุทไธสง จังหวัดบุรีรัมย์

2.4.3 นางสมพร กอคุณกลาง ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลหายโศก อำเภอพุทไธสง จังหวัดบุรีรัมย์

2.5 นำแบบสอบถามที่ได้จากการตรวจสอบ แก้ไขจากผู้เชี่ยวชาญ มาปรับปรุงแก้ไขและเสนอให้อาจารย์ที่ปรึกษาการันคว่าอิสระพิจารณาอีกครั้ง แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น

2.6 นำแบบสอบถามที่ได้รับการแก้ไขสมบูรณ์แล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านจาน อำเภอพุทไธสง จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 30 คน และหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธี

ของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.9815 ซึ่งผ่านเกณฑ์สามารถนำไปเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลได้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้ทำการวิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ส่งถึงนายกองค์การบริหารส่วนตำบลหายโศก อำเภอพุทไธสง จังหวัดบุรีรัมย์ เพื่อขออนุญาตให้ผู้วิจัยแจกแบบสอบถามให้กับประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหายโศก อำเภอพุทไธสง จังหวัดบุรีรัมย์
2. ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง
3. ผลปรากฏว่าแบบสอบถาม จำนวน 364 ฉบับ เก็บรวบรวมมาได้จำนวน 364 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลเรียบร้อยแล้ว ในการจัดกระทำข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังนี้

1. ตรวจสอบความถูกต้องของแบบสอบถามแต่ละฉบับ
2. กรอกรหัสแบบสอบถาม
3. กำหนดตัวเลขแทนค่าข้อมูลในแบบสอบถามแต่ละข้อ แล้วบันทึกข้อมูล
4. ประมวลผลด้วยคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูลดำเนินการดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ด้วยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และหาค่าร้อยละ (Percentage)
2. ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหายโศก อำเภอพุทไธสง จังหวัดบุรีรัมย์ วิเคราะห์ด้วยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) นำเสนอเป็นตาราง โดยแยกเป็นรายข้อ รายด้าน และโดยภาพรวม ประกอบคำอธิบาย

เกณฑ์ในการแปลความหมายข้อมูล การแปลความหมายค่าเฉลี่ย ได้กำหนดขอบเขตค่าเฉลี่ย ดังนี้ (กานดา พูนลาภทวี. 2530 : 79)

ค่าเฉลี่ย	ความหมาย
5.51 - 6.00	มีส่วนร่วม มากที่สุด
4.51 - 5.50	มีส่วนร่วม มาก
3.51 - 4.50	มีส่วนร่วม ปานกลาง
2.51 - 3.50	มีส่วนร่วม น้อย
1.51 - 2.50	มีส่วนร่วม น้อยที่สุด
1.00 - 1.50	ไม่เคยมีส่วนร่วม

3. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่เป็นคำถามปลายเปิด ใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) โดยจัดคำตอบเข้าประเด็นเดียวกันแจกแจงความถี่ หากำร้อยละเสนอข้อมูล เป็นตารางประกอบคำอธิบาย

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา ตามวิธีของครอนบาค
2. สถิติพื้นฐาน ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่
 - 2.1 ร้อยละ
 - 2.2 ค่าเฉลี่ย
 - 2.3 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหายโศก อำเภอพุทไธสง จังหวัดบุรีรัมย์ ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับหัวข้อต่อไปนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
2. การวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

\bar{X} แทน ค่าเฉลี่ย

S.D. แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการ โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปทางสถิติทำการวิเคราะห์ และจำแนกผลการวิเคราะห์เป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหายโศก อำเภอพุทไธสง จังหวัดบุรีรัมย์ วิเคราะห์ด้วยการหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

จากการเก็บแบบสอบถามเพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยเก็บแบบสอบถามได้ครบทุกฉบับ คือ 364 ฉบับ และนำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยผู้วิจัยได้ใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ โปรแกรมสำเร็จรูปทำการวิเคราะห์และจำแนกผลการวิเคราะห์เป็นตอน ๆ ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ดังแสดงในตาราง 2 ดังนี้

ตาราง 2 จำนวนและร้อยละเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ลักษณะตัวแปร	กลุ่มตัวอย่าง (N = 364)	
	จำนวน	ร้อยละ
กลุ่มตัวอย่าง	364	100.00
เพศ		
1. ชาย	196	53.85
2. หญิง	168	46.15
อายุ		
1. 18 – 27 ปี	22	6.04
2. 28 – 37 ปี	56	15.38
3. 38 – 47 ปี	92	25.28
4. 48 – 57 ปี	74	20.33
5. 58 ปีขึ้นไป	120	32.97
สถานภาพสมรส		
1. โสด	54	14.84
2. สมรส	301	82.69
3. หม้าย	6	1.65
4. หย่าร้าง	3	0.82

ตาราง 2 (ต่อ)

ลักษณะตัวแปร	กลุ่มตัวอย่าง (N = 364)	
	ร้อยละ	ร้อยละ
ระดับการศึกษา		
1. ประถมศึกษา	185	50.82
2. มัธยมศึกษาตอนต้น	89	24.45
3. มัธยมศึกษาตอนปลาย / ปวช.	56	15.39
4. อนุปริญญา / ปวส.	24	6.59
5. ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า	8	2.20
6. สูงกว่าปริญญาตรี	2	0.55

จากตาราง 2 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม จำนวน 364 คน จำแนกตามเพศ เป็นชาย จำนวน 196 คน คิดเป็นร้อยละ 53.85 เป็นหญิง จำนวน 168 คน คิดเป็นร้อยละ 46.15

เมื่อจำแนกตามอายุ พบว่า ช่วงอายุ 58 ปีขึ้นไป จำนวน 120 คน คิดเป็นร้อยละ 32.97 รองลงมาคือ 38-47 ปี จำนวน 92 คน คิดเป็นร้อยละ 25.27 ส่วนที่มีจำนวนน้อยที่สุดคือ 18-27 ปี จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 6.04

เมื่อจำแนกตามสถานภาพสมรส พบว่า สถานภาพสมรส จำนวน 301 คน คิดเป็นร้อยละ 82.69 รองลงมาคือ โสด จำนวน 54 คน คิดเป็นร้อยละ 14.84 ส่วนที่มีจำนวนน้อยที่สุดคือ หย่าร้าง จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 0.82

เมื่อจำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า ระดับประถมศึกษา จำนวน 185 คน คิดเป็นร้อยละ 50.82 รองลงมาคือ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 89 คน คิดเป็นร้อยละ 24.45 ส่วนที่มีจำนวนน้อยที่สุดคือ ระดับสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 0.55

ตอนที่ 2 ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโศก อำเภอพุทไธสง จังหวัดบุรีรัมย์ ดังปรากฏในตาราง 3-7 ดังนี้

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหายโศก อำเภอพุทไธสง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวมและรายด้าน

ข้อความ	ระดับความเห็นด้วย		
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
1. ด้านเตรียมการจัดทำแผน	4.46	1.16	ปานกลาง
2. ด้านการจัดทำแผน	3.39	1.43	น้อย
3. ด้านการปฏิบัติตามแผน	4.21	1.03	ปานกลาง
4. ด้านการติดตามและประเมินผล	2.52	1.04	น้อย
รวมเฉลี่ย	3.65	0.91	ปานกลาง

จากตาราง 3 พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.65$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านเตรียมการจัดทำแผน และด้านการปฏิบัติตามแผน อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านอื่นๆ อยู่ในระดับน้อย โดยเรียงลำดับจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงไปหาค่า ดังนี้ ด้านเตรียมการจัดทำแผน ($\bar{X} = 4.46$) ด้านการปฏิบัติตามแผน ($\bar{X} = 4.21$) ด้านการจัดทำแผน ($\bar{X} = 3.39$) และด้านการติดตามและประเมินผล ($\bar{X} = 2.52$) ตามลำดับ

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหายโศก อำเภอพุทไธสง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านเตรียมการจัดทำแผน โดยภาพรวมและรายข้อ

ข้อความ	ระดับการมีส่วนร่วม		
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
ด้านเตรียมการจัดทำแผน			
1. ท่านมีส่วนร่วมในการเข้าร่วมประชุมเพื่อรวบรวมปัญหาความต้องการของหมู่บ้านและจัดลำดับความสำคัญของปัญหา	4.60	1.25	มาก

ตาราง 4 (ต่อ)

ข้อความ	ระดับการมีส่วนร่วม		
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
2. ท่านมีส่วนร่วมในการจัดลำดับความสำคัญของปัญหาเพื่อจัดทำแผนพัฒนา	4.53	1.24	มาก
3. ท่านมีส่วนร่วมในการคัดเลือกผู้นำหมู่บ้านในการร่วมประชุมประชาคมจัดทำแผนพัฒนา	4.45	1.29	ปานกลาง
4. ท่านมีส่วนร่วมในการประสานงานกับหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนในการจัดประชาคม	4.32	1.39	ปานกลาง
5. ท่านมีส่วนร่วมในการจัดเตรียมสถานที่เพื่อประชุมประชาคม	4.39	1.36	ปานกลาง
6. ท่านมีส่วนร่วมในการกำหนดขั้นตอนในการจัดประชุมประชาคม	4.44	1.40	ปานกลาง
รวมเฉลี่ย	4.46	1.16	ปานกลาง

จากตาราง 4 พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ด้านเตรียมการจัดทำแผน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 4.46$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อ 1. และข้อ 2. อยู่ในระดับมาก ส่วนข้ออื่นๆ อยู่ในระดับปานกลาง ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ข้อ 1. ท่านมีส่วนร่วมในการเข้าร่วมประชุมเพื่อรวบรวมปัญหาความต้องการของหมู่บ้านและจัดลำดับความสำคัญของปัญหา ($\bar{X} = 4.60$) รองลงมาคือ ข้อ 2. ท่านมีส่วนร่วมในการจัดลำดับความสำคัญของปัญหาเพื่อจัดทำแผนพัฒนา ($\bar{X} = 4.53$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ข้อ 4. ท่านมีส่วนร่วมในการประสานงานกับหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนในการจัดประชาคม ($\bar{X} = 4.32$)

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลคำบลหายโศก อำเภอพุทไธสง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านการจัดทำแผน โดยภาพรวมและรายข้อ

ข้อความ	ระดับการมีส่วนร่วม		
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
ด้านการจัดทำแผน			
7. ท่านมีส่วนร่วมในการวางแผนข้อมูลหมู่บ้าน	3.32	1.60	น้อย
8. ท่านมีส่วนร่วมในการจัดทำเครื่องมือในการจัดเก็บข้อมูล	3.38	1.68	น้อย
9. ท่านมีส่วนร่วมในการจัดเก็บข้อมูลการจัดทำแผน	3.39	1.55	น้อย
10. ท่านมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ข้อมูลการจัดทำแผน	3.34	1.56	น้อย
11. ท่านมีส่วนร่วมในการวางแผนในการศึกษาดูงาน	3.24	1.59	น้อย
12. ท่านมีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางพัฒนา	3.48	1.74	น้อย
13. ท่านมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนา	3.57	1.68	ปานกลาง
รวมเฉลี่ย	3.39	1.43	น้อย

จากตาราง 5 พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ด้านการจัดทำแผน โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 3.39$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อ 13. อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนข้ออื่นๆ อยู่ในระดับน้อย ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ข้อ 13 ท่านมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนา ($\bar{X} = 3.57$) รองลงมาคือ ข้อ 12. ท่านมีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางพัฒนา ($\bar{X} = 3.48$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อ 11. ท่านมีส่วนร่วมในการวางแผนในการศึกษาดูงาน ($\bar{X} = 3.24$)

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลตำบลหายโศก อำเภอพุทไธสง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านการปฏิบัติตามแผน โดยภาพรวมและรายข้อ

ข้อความ	ระดับการมีส่วนร่วม		
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
ด้านการปฏิบัติตามแผน			
14. ท่านมีส่วนร่วมในการดำเนินงานโครงการของหมู่บ้าน	4.56	1.18	มาก
15. ท่านมีส่วนร่วมในนำแผนพัฒนาไปปฏิบัติ	4.42	1.37	ปานกลาง
16. ท่านมีส่วนร่วมเป็นคณะกรรมการในโครงการ / กิจกรรมต่างๆ	3.28	1.49	น้อย
17. ท่านมีส่วนร่วมในการพิจารณาสนับสนุนแผนพัฒนาให้กับหมู่บ้าน	4.41	1.34	ปานกลาง
18. ท่านมีส่วนร่วมในการจัดเตรียมสถานที่ดำเนินโครงการ	4.37	1.35	ปานกลาง
19. ท่านมีส่วนร่วมประสานงานกับหมู่บ้านในการสนับสนุนโครงการ	4.25	1.35	ปานกลาง
20. ท่านมีส่วนร่วมในการช่วยเหลืองานพัฒนาโครงการ	4.15	1.34	ปานกลาง
รวมเฉลี่ย	4.21	1.03	ปานกลาง

จากตาราง 6 พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นด้านการลงทุนและปฏิบัติงาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 4.21$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อ 14. อยู่ในระดับมาก และข้อ 16. อยู่ในระดับน้อย ส่วนข้ออื่นๆ อยู่ในระดับปานกลาง ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ข้อ 14. ท่านมีส่วนร่วมในการดำเนินงานโครงการของหมู่บ้าน ($\bar{X} = 4.56$) รองลงมาคือ ข้อ 15. ท่านมีส่วนร่วมในนำแผนพัฒนาไปปฏิบัติ ($\bar{X} = 4.42$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ข้อ 16. ท่านมีส่วนร่วมเป็นคณะกรรมการในโครงการ / กิจกรรมต่างๆ ($\bar{X} = 3.28$)

ตาราง 7 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำ
แผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าบดหายโศก อำเภอพุทไธสง จังหวัดบุรีรัมย์
ด้านการติดตามและประเมินผล โดยภาพรวมและรายข้อ

ข้อความ	ระดับความเห็นด้วย		
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
ด้านการติดตามและประเมินผล			
21. ท่านมีส่วนร่วมในการเป็นคณะกรรมการติดตาม ประเมินผลตามแผนพัฒนาท้องถิ่น	2.30	1.45	น้อยที่สุด
22. ท่านมีส่วนร่วมในการตอบแบบสอบถามเพื่อประเมิน โครงการพัฒนา	2.96	1.18	น้อย
23. ท่านมีส่วนร่วมในการติดตามผลการดำเนินงาน โครงการในหมู่บ้าน	3.27	1.27	น้อย
24. ท่านมีส่วนร่วมในการเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการ ตรวจสอบการปฏิบัติงาน	2.31	0.81	น้อยที่สุด
25. ท่านมีส่วนร่วมในการประเมินผลการได้รับ ประโยชน์ในการดำเนิน โครงการตามแผนพัฒนาตำบล	2.75	1.32	น้อย
26. ท่านมีส่วนร่วมในการให้ข้อเสนอแนะในการติดตาม ประเมินผล	2.51	1.26	น้อย
27. ท่านมีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์การติดตาม ประเมินผล	2.31	1.31	น้อยที่สุด
28. ท่านมีส่วนร่วมในการควบคุมการใช้ทรัพย์สินของ องค์การบริหารส่วนตำบล	2.23	1.28	น้อยที่สุด
29. ท่านมีส่วนร่วมในการตรวจสอบและติดตามผลการ ดำเนินงานร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบล	2.28	1.42	น้อยที่สุด
30. ท่านมีส่วนร่วมในการตรวจสอบความโปร่งใสของ การบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล	2.26	1.34	น้อยที่สุด
รวมเฉลี่ย	2.52	1.04	น้อย

จากตาราง 7 พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ด้านการติดตามและประเมินผล โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.52$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อ 22, ข้อ 23, ข้อ 25, และข้อ 26, อยู่ในระดับน้อย ส่วนข้ออื่นๆ อยู่ในระดับน้อยที่สุด โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ข้อ 23. ท่านมีส่วนร่วมในการติดตามผลการดำเนินงานโครงการ ในหมู่บ้าน ($\bar{X} = 3.27$) รองลงมาคือข้อ 22. ท่านมีส่วนร่วมในการตอบแบบสอบถามเพื่อประเมิน โครงการพัฒนา ($\bar{X} = 2.96$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ข้อ 28. ท่านมีส่วนร่วมในการควบคุม การใช้ทรัพย์สินขององค์การบริหารส่วนตำบล ($\bar{X} = 2.23$)

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ ดังปรากฏในตาราง 8 ดังนี้

ตาราง 8 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. ต้องการให้จัดสรรงบประมาณในการพัฒนาด้าน โครงสร้างพื้นฐาน ให้มากขึ้น	43	58.90
2. ต้องการให้มีการส่งเสริมอาชีพแก่ประชาชนให้มีรายได้เพิ่มขึ้น	17	23.29
3. ต้องการให้ดำเนินงานด้วยความบริสุทธิ์ ยุติธรรม และ โปร่งใส	9	12.33
4. ควรเพิ่มการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นให้มากกว่านี้	4	5.48
รวม	73	100

จากตาราง 8 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ ที่มีจำนวนมากที่สุดคือ ต้องการให้ จัดสรรงบประมาณในการพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐานให้มากขึ้น คิดเป็นร้อยละ 58.90 รองลงมา คือ ต้องการให้มีการส่งเสริมอาชีพแก่ประชาชนให้มีรายได้เพิ่มขึ้น คิดเป็นร้อยละ 23.29 และ ต้องการให้ดำเนินงานด้วยความบริสุทธิ์ ยุติธรรม และ โปร่งใส คิดเป็นร้อยละ 12.33 ตามลำดับ

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหายโศก อำเภอพุทไธสง จังหวัดบุรีรัมย์ ซึ่งสรุปผลและข้อเสนอแนะตามลำดับ ดังต่อไปนี้

1. ความมุ่งหมายของการวิจัย
2. วิธีดำเนินการวิจัย
3. สรุปผลการวิจัย
4. อภิปรายผล
5. ข้อเสนอแนะ
 - 5.1 ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้
 - 5.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหายโศก อำเภอพุทไธสง จังหวัดบุรีรัมย์

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างได้จากการสุ่มจากประชากร โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางของ ทาโร่ ยามาเน่ ที่ระดับความเชื่อมั่น 95.5 % ความคลาดเคลื่อน $\pm 5\%$ ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 364 คน แล้วทำการสุ่มให้กระจายไปตามหมู่บ้านต่าง ๆ ตามสัดส่วน โดยวิธีสุ่มอย่างง่าย
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญให้คำแนะนำการพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย จากนั้นนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านจาน อำเภอพุทไธสง จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.9815

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยขอความอนุเคราะห์จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ส่งถึงนายกองค์การบริหารส่วนตำบลหายโศก อำเภอพุทไธสง จังหวัดบุรีรัมย์ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการรวบรวมข้อมูล โดยผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 364 ฉบับ ได้ครบตามจำนวนคิดเป็นร้อยละ 100

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปโดยใช้สถิติ ดังนี้

4.1 วิเคราะห์ข้อมูลที่เป็นสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ด้วยการแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ

4.2 ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหายโศก อำเภอพุทไธสง จังหวัดบุรีรัมย์ วิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4.3 วิเคราะห์ข้อเสนอแนะอื่นๆ โดยใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา โดยจัดคำตอบเข้าประเด็นเดียวกัน แล้วแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ เสนอข้อมูลเป็นตารางประกอบคำอธิบาย

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษา การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหายโศก อำเภอพุทไธสง จังหวัดบุรีรัมย์ สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหายโศก อำเภอพุทไธสง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านเตรียมการจัดทำแผน และด้านการปฏิบัติตามแผน อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านอื่นๆ อยู่ในระดับน้อย โดยเรียงลำดับจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงไปหาต่ำ ดังนี้ ด้านเตรียมการจัดทำแผน ด้านการปฏิบัติตามแผน ด้านการจัดทำแผน และด้านการติดตามและประเมินผล ตามลำดับ

2. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ ที่มีจำนวนมากที่สุด คือ ต้องการให้จัดสรรงบประมาณในการพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐานให้มากขึ้น รองลงมาคือ ต้องการให้มีการส่งเสริมอาชีพแก่ประชาชนให้มีรายได้เพิ่มขึ้น และต้องการให้ดำเนินงานด้วยความบริสุทธิ์ ยุติธรรม และโปร่งใส ตามลำดับ

อภิปรายผล

จากการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหายโศก อำเภอพุทไธสง จังหวัดบุรีรัมย์ ทำให้ทราบถึงระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหายโศก อำเภอพุทไธสง จังหวัดบุรีรัมย์ ซึ่งจะเป็นแนวทางในการส่งเสริมให้ประชาชนให้ความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นให้มากขึ้น และเพื่อนำข้อมูลที่ได้มาแก้ไขปรับปรุงและพัฒนาต่อไป ซึ่งสามารถอภิปรายผล ได้ดังนี้

1. ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหายโศก อำเภอพุทไธสง จังหวัดบุรีรัมย์ ทั้ง 4 ด้าน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะองค์การบริหารส่วนตำบลหายโศก ได้ให้ความสำคัญในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ซึ่งได้มีการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนรับทราบข้อมูลข่าวสาร และเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนหรือองค์กรภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมเริ่มตั้งแต่การวิเคราะห์ปัญหา วางแผน ดำเนินการ ร่วมรับผลประโยชน์ และร่วมติดตามตรวจสอบการดำเนินงาน ก่อให้เกิดการบริหารงานที่มีประสิทธิภาพและโปร่งใส ซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของวิทยา ชาฎา (2554 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งกระเต็น อำเภอหนองกี่ จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง

2. เมื่อพิจารณาผลการวิจัยเป็นรายด้าน สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

2.1 ผลการวิจัยด้านเตรียมการจัดทำแผน พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหายโศก อำเภอพุทไธสง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะองค์การบริหารส่วนตำบลหายโศก ได้มีการประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจแก่ประชาชน และเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น โดยผ่านกระบวนการจัดประชุมประชาคมเพื่อรับฟังปัญหาความต้องการหรือความเดือดร้อนของประชาชนในพื้นที่เป็นประจำทุกปี จึงจัดได้ว่ากระบวนการดังกล่าวเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมมากกว่าด้านอื่นๆ ซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของปิยรัตน์ สุขบรรณ (2552 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลยายแยมวัฒนา อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า การมีส่วนร่วมในด้านเตรียมการจัดทำแผน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง

2.2 ผลการวิจัยด้านการจัดทำแผน พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหายโศก อำเภอพุทไธสง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ทั้งนี้เนื่องจากระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548 ได้กำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นและคณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ซึ่งถือว่าเป็นองค์กรหลักในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบกับประชาชนยังมีความเข้าใจว่าเป็นหน้าที่ของผู้นำท้องถิ่นหรือองค์กรที่มีหน้าที่ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น และองค์การบริหารส่วนตำบลหายโศกไม่ได้มีการประชาสัมพันธ์เชิญชวนหรือสร้างความเข้าใจให้กับประชาชนอย่างจริงจัง จึงทำให้ประชาชนส่วนใหญ่ขาดโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการดังกล่าว ซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของทองสุข บรรดาศักดิ์ (2553 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษา การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองเหียง อำเภอบ้านใหม่ไชยพจน์ จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า การมีส่วนร่วมในด้านการจัดทำแผนพัฒนา โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย

2.3 ผลการวิจัยด้านการปฏิบัติตามแผน พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหายโศก อำเภอพุทไธสง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะองค์การบริหารส่วนตำบลหายโศก ได้มีการส่งเสริมและเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อความโปร่งใสและยุติธรรม รวมทั้งมีการแต่งตั้งตัวแทนจากภาคประชาชนเพื่อร่วมเป็นคณะกรรมการดำเนินงานต่างๆ เช่น คณะกรรมการจัดซื้อจัดจ้าง คณะกรรมการตรวจรับงานจ้าง คณะกรรมการดำเนินงานกิจกรรมต่างๆ เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อต้องการให้ประชาชนเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในการร่วมรับผิดชอบและสร้างจิตสำนึกให้มีความรู้สึกเป็นเจ้าของในการดำเนินกิจกรรมหรือโครงการต่างๆ เหล่านั้นด้วย จึงมีผลทำให้องค์การบริหารส่วนตำบลหายโศก มีการดำเนินการพัฒนาที่สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นสามารถเข้าถึงบริการได้อย่างทั่วถึงและเป็นธรรม ซึ่งเหตุผลดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของสมควร คลังสูงเนิน (2553 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลจันทเพชร อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า การมีส่วนร่วมในด้านการปฏิบัติตามแผนพัฒนา โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง

2.4 ผลการวิจัยด้านการติดตามและประเมินผล พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหายโศก อำเภอพุทไธสง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะประชาชนขาดความรู้

ความเข้าใจในกระบวนการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลและมีโอกาสได้รับคัดเลือกเป็นคณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่นหรือคณะกรรมการติดตามตรวจสอบผลการดำเนินงานต่างๆ เพื่อเข้ามามีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของ อบต. ก่อนข้างน้อย จึงทำให้ประชาชนไม่เล็งเห็นถึงความสำคัญ ในการเข้ามามีส่วนร่วมในการติดตามตรวจสอบและประเมินผลเท่าที่ควร ซึ่งเหตุผลดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของเพ็ญประภา สติธรรมย์ (2554 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษา การมีส่วนร่วมใน การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของ ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลโนนดินแดง อำเภอโนนดินแดง จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า การมีส่วนร่วมในด้านการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่น โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย

3. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ ที่มีจำนวนมากที่สุดคือ ต้องการให้จัดสรรงบประมาณในการพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐานให้มากขึ้น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐาน จัดว่าเป็นภารกิจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เห็นเป็นรูปธรรม รวมทั้งอำนวยความสะดวกและตอบสนองความต้องการแก่ประชาชนในท้องถิ่นมากที่สุด แต่ปัจจุบันงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรจากรัฐบาลและรายได้ที่จัดเก็บเองไม่เพียงพอต่อการดำเนินงานทำให้ไม่สามารถดำเนินการพัฒนาได้ครอบคลุมทุกพื้นที่ จึงทำให้มีหลายหมู่บ้าน ยังไม่มีถนนหรือรางระบายน้ำที่เพียงพอ และประชาชนได้รับความลำบากในการสัญจรไปมา ซึ่งเหตุผลดังกล่าวสอดคล้องกับผลการวิจัยของสมพร สวายสอ (2554 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษา การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลตาจาง อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ ที่มีจำนวนมากที่สุดคือ ควรมีการจัดสรรงบประมาณในด้านการก่อสร้างถนนคอนกรีตในชุมชน

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สรุปประเด็นการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหายโศก อำเภอพุทไธสง จังหวัดบุรีรัมย์ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาและแก้ไขให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล ดังต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 จากผลการวิจัย พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหายโศก อำเภอพุทไธสง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านเตรียมการจัดทำแผน ดังนั้นผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลหายโศก ควรรักษาระดับการมีส่วนร่วมด้านนี้ไว้ ต้องให้ความสำคัญในการอบรมให้ความรู้ สร้างความตระหนักและจิตสำนึกพื้นฐานด้านการปกครองส่วนท้องถิ่นให้แก่ประชาชนอย่างทั่วถึงและต่อเนื่อง เพื่อสร้างความเข้าใจและให้ความ

ร่วมมือในการดำเนินการโครงการพัฒนาต่างๆ รวมทั้งต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนหลากหลายอาชีพเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจ เสนอแนวทางการพัฒนา ให้สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น แสดงความคิดเห็นและลงมติในการจัดลำดับความสำคัญของปัญหาที่เกิดขึ้น เพื่อบรรจุในแผนพัฒนาท้องถิ่น และองค์การบริหารส่วนตำบลหายโศก ต้องมีความกระตือรือร้น ที่จะแก้ไขปัญหาอย่างจริงจัง ดูแลเอาใจใส่ต่อทุกข์สุขของประชาชน สร้างความไว้วางใจ ความพึงพอใจ และความน่าเชื่อถือให้ได้ ซึ่งถือได้ว่าเหตุผลดังกล่าวจะส่งผลให้ประชาชนอยากเข้ามามีส่วนร่วมหรือเข้ามามีบทบาท และร่วมกิจกรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลหายโศกมากยิ่งขึ้น

1.2 จากผลการวิจัย พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหายโศก อำเภอพุทไธสง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการติดตามและประเมินผล ดังนั้นผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลหายโศก และข้าราชการประจำ ต้องยึดหลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน โดยมีการดำเนินงานด้วยความบริสุทธิ์ใจ โปร่งใส และตรวจสอบได้ รวมทั้งมีการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนมีความรู้เกี่ยวกับภารกิจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลว่ามีความสำคัญและเกี่ยวข้องกับประชาชนอย่างไรบ้าง และสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลมากน้อยเพียงใด เพื่อให้ประชาชนทราบถึงบทบาทหน้าที่อย่างชัดเจน ผู้บริหารและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ต้องศึกษาบทบาทหน้าที่ในการปฏิบัติงานด้วยจิตสำนึกในหน้าที่ที่รับผิดชอบ และใช้วิธีการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม ก็จะช่วยให้ประชาชนมีความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ และการทำงานขององค์การบริหารส่วนตำบลมากยิ่งขึ้น ทำให้ประชาชนรู้สึกถึงความเป็นเจ้าของและอยากร่วมตรวจสอบในการดำเนินกิจกรรม/โครงการต่างๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบล ทั้งนี้เพื่อเป็นการรักษาผลประโยชน์ของตนเองและชุมชน

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

2.1 ควรศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ขององค์การบริหารส่วนตำบลหายโศก อำเภอพุทไธสง จังหวัดบุรีรัมย์ ว่ามีปัจจัยใดบ้างที่มีผลกระทบต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น

2.2 ควรมีการศึกษาปัญหาและอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหายโศก อำเภอพุทไธสง จังหวัดบุรีรัมย์ เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติและแก้ไข

2.3 ควรศึกษาถึงความคาดหวังของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหายโศก อำเภอพุทไธสง จังหวัดบุรีรัมย์ เพื่อนำไปปรับปรุงให้ตรงกับความต้องการและความคาดหวังของประชาชน

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

บรรณานุกรม

- นคา คำริเลิศ. (2542). การมีส่วนร่วมในการพัฒนาสิ่งแวดล้อมชุมชนของประชาชนบ้านครัว
วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (สิ่งแวดล้อมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหิดล.
- นัยนา ปานสาตรา. (2552). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น :
กรณีศึกษาเทศบาลตำบลในเขตอำเภอเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. วิทยานิพนธ์
รป.ม. (บริหารรัฐกิจ). นนทบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- นาวิน วรศักดิ์มหาศาล. (2549). การมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนของคณะกรรมการ
สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. การค้นคว้าแบบอิสระ ศษ.ม. (บริหารการศึกษา). ศรีสะเกษ :
บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาลัยเฉลิมกาญจนา.
- ประชัน คณะวัน. (2553). ระบบการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมไทย. บุรีรัมย์ : คณะมนุษยศาสตร์
และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- ประชุม รอดประเสริฐ. (2535). นโยบายและการวางแผน : หลักการและทฤษฎี. พิมพ์ครั้งที่ 4.
กรุงเทพฯ : เนติกุล.
- ประทาน คงฤทธิศึกษากร. (2535). การปกครองท้องถิ่น. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ :
สถาบันบัณฑิตบริหารศาสตร์.
- ประเวศ วะสี. (2541). ยุทธศาสตร์เพื่อความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจ สังคมและศีลธรรม.
กรุงเทพฯ : หมอชาวบ้าน.
- ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์. (2542). ระเบียบวิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์.
พิมพ์ครั้งที่ 2. บุรีรัมย์ : ภาควิชาทดสอบและวิจัยการศึกษา คณะครุศาสตร์
สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์.
- ปิยรัตน์ สุขบรรณ. (2552). การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของประชาชนในเขต
เทศบาลตำบลยายแยมวัฒนา อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดบุรีรัมย์. ภาคนิพนธ์
รป.ม. (รัฐประศาสนศาสตร์). บุรีรัมย์ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- พะยอม วงศ์สารศรี. (2542). องค์การและการจัดการ. กรุงเทพฯ : คณะวิทยาลัยการจัดการ
สถาบันราชภัฏสวนดุสิต.
- พีระสิทธิ์ คำนวนศิลป์ และสุภวัฒน์กร วงศ์ชนวสุ. (2549). ความรู้ ทักษะ และ การมีส่วนร่วม
ของประชาชนในการปกครองท้องถิ่น. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- เพ็ญประภา สถิตรัมย์. (2554). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของ
เทศบาลตำบลโนนดินแดง อำเภอโนนดินแดง จังหวัดบุรีรัมย์. การค้นคว้าอิสระ รป.ม.
(รัฐประศาสนศาสตร์). บุรีรัมย์ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.

- ไพศาล แก้วบุตรดี. (2552). การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลโนนขวาง อำเภอบ้านด่าน จังหวัดบุรีรัมย์. ภาคนิพนธ์ ปร.ม. (รัฐประศาสนศาสตร์). บุรีรัมย์: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- ภัทรนิษฐ์ เสาทอง. (2552). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลคม อำเภอสังขะ จังหวัดสุรินทร์. ภาคนิพนธ์ ปร.ม. (รัฐประศาสนศาสตร์). บุรีรัมย์: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- รสคนธ์ รัตน์เสริมพงศ์. (2546). เอกสารการสอนชุดวิชาการบริหารงานท้องถิ่น. กรุงเทพฯ: นิติธรรม.
- ลิขิต ธีรเวคิน. (2543). วิวัฒนาการการเมืองการปกครองไทย. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- วิทยา ชาฎา. (2554). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งกระเต็น อำเภอหนองกี่ จังหวัดบุรีรัมย์. การค้นคว้าอิสระ ปร.ม. (รัฐประศาสนศาสตร์). บุรีรัมย์: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- วิรัช วิรัชนิภาวรรณ. (2541). การพัฒนาชุมชนประยุกต์. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- วิโรจน์ สารรัตนะ. (2539). กระบวนการนโยบายทางการศึกษา. กรุงเทพฯ: ทิพย์วิสุทธิ.
- สมควร คลังสูงเนิน. (2553). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลจันทบเพชร อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์. ภาคนิพนธ์ ปร.ม. (รัฐประศาสนศาสตร์). บุรีรัมย์: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- สมบัติ ชำรงธัญวงศ์. (2541). นโยบายสาธารณะแนวความคิดการวิเคราะห์และกระบวนการ. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ: เสมารธรรม.
- สมพร สวายพล. (2554). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลตาจ อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์. การค้นคว้าอิสระ ปร.ม. (รัฐประศาสนศาสตร์). บุรีรัมย์: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี. (2545). พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 และแผนกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2541. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- สำนักทะเบียนอำเภอพุทไธสง. (2554). จำนวนครัวเรือนและประชากร. บุรีรัมย์: อำเภอพุทไธสง.

สุวรรณ พินิตานนท์. (2546). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเข้มแข็งขององค์การบริหารส่วนตำบล.

กรุงเทพฯ : สำนักพัฒนาและส่งเสริมการบริหารท้องถิ่น.

เสนห์ จ้อยโต. (2548). การบริหารวัตกรรมแนวใหม่. นนทบุรี : สำนักวิชาการ

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช .

องค์การบริหารส่วนตำบลหายโศก. (2554). แผนพัฒนาสามปี (พ.ศ.2555-2557). บุรีรัมย์ :

องค์การบริหารส่วนตำบลหายโศก.

อนันต์ เกตุวงษ์. (2541). หลักและเทคนิคการวางแผน. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

อรุณ รักธรรม. (2540). การพัฒนาและการฝึกอบรมบุคคล. ศึกษาเชิงปฏิบัติการ. พิมพ์ครั้งที่ 3

กรุงเทพฯ : โครงการเอกสารและตำรา คณะรัฐประศาสนศาสตร์

สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

อุทัย บุญประเสริฐ. (2538). การวางแผนและการจัดระบบแผนงานในโรงเรียน. กรุงเทพฯ :

เอส ดี เพรส.

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

หนังสือขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๑๑/ว ๒๖๘

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

อ.เมือง จ.บุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๕ พฤษภาคม ๒๕๕๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน ดร.กระพัน ศรีงาน

ด้วยนางสาวตรีระรัตน์ อุดสัย นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา รัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำการค้นคว้าอิสระ เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นองค์การบริหารส่วนตำบลหายโศก อำเภอพุทไธสง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยมี รองศาสตราจารย์ประชัน คณะวัน เป็นที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ พิจารณาแล้วว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ และประสบการณ์ในเรื่องนี้อย่างดียิ่ง จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการทำวิจัยและศึกษาข้อมูลครั้งนี้ เพื่อให้ผู้ทำการวิจัยจะได้ดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดอนุเคราะห์และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทียบ ละอองทอง)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๔๖๑ ๑๒๒๑, ๐ ๔๔๖๐ ๑๖๑๖ ต่อ ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๔๔๖๑ ๒๘๕๘

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๑๑/ว ๒๖๘

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
อ.เมือง จ.บุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๕ พฤษภาคม ๒๕๕๕

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน คุณชู สุตสะอาด

ด้วย นางสาวตรีรัตน์ อุดสัย นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา รัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำการค้นคว้าอิสระ เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นองค์การบริหารส่วนตำบลหายโศก อำเภอพุทไธสง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยมี รองศาสตราจารย์ประชัน คะเนวัน เป็นที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ พิจารณาแล้วว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ และประสบการณ์ในเรื่องนี้อย่างดียิ่ง จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการทำวิจัยและศึกษาข้อมูลครั้งนี้ เพื่อให้ผู้ทำการวิจัยจะได้ดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดอนุเคราะห์และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทียบ ละอองทอง)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๕๖๑ ๑๒๒๑, ๐ ๔๕๖๐ ๑๖๑๖ ต่อ ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๔๕๖๑ ๒๘๕๘

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๑๑/ว ๒๖๘

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

อ.เมือง จ.บุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๕ พฤษภาคม ๒๕๕๕

เรื่อง ขอบขออนุญาตเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน คุณสมพร กอคุณกลาง

ด้วย นางสาวตรีระรัตน์ อุดสัย นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา รัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำการค้นคว้าอิสระ เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นองค์การบริหารส่วนตำบลหายโศก อำเภอพุทไธสง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยมี รองศาสตราจารย์ประชัน คณะวัน เป็นที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ พิจารณาแล้วว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ และประสบการณ์ในเรื่องนี้อย่างดี จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการทำวิจัยและศึกษาข้อมูลครั้งนี้ เพื่อให้ผู้ทำการวิจัยจะได้ดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดอนุเคราะห์และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทียบ ละอองทอง)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๕๖๑ ๑๒๒๑, ๐ ๔๕๖๐ ๑๖๑๖ ตั๋ว ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๔๕๖๑ ๒๘๕๘

ภาคผนวก ข

หนังสือขอความอนุเคราะห์ทดลองเครื่องมือวิจัย

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๑๑/ ๓๒๘

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
อ.เมือง จ.บุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๑๘ พฤษภาคม ๒๕๕๕

เรื่อง ขออนุมัติคราะห์ทดลองเครื่องมือในการวิจัย

เรียน นายกองค้การบริหารส่วนตำบลบ้านจาน

ด้วยนางสาวตรีระรัตน์ อุดสัย นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและการค้นคว้าอิสระ เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นองค์การบริหารส่วนตำบลหายโศก อำเภอพุทไธสง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยมี รองศาสตราจารย์ประชัน คะเนวัน เป็นที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ ในการนี้นักศึกษามีความประสงค์ในการทดลองใช้เครื่องมือในการวิจัยที่จะใช้กับกลุ่มตัวอย่างจริงเพื่อหาประสิทธิภาพของเครื่องมือในการวิจัย

ดังนั้นจึงขออนุญาตให้ นางสาวตรีระรัตน์ อุดสัย ใช้เครื่องมือในการวิจัยกับกลุ่มตัวอย่างสำหรับ กำหนดการทำงานผู้ทำการวิจัยจะประสานในรายละเอียดอีกครั้ง มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดอนุเคราะห์และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทียบ ละอองทอง)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๔๖๑ ๑๒๒๑, ๐ ๔๔๖๐ ๑๖๑๖ ต่อ ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๔๔๖๑ ๒๘๕๘

ภาคผนวก ค

หนังสือขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๑๑/ ๓๒๙

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
อ.เมือง จ.บุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๒๔ พฤษภาคม ๒๕๕๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม

เรียน นายองค์การบริหารส่วนตำบลหายโศก

ด้วยนางสมพรธีระรัตน์ อุดสัย นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำการค้นคว้าอิสระ เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นองค์การบริหารส่วนตำบลหายโศก อำเภอพุทไธสง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยการนี้ นักศึกษามีความประสงค์เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการแจกแบบสอบถาม ผู้เกี่ยวข้องในการศึกษาวิจัยดังกล่าว จึงขอความอนุเคราะห์อนุญาตให้นักศึกษาเข้าเก็บข้อมูลในหน่วยงานของท่านด้วย

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่าน และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดอนุเคราะห์และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทียบ ละอองทอง)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๔๖๑ ๑๒๒๑, ๐ ๔๔๖๐ ๑๖๑๖ ต่อ ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๔๔๖๑ ๒๘๕๘

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

ภาคผนวก ง
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามสำหรับการวิจัย

เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น
ขององค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโศก อำเภอพุทไธสง จังหวัดบุรีรัมย์
คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้ใช้ในการศึกษาวิจัย เพื่อทำการค้นคว้าอิสระของหลักสูตรการศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
2. ข้อมูลที่ได้ จะนำไปใช้ประกอบการศึกษาในเชิงวิชาการ ไม่มีผลกระทบในแง่ลบแก่ท่านผู้ให้ข้อมูล จึงขอความอนุเคราะห์ข้อมูลจากท่านได้ให้คำตอบในแบบสอบถามฉบับนี้ด้วยความเป็นจริงทุกประการ และครบถ้วนสมบูรณ์ ผู้วิจัยขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน หน้าข้อความที่เป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่าน

1. เพศ

ชาย

หญิง

2. อายุ

18 - 27 ปี

28 - 37 ปี

38 - 47 ปี

48 - 57 ปี

58 ปี ขึ้นไป

3. สถานภาพ

โสด

สมรส

หม้าย

หย่าร้าง

4. ระดับการศึกษา

ประถมศึกษา

มัธยมศึกษาตอนต้น

มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.

อนุปริญญา/ปวส.

ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า

สูงกว่าปริญญาตรี

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโศก อำเภอพุทไธสง จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 4 ด้าน คำชี้แจง โปรดกาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องตัวเลือกช่องใดช่องหนึ่งที่ตรงกับระดับการมีส่วนร่วมที่เป็นจริงสำหรับตัวท่าน

- 6 หมายถึง ระดับการมีส่วนร่วมมากที่สุด
 5 หมายถึง ระดับการมีส่วนร่วมมาก
 4 หมายถึง ระดับการมีส่วนร่วมปานกลาง
 3 หมายถึง ระดับการมีส่วนร่วมน้อย
 2 หมายถึง ระดับการมีส่วนร่วมน้อยที่สุด
 1 หมายถึง ไม่เคยมีส่วนร่วม

ข้อที่	ข้อความ	ระดับการมีส่วนร่วม					
		6	5	4	3	2	1
1	ด้านเตรียมการจัดทำแผน ท่านมีส่วนร่วมในการเข้าร่วมประชุมเพื่อรวบรวมปัญหา ความต้องการของหมู่บ้านและจัดลำดับความสำคัญของ ปัญหา						
2	ท่านมีส่วนร่วมในการจัดลำดับความสำคัญของปัญหาเพื่อ จัดทำแผนพัฒนา						
3	ท่านมีส่วนร่วมในการคัดเลือกผู้นำหมู่บ้านในการร่วม ประชุมประชาคมจัดทำแผนพัฒนา						
4	ท่านมีส่วนร่วมในการประสานงานกับหน่วยงานภาครัฐและ ภาคเอกชนในการจัดประชาคม						
5	ท่านมีส่วนร่วมในการจัดเตรียมสถานที่เพื่อประชุม ประชาคม						
6	ท่านมีส่วนร่วมในการกำหนดขั้นตอนในการจัดประชุม ประชาคม						

ข้อที่	ข้อความ	ระดับการมีส่วนร่วม					
		6	5	4	3	2	1
	ด้านการจัดทำแผน						
7	ท่านมีส่วนร่วมในการวางแผนจัดระบบข้อมูลหมู่บ้าน						
8	ท่านมีส่วนร่วมในการจัดทำเครื่องมือในการจัดเก็บข้อมูล						
9	ท่านมีส่วนร่วมในการจัดเก็บข้อมูลการจัดทำแผน						
10	ท่านมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ข้อมูลการจัดทำแผน						
11	ท่านมีส่วนร่วมในการวางแผนในการศึกษาชุมชน						
12	ท่านมีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางพัฒนา						
13	ท่านมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนา						
	ด้านการปฏิบัติตามแผน						
14	ท่านมีส่วนร่วมในการดำเนินงานโครงการของหมู่บ้าน						
15	ท่านมีส่วนร่วมในนำแผนพัฒนาไปปฏิบัติ						
16	ท่านมีส่วนร่วมเป็นคณะกรรมการในโครงการ / กิจกรรมต่าง ๆ						
17	ท่านมีส่วนร่วมในการพิจารณาสนับสนุนแผนพัฒนาให้กับ หมู่บ้าน						
18	ท่านมีส่วนร่วมในการจัดเตรียมสถานที่ดำเนินโครงการ						
19	ท่านมีส่วนร่วมประสานงานกับหมู่บ้านในการสนับสนุน โครงการ						
20	ท่านมีส่วนร่วมในการช่วยเหลืองานพัฒนาโครงการ						

ข้อที่	ข้อความ	ระดับการมีส่วนร่วม					
		6	5	4	3	2	1
21	ด้านการติดตามและประเมินผล ท่านมีส่วนร่วมในการเป็นคณะกรรมการติดตามประเมินผล ตามแผนพัฒนาท้องถิ่น						
22	ท่านมีส่วนร่วมในการออกแบบสอบถามเพื่อประเมิน โครงการพัฒนา						
23	ท่านมีส่วนร่วมในการติดตามผลการดำเนินงาน โครงการใน หมู่บ้าน						
24	ท่านมีส่วนร่วมในการเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการตรวจสอบ การปฏิบัติงาน						
25	ท่านมีส่วนร่วมในการประเมินผลการได้รับประโยชน์ใน การดำเนินโครงการตามแผนพัฒนาตำบล						
26	ท่านมีส่วนร่วมในการให้ข้อเสนอแนะในการติดตาม ประเมินผล						
27	ท่านมีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์การติดตามประเมินผล						
28	ท่านมีส่วนร่วมในการควบคุมการใช้ทรัพย์สินของ องค์การ บริหารส่วนตำบล						
29	ท่านมีส่วนร่วมในการตรวจสอบและติดตามผลการ ดำเนินงานร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบล						
30	ท่านมีส่วนร่วมในการตรวจสอบความโปร่งใสของการ บริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล						

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

ภาคผนวก จ

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Item-total Statistics

	Scale Mean If Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Alpha if Item Deleted
P1	99.7000	2298.2172	.8030	.9809
P2	100.0000	2280.0000	.8225	.9808
P3	99.9333	2263.0299	.8553	.9806
P4	100.8667	2274.3954	.7848	.9810
P5	100.4000	2258.5931	.8123	.9808
P6	100.6333	2256.9299	.8781	.9805
P7	100.8667	2265.2920	.8828	.9805
P8	100.4333	2241.0126	.9037	.9804
P9	101.1333	2283.1540	.7770	.9810
P10	101.0667	2279.0299	.7777	.9810
P11	100.9333	2289.5816	.7001	.9814
P12	100.1667	2236.4195	.9060	.9804
P13	101.1000	2287.6103	.7772	.9810
P14	99.9667	2265.3437	.8127	.9808
P15	100.4667	2256.1885	.8960	.9804
P16	101.7333	2363.6506	.4122	.9824
P17	100.3333	2249.8851	.8825	.9805
P18	100.9000	2270.9207	.8049	.9809
P19	99.9667	2250.7230	.8935	.9804
P20	100.2000	2255.8207	.9024	.9804
P21	100.3000	2262.4931	.8207	.9808
P22	99.9333	2298.8230	.7565	.9811
P23	99.6667	2298.0920	.7845	.9810
P24	102.2000	2392.6483	.4111	.9822
P25	100.3667	2289.0678	.7523	.9811
P26	100.4333	2254.1851	.9071	.9804
P27	101.2333	2333.0816	.4910	.9823
P28	100.7667	2284.2540	.7605	.9811
P29	100.5333	2257.7057	.9186	.9804
P30	100.7333	2278.0644	.7784	.9810

Reliability Coefficients

N of Cases = 30.0

N of Items = 30

Alpha = .9815

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ	นางสาวตรีระรัตน์ อุดสัย
สถานที่เกิด	14 ม. 7 ตำบลเหล่าหลวง อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	32 ม.12 ตำบลหายโศก อำเภอพุทธสง จังหวัดบุรีรัมย์
ตำแหน่งหน้าที่การงาน	หัวหน้าสำนักปลัด (นักบริหารงานทั่วไป 6) องค์การบริหารส่วนตำบลหายโศก อำเภอพุทธไธสง จังหวัดบุรีรัมย์
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2527 ประถมศึกษา โรงเรียนคอนคู-เหล่าเสือ อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด พ.ศ. 2530 มัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนจันทบูรเบกษาอนุสรณ์ อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด พ.ศ. 2533 มัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนจันทบูรเบกษาอนุสรณ์ อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด พ.ศ. 2538 ครุศาสตรบัณฑิต สาขาการศึกษา สถาบันราชภัฏธนบุรี กรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2545 ประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาการจัดการและการประเมินโครงการ สถาบันราชภัฏร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด พ.ศ. 2555 รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (รป.ม.) สาขารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์